



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
За підтримки Швейцарії



МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ



Соціологічне
дослідження

«Реформа
профільної
середньої освіти»

Київ, 2024



МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ



Соціологічне дослідження «Реформа профільної середньої освіти»

Результати всеукраїнського соціологічного дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (KMIC) для Швейцарсько-українського проєкту DECIDE - «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» та Міністерства освіти і науки України

У звіті представлено результати всеукраїнського соціологічного дослідження щодо сприйняття громадською реформи профільної середньої освіти, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення Швейцарсько-українського проєкту DECIDE - «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» у партнерстві з Міністерством освіти і науки України.

Дослідження охопило думки понад 80 тис. респондентів - представників місцевої влади, освітян, батьків та учнів з усіх регіонів України. Метою дослідження було вивчення обізнаності різних цільових аудиторій про реформу профільної середньої освіти, ставлення до ключових аспектів її впровадження та готовності учасників до відповідних змін. Додатково було проаналізовано ставлення респондентів загалом до реформування середньої освіти в Україні відповідно до концепції «Нова українська школа».

Подана у звіті інформація дає змогу оцінити рівень підтримки реформи профільної середньої освіти серед різних груп населення, виявити їхні потреби та очікування, а також може слугувати основою для прийняття обґрунтованих рішень, розробки ефективних стратегій впровадження реформи та сприяти налагодженню конструктивному діалогу між усіма зацікавленими сторонами.

Цей звіт призначений для усіх зацікавлених у якісному реформуванні середньої освіти в Україні - представників органів державної влади та місцевого самоврядування, громадськості, керівників та працівників закладів освіти, батьків та учнів.

Видано за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги. Продаж заборонено
Видання здійснено за підтримки Швейцарії
в рамках впровадження Швейцарсько-українського проєкту DECIDE -
«Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (www.decide.in.ua).

Зміст

Методологія опитування	5
Основні результати опитування	6
Розділ 1. Комунікація й обізнаність щодо реформи профільної середньої освіти	12
Чи в громаді обговорюють реформу профільної середньої освіти	13
Чи мають голови ТГ, керівники ОУО та керівники ЗЗСО аргументи для діалогу з педагогічними колективами і батьківською спільнотою	14
Чи готові голови ТГ, керівники ОУО та керівники ЗЗСО до діалогу з педагогічними колективами і батьківською спільнотою	15
Чи знають батьки та учні про запровадження з 2027 року профільного навчання в старшій школі	16
Розділ 2. Зміст освіти у старшій школі	17
Ставлення керівників ОУО, керівників ЗЗСО й учителів до можливості обирати предмети та до інших ініціатив	18
Ставлення батьків та учнів до профільного навчання та можливості обирати предмети	20
Чи може академічний ліцей визначати переліки профілів	21
Ставлення до запровадження посади кар'єрного радника та курсу з розвитку особистості та пізнання світу	23
Розділ 3. Особисте бачення реформи профільної середньої освіти та спроможності забезпечити її реалізацію в громаді	25
Ставлення керівників ОУО до реформи профільної середньої освіти	26
Чи зрозумілі ідеї та цілі реформи профільної середньої освіти	27
Чи поділяють керівники ЗЗСО та вчителі ідею впровадження профільної середньої освіти	28
Ставлення батьків до 12-річної школи та учнів до 3-річної старшої школи	29
Як, на думку керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів зміниться якість освіти в результаті реформи профільної середньої освіти	30
Якою керівники ОУО та керівники ЗЗСО бачать старшу профільну школу	31
Розділ 4. Погляд на функціонування та доступ до академічного ліцею	32
Готовність голів ТГ та депутатів місцевих рад створювати академічний ліцей у своїй громаді	33
Що планують робити керівники ОУО, якщо громада не зможе мати академічний ліцей	34
Чи готові керівники ЗЗСО до пониження статусу / отримання статусу академічного ліцею	35
Чи готові вчителі працювати в іншій громаді, якщо не буде академічного ліцею у їхній громаді	36
Чи погодилися би батьки та учні на навчання в більш віддаленому від дому закладі освіти, але з кращими умовами	37
Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати підвезення учнів до академічного ліцею	40
Чи погодилися би батьки та учні на проживання в гуртожитку (пансіонаті)	42
Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати проживання в пансіонаті та харчування	43
Як, на думку керівників ЗЗСО, має відбуватися вступ до академічних ліцеїв	45
Розділ 5. Труднощі та перестороги щодо впровадження реформи профільної середньої освіти	46

Розділ 6. Потреби громад для успішного впровадження реформи профільної середньої освіти	49
Розділ 7. Пілотування реформи профільної середньої освіти	52
Розділ 8. Реформа НУШ	55
Чи обізнані голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки із суттю реформи НУШ та з яких джерел вони отримують інформацію про неї	56
Від кого голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки хочуть дізнаватися більше про перебіг реформи	59
Чи підтримують голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки ідеї НУШ	60
Які аспекти НУШ підтримують і не підтримують керівники ЗЗСО та вчителі	61
Що актуально для школи й чим (не)задоволені батьки учнів 5-6 класів	62
Оцінювання керівниками ОУО, керівниками ЗЗСО та вчителями реалізації реформи НУШ	63
Чи знають і чи використовують керівники ЗЗСО та вчителі професійний стандарт	66
Освітні втрати учнів через пандемію та війну (за спостереженнями вчителів)	67
Чи, на думку батьків учнів 5-6 класів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО, очне навчання ефективніше за навчання онлайн	69
Ставлення керівників ОУО, керівників ЗЗСО, учителів та батьків до чинної команди Міністерства освіти і науки України	70
Розділ 9. Досвід навчання в школі та сприйняття професійної освіти	71
Наскільки батьки, учні та студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО задоволені навчанням, що саме їм подобається, а що вони хотіли би змінити	72
Чи користуються учні 10-11 класів послугами репетиторів	75
Чи, на думку батьків, зручно дітям діставатися до школи	76
Чи, за словами батьків та учнів, здійснюють у школі професійну орієнтацію та чи визначилися діти з професією	77
Чому учні 10-11 класів після 9-го класу не обрали професійну (професійно-технічну) освіту / чому студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО обрали навчання у відповідних закладах	79
Плани батьків учнів 5-6 класів щодо подальшого навчання дитини	81
Сприйняття батьками, учнями та студентами ЗП(ПТ)О/ ЗФПО професійної (професійно-технічної) освіти	82
Чи не шкодують студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО про власний вибір, чи планують працювати за фахом	84

Методологія опитування

Всеукраїнське соціологічне дослідження «Реформа профільної середньої освіти» проводив Київський міжнародний інститут соціології на замовлення Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» у партнерстві з Міністерством освіти та науки України (далі – МОН).

Дослідження охоплювало опитування представників місцевої влади, освітян, батьків, учнів. Для проведення дослідження була розроблена репрезентативна всеукраїнська стратифікована випадкова вибірка шкіл та закладів П(ПТ)О / ЗФПО (з охопленням усіх регіонів та типів населених пунктів). Насамперед вибірку пропорційно стратифікували за регіоном (області України та окремо м. Київ), а в межах регіону – за типом населеного пункту (регіональний центр, інші міста з населенням понад 50 тис., міста з населенням 20-49 тис., міста з населенням до 20 тис. або селища, села). Далі в межах кожної страти (область та тип населеного пункту) методом випадкового добору (і ймовірністю, пропорційною

розміру школи) добирали певну кількість шкіл / закладів П(ПТ)О / ЗФПО. У громадах, чії заклади освіти потрапили до вибірки, потенційним респондентам з кожної аудиторії пропонували взяти участь в опитуванні.

Опитування проводили методом онлайн-інтерв'ю (CAWI, computer-assisted web interviews). Опитувальник був запрограмований на платформі KMIC InPoll. З кожною школою Замовник встановлював контакт, інформував про опитування відповідальних осіб та надсилав посилання, за яким потенційні респонденти могли перейти та заповнити опитувальник. Для кожної аудиторії був розроблений і запрограмований окремий опитувальник.

Польовий етап був проведений у квітні-травні 2024 року. Нижче в таблиці наведено інформацію про кількість респондентів у кожній аудиторії та похибку вибірки (з довірчою ймовірністю 95% та без врахування дизайн-ефекту та можливих обмежень через метод опитування).

 Таблиця М1.
Інформація про реалізовану вибірку в межах комплексного дослідження

Аудиторія	Кількість респондентів	Похибка вибірки
Голови ТГ	275 (у 275 громадах)	5%
Депутати місцевих рад	689 (у 318 громадах)	3.7%
Керівники ОУО	369 (у 369 громадах)	4.1%
Керівники ЗЗСО	759 (у 759 школах)	3.4%
Учителі	15 298 (у 775 школах)	0.8%
Батьки учнів 10-11 класів	13 976 (у 599 школах)	0.8%
Батьки учнів 5-6 класів	25 116 (у 747 школах)	0.8%
Учні 10-11 класів	15 229 (у 626 школах)	0.8%
Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО	8 582 (у 167 закладах)	1%

Основні результати опитування

Розділ 1.

Комунікація й обізнаність щодо реформи профільної середньої освіти

- 74% голів територіальних громад (далі – голови ТГ), 69% депутатів місцевих рад і 76% керівників органів управління освітою (далі – керівники ОУО) стверджують, що вже активно обговорюють із закладами освіти підготовку до 2027 року та мають відповідне бачення для громади. Водночас близько чверті голів ТГ і депутатів (відповідно 23% і 24%) тільки планують почати обговорення та чекають на інформацію від МОН (серед керівників ОУО таких 9%, хоча серед них ще 14% обговорюють реформу в межах управління).
- Серед керівників закладів загальної середньої освіти (далі – керівники ЗЗСО) майже всі опитані (99%) стверджують, що в їхній громаді обговорюють реформу профільної середньої освіти. Водночас найчастіше керівники ЗЗСО говорили про попередні обговорення на рівні громади (63%), у межах закладу (61%) та з відділами освіти (57%).
- Значна частина голів ТГ, керівників ОУО та керівників ЗЗСО відчувають брак поінформованості, щоб аргументовано спілкуватися з педагогічним колективом і громадою. Зокрема, відчувають себе достатньо поінформованими 66% голів ТГ, 51% керівників ОУО, 49% керівників ЗЗСО. Решта переважно стверджували, що деяку інформацію мають, але вважають її недостатньою для ведення аргументованої розмови.
- 77% голів ТГ готові до діалогу і з мешканцями, і з педагогами. Готові розмовляти лише з мешканцями – 7%, лише з педагогами – 3%. Лише 1% голів ТГ взагалі не готові до діалогу (а ще 11% не змогли відповісти на запитання).
- Серед керівників ОУО та керівників ЗЗСО істотна частка (близько половини) ще не готові до комунікації з батьками та педагогами. Зокрема, серед керівників ОУО готові до діалогу з педагогічним колективом – 62%, з батьками – 58%. Серед керівників ЗЗСО готові до діалогу з колективом – 55%, з батьками – 50%. Решта керівників ОУО та керівників ЗЗСО або говорили, що ще недостатньо готові, або чекають на інформацію від МОН.

- Серед батьків учнів 10–11 класів 55% знають про те, що з 2027 року в старшій школі буде профільне навчання, яке триватиме три роки, серед батьків учнів 5–6 класів таких – 53%, серед учнів 10–11 класів – 47%;

Розділ 2.

Зміст освіти в старшій профільній школі

- 76% керівників ОУО, 71% керівників ЗЗСО та 65% учителів схвально ставляться до ідеї можливості обирати предмети і вважають, що її можна реалізувати. Майже ніхто (максимум 5% серед учителів) не проти самої концепції (вважають, що треба централізовано все визначати). Решта ж респондентів (22% керівників ОУО, 27% керівників ЗЗСО та 29% учителів) погоджуються з ідеєю, але сумніваються, що її можна реалізувати в умовах сьогодення.
- Абсолютна більшість батьків та учнів підтримують профільне навчання в старших класах. Серед батьків учнів 10–11 класів таких 85%, серед батьків учнів 5–6 класів – 78%, серед учнів 10–11 класів – 85%.
- 91% учнів та 83% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО хотіли би, щоб частину предметів можна було вільно обрати.
- Лише 7% керівників ОУО та лише 8% керівників ЗЗСО та вчителів підтримують ідею централізованого визначення профілів у академічних ліцеях. Натомість 45% серед керівників ОУО, 60% серед керівників ЗЗСО і 65% серед учителів згодні з пропозицією, щоб академічні ліцеї самі визначали профіль ліцею за погодженням із обласним департаментом освіти. І, крім цього, решта респондентів (48% серед керівників ОУО, 32% серед керівників ЗЗСО та 26% серед учителів) вважають, що погодження із обласним департаментом освіти зайве.
- На пряме запитання, як громада буде визначати профільність академічного ліцею (за умови його створення), переважна більшість керівників ОУО (73%) говорять про опитування батьків та дітей. Окрім цього, близько половини керівників ОУО говорять про врахування дум-

ки педагогічного складу (54%) і про те, що профільність має бути визначено на рівні громади. Лише 14% говорять про консультацію з обласним департаментом освіти. Водночас серед керівників ЗЗСО закладів освіти на запитання, як краще визначити профільність закладу, 65% підтримали варіант, коли рішення схвалює заклад за результатами опитування батьків. Лише 7% керівників ЗЗСО закладів освіти віддали би право ухвалювати рішення Управлінню освітою. І меншість (20%) підтримує варіант, що профіль визначається рішенням колективу.

- Більшість учнів 10-11 класів (72%) та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (63%) схвально ставляться до запровадження посади кар'єрного радника, який допомагатиме з вибором професії.
- Водночас ставлення до такої ідеї більш стримане серед інших аудиторій. Зокрема, серед представників місцевої влади й освітян лише 14-22% вважають, що така посада має бути обов'язковою. Серед батьків учнів 10-11 класів так вважають 38%. Небагато респондентів вважає цю посаду зайвою, а більшість вважає, що кар'єрний радник може бути, але посада не має бути обов'язковою.
- Керівники ОУО, керівники ЗЗСО та вчителі не мають великого ентузіазму щодо спеціального курсу з розвитку особистості та пізнання світу, спрямованого на розвиток так званих «м'яких навичок», соціоемоційне навчання, професійну орієнтацію тощо. Вважають, що курс має бути обов'язковим – 25-29%, решта (більшість) переважно говорять, що курс може бути, але не має бути обов'язковим.

Розділ 3.

Особисте бачення реформи профільної середньої освіти та спроможності забезпечити її реалізацію в громаді

- 85% керівників ОУО позитивно ставляться до реформи профільної середньої освіти, хоча їх ставлення доволі обережне. Зокрема, з тих, хто позитивно ставиться, 43% «твердо» позитивно ставляться, а решта 42% радше позитивно ставляться. Лише 3% мають негативне ставлення (а решта мають нейтрально-невизначене ставлення).
- 94% керівників ЗЗСО та 89% учителів стверджують, що їм зрозумілі ідеї та цілі реформи профільної середньої освіти. Проте респонденти радше говорили про «обережне» розуміння, оскільки серед них стверджують, що їм повністю все зро-

зуміло – відповідно, 41% і 42%. Решта вважає себе радше обізнаною з цим. Батьки учнів 5-6 років дещо гірше розуміють ідеї реформи. Так серед них 69% загалом розуміють ідеї та цілі, проте з них повністю розуміють – 31%. Третина ж батьків або взагалі не розуміють ідеї, або не змогли відповісти на запитання.

- Серед керівників ЗЗСО 88%, а серед учителів 84% загалом позитивно ставляться до впровадження профільної середньої освіти, хоча є певна стриманість. Так серед тих, хто підтримує, трохи більше «радше підтримують» (тобто не повністю впевнено).
- Серед батьків учнів 5-6 класів переважає критичне ставлення до 12-річної освіти. Загалом 59% негативно ставляться до цього, хоча з них категорично не підтримують – 25%, а радше не підтримують – 34%. Підтримують запровадження 12-річної школи – 29%. Водночас серед учнів 10-11 класів 24% позитивно ставляться до того, що з 2027 року навчання в старшій школі триватиме три роки. Майже стільки ж ставляться негативно (22%). Більше половини учнів (54%) мають або нейтральне, або невизначене ставлення.
- Від впровадження профільної середньої освіти 91% керівників ОУО, 89% керівників ЗЗСО та 78% учителів очікують на поліпшення якості освіти, хоча оцінки обережно оптимістичні. Зокрема, упевнені в значному поліпшенні освіти 33% керівників ОУО, 28% керівників ЗЗСО та 20% учителів. Решта ж (фактично більшість) вважають, що якість освіти дещо поліпшиться.

Розділ 4.

Погляд на функціонування та доступ до академічного ліцею

- 81% голів ТГ та 77% депутатів місцевих рад у громадах, де менше 1200 учнів, готові до створення у своїй громаді академічного ліцею. Утім, з них повністю готові відповідно 42% і 37%. Решта радше готові до створення ліцею.
- На дотичне запитання 56% голів ТГ та 59% депутатів місцевих рад відповіли, що готові до співробітництва з іншими громадами для створення ліцею, але якщо він буде на території «своєї» громади. Лише відповідно 8% і 7% підтримали би співробітництво, якщо ліцей був би на території іншої громади. Водночас третина голів ТГ або виступають проти, або не визначились щодо цього питання.

- Близько половини керівників ОУО з громад, де менше 1200 учнів у 4-6 класах (45%), не мають плану «Б» і впевнені, що в них буде академічний ліцей. Водночас 22% будуть зацікавлені в партнерстві із сусідніми громадами, 15% - будуть обговорювати ситуацію з обласним департаментом освіти, а 9% тоді будуть обговорювати ситуацію із головами сусідніх громад.
- Керівники ЗЗСО радше критично сприймають можливе пониження статусу свого закладу. Зокрема, 47% готові були би до цього, хоча з них цілком готові - лише 14% (інші - «радше готові»). Водночас 53% відповіли, що не готові до цього (хоча також частка тих, хто категорично відкидає таку думку - 19%). Водночас 72% керівників ЗЗСО готові, щоб їх заклад став ліцеєм (29% - «повністю готові» і ще 42% - «радше готові»), а виступають проти - 28%.
- Серед опитаних учителів 40% відповіли, що якщо в їх громаді не буде академічного ліцею, то вони готові працювати в іншій громаді, зокрема, з них лише 8% повністю готові до цього. Натомість 60% відповіли, що не погодилися би на це (хоча з них категорично відкидають - 12%, а решта радше відкидають таку пропозицію). Основні умови, щоб учителі погодилися на викладання в іншій громаді - гарантії гідних умов праці (48%) і наближеність (47%), 38% говорять про підвезення.
- Більшість батьків, учнів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО демонструють обережний інтерес до навчання у більш віддаленому, але з кращими умовами, закладі освіти. Зокрема, серед 60% батьків учнів 10-11 класів, 72% учнів 10-11 класів та 71% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО погодилися би на такий заклад освіти, хоча серед 22-32% однозначно погодилися, а решта радше згодні. Дещо на тлі інших виділяються батьки учнів 5-6 класів. Серед них 46% погодилися (з них 18% точно погодилися би), а 39% - не погодилися би.
- Більшість батьків готові розглянути можливість навчання своєї дитини у більш віддаленому закладі освіти за умов наявності організованого підвезення та прийнятної відстані до нього. Про підвезення говорять 52% батьків учнів 10-11 класів та 47% батьків учнів 5-6 класів. Про наближеність - відповідно, 40% і 45%. Менше батьків говорили про безоплатне харчування (і ще менше - про гуртожиток). У свою чергу учні 10-11 класів також говорять про організоване підвезення (або наявність громадського транспорту), але інша топвимога - збереження колек-
- тиву однокласників. Зокрема, про організоване підвезення говорять 55% (а також 33% говорять про громадський транспорт, хоча частина цих учнів говорили водночас і про підвезення), а 42% - щоб однокласники / друзі теж навчалися. Третина учнів говорять про гуртожиток. Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО також говорять про підвезення / транспорт. Водночас топвимога також є гуртожиток. Так 42% говорять про підвезення (33% говорили про громадський транспорт), а 45% говорять про забезпечення гуртожитком. Про збереження колективу говорять 26%.
- І голови ТГ, і керівники ОУО найчастіше покладають відповідальність за підвезення на засновника та державний бюджет. Про це говорять 33% голів ТГ і 43% керівників ОУО. На умовно другому місці - засновник разом з іншими громадами (24% голів ТГ і 21% керівників ОУО).
- Серед респондентів з громад, у яких зараз у 4-6 класах менше 1200 учнів, 56% голів ТГ і 48% керівників ОУО вважають, що їх громада зможе забезпечити підвезення, хоча з них впевнені в цьому - відповідно 17% і 13%.
- Батьки висловлюють сумніви щодо проживання дітей у гуртожитку (пансіоні). Зокрема, поміж батьків учнів 10-11 класів 42% згодні були би на таку пропозицію (з них повністю - 17%), а серед батьків учнів 5-6 класів - 33% (з них цілком готові - 13%).
- Серед голів ТГ і керівників ОУО найбільше хочуть, щоб засновник і державний бюджет забезпечували проживання в пансіоні та харчування. Про цю модель говорять 44% голів ТГ і 46% керівників ОУО. Окрім того, по 17% (умовно друге місце) говорять про спільне фінансування засновника та інших громад. Інші варіанти респонденти називали рідше.
- Лише 32% голів ТГ та 27% керівників ОУО з громад, у яких зараз у 4-6 класах менше 1200 учнів, вважають, що їх громада зможе забезпечити харчування та проживання (і з них лише, відповідно 8% і 6% цілком впевнені в цьому).
- Більшість керівників ЗЗСО (67%) вважають, що мають бути певні критерії для вступу, хоча щодо самих критеріїв думки розділилися. Так 26% говорять про ЗНО/НМТ-9, 21% - про середній бал свідоцтва, 20% - про конкурс. Вважають, що не має бути обмежень - 32% керівників ЗЗСО, хоча серед них 15% підтримують, щоб усіх охочі могли вступити, а інші 17% обмежилися би вільними місцями.

Розділ 5.

Труднощі та перестороги щодо проведення реформи профільної середньої освіти

- Більшість голів ТГ (64%), депутатів місцевих рад (60%) і керівників ОУО (61%) насамперед мають побоювання, що буде брак фінансування. Інші побоювання називали рідше. Проте варто звернути увагу, що в усіх цих аудиторій до топобоювань належить спротив батьків, а в депутатів місцевих рад, керівників ОУО – незрозумілість механізмів та дій (що й у який спосіб потрібно буде зробити). Окрім того, голів ТГ насамперед турбують кадрові питання й умови для проживання в пансіоні.
- Керівники ЗЗСО насамперед мають перестороги через забезпечення підручниками й іншими матеріалами (71%) та забезпечення матеріально-технічної бази (60%). Треба враховувати стурбованість керівників ЗЗСО нерівномірністю розподілу навантаження між педагогами, втратою вчителями роботи та проблемою їх підготовки.
- Більшість учителів (64%) на перше місце виводять перестороги через забезпечення підручниками та іншими матеріалами. Інше гостре побоювання – нерівномірний розподіл навантаження між педагогами.

Розділ 6. Потреби

- 76-85% голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО і вчителів відчують потребу в додатковому фінансуванні матеріально-технічної бази. Крім цього, більшість депутатів і керівників ОУО говорять і про додаткове фінансування реконструкції / ремонту закладу освіти та про прокладання/ремонт доріг (керівники ОУО також додають про підвезення). Керівники ЗЗСО та вчителі зосереджуються (крім матеріально-технічної бази) на навчально-методичних матеріалах і оплаті вчителів. Керівники ще звертають увагу на навчання вчителів, а самі вчителі багато говорять про зменшення бюрократичного навантаження та академічну свободу.
- Більшість і голів ТГ, і депутатів місцевих рад на інше запитання відповіли, що їм для успішного впровадження реформи бракує матеріального забезпечення закладів освіти (66% серед голів ТГ і 71% серед депутатів) та чітких інструкцій від МОН (64% серед голів ТГ і 53% серед депутатів місцевих рад). Крім цього, близько половини голів ТГ та депутатів місцевих рад говорять про підвищення зарплати вчителям.

Розділ 7.

Пілотування реформи профільної середньої освіти

- Опитані голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО, керівники ЗЗСО та батьки учнів 5-6 класів доволі стримано реагують на можливість пілотування реформи профільної середньої освіти. Загалом пілотування підтримують 39-56% респондентів (найменше – 39% – підтримують керівники ОУО, найбільше – 56% – підтримують батьки учнів 5-6 класів). Причому з тих, хто підтримує, більшість «радіше підтримує» (і менше тих, хто «твердо» підтримує; загалом частка тих, хто «твердо» підтримує, коливається в межах 13-25%). Водночас і частка тих, хто категорично проти пілотування становить лише 3-5%.
- Особисто готові долучитися до пілотування 48% керівників ЗЗСО та 45% учителів. Щоправда, з них «тверду» готовність висловлюють, відповідно 13% і 8%.

Розділ 8.

Реформа НУШ

- Серед представників місцевої влади та освітян 92-99% знають про реформу НУШ. Водночас серед тих, хто знає, більшість «дещо знають, загалом розуміють суть і не дуже знають деталі». Серед батьків учнів 5-6 класів про реформу знають 73% (з яких дуже добре поінформовані – 14%). Представники місцевої влади та освітяни насамперед про реформу НУШ дізнаються з сайтів або соціальних мереж МОН і НУШ, управлінь освіти, Урядового порталу, порталу «Децентралізація», з нарад в обласній адміністрації. Керівники ЗЗСО також говорили про ІППО / курси підвищення кваліфікації. Для більшості вчителів керівник ЗЗСО є джерелом інформації. Водночас для більшості батьків учнів 5-6 класів основне джерело інформації – вчителі / керівник ЗЗСО (і менше 15% називали інші джерела).
- Більшість опитаних представників місцевої влади та освітян потребують інформації про фінансові можливості, про успішні приклади та роз'яснення нормативних документів (роз'яснення документів менш актуальне для вчителів). Серед же батьків учнів 5-6 класів 52% відчують потребу в розумінні самої концепції реформи (і менше говорили про інші інформаційні потреби).
- Серед голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та учителів 75-95%

підтримують ідеї НУШ. Поміж тих, хто підтримує, близько половини «твердо» підтримують і друга половина – «радіше підтримує». Дещо слабша підтримка серед учителів, поміж яких 75% загалом підтримують, зокрема, з них 26% повністю підтримують. Серед батьків учнів 5-6 класів 60% підтримують реформу НУШ, проте з них повністю підтримують – 19%, а решта «радіше підтримують». Серед батьків не підтримують 18%, а ще 22% не змогли визначити власне ставлення.

- Більшість керівників ОУО (83%), керівників ЗЗСО (74%), вчителів (59%) вважають, що реформа реалізовується відповідно до її бачення, проте повністю впевнені в цьому – 10-18%. Причому можна бачити, що чим «нижчий» рівень, тим більшою є критика. Зокрема, якщо серед керівників ОУО 10% вважають, що реформа не відбувається відповідно до її бачення, то далі цей показник зростає до 19% серед керівників ЗЗСО і до 29% серед учителів.
- Топ-3 причини (серед і керівників ОУО, і керівників ЗЗСО, вчителів), чому реформа не відбувається відповідно до її бачення: неналежне впровадження в 2023 році, виклики війни та недостатнє методичне забезпечення. Доволі поширеними є й інші причини.
- 81% серед усіх керівників ОУО, 83% серед усіх керівників ЗЗСО, 70% серед усіх учителів стверджують, що для успішного впровадження реформи їм бракує матеріального забезпечення школи. Інші топаспекти: підвищення оплати вчителів (46-60%) та методичне забезпечення (38-52%). Серед керівників ОУО 47% також стверджують, що їм бракує чітких інструкцій від МОН.
- Абсолютна більшість вчителів (91%) підтверджують, що учні зазнали освітніх втрат через пандемію та війну. Лише 9% вважають, що втрат не було. Основні причини втрат – затяжне дистанційне навчання (про це говорять 87% учителів, які бачать втрати) і стрес учнів через війну (76%). Про власний стрес говорять 21% учителів, і лише 9% говорять про занижені вимоги НУШ.
- Абсолютна більшість і батьків учнів 5-6 класів (91%), і студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (79%) вважають, що очне навчання ефективніше, ніж навчання онлайн. Водночас серед батьків 79%, а серед студентів 52% цілком переконані в цьому.
- Ставлення до команди МОН сильно варіюється залежно від аудиторії. Серед керівників ОУО і керівників ЗЗСО більшість респондентів мають хоча й переважно «радіше», але саме позитивне ставлення (70% серед керівників ОУО і 63% серед керів-

ників ЗЗСО). Поміж учителів уже можна бачити зміщення в сторону нейтрально-невизначених оцінок (50%), хоча й тих, хто позитивно ставиться, доволі багато (36% проти 14%, які ставляться негативно). Серед батьків більшість мають нейтрально-невизначене ставлення. Так серед батьків учнів 5-6 класів 59%, а серед батьків учнів 10-11 класів мають нейтрально-невизначене ставлення. Водночас відповідно 20% і 24% мають позитивне ставлення, а 21% і 15% мають ставлення негативне.

Розділ 9.

Досвід навчання в школі та сприйняття професійної освіти

- Більшість батьків, учнів та студентів стверджують, що навчання є цікавим, проте переважно респонденти говорили, що навчання є «радіше цікавим». Так, серед батьків учнів 10-11 класів 76% вважають, що їх дітям цікаво навчатися, але з них повністю переконані в цьому – 36%. Серед самих учнів 10-11 класів 66% стверджують, що навчання є цікавим (з них 25% «твердо» переконані в цьому). Серед батьків учнів 5-6 класів 85% говорять про цікаве навчання (з них переконані в цьому – 43%). А серед студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО 87% говорять про цікаве навчання (зокрема 48% повністю переконані в цьому). Студентам ЗП(ПТ)О / ЗФПО у навчанні найбільше подобається пізнання нового та однокурсники. Далі йде сам процес навчання та спілкування з однолітками.
- Серед опитаних батьків учнів 10-11 класів 71%, а серед батьків учнів 5-6 класів 79% задоволені освітнім процесом, хоча з них повністю задоволені – відповідно 29% і 32% (не задоволені – 29% і 21%). Водночас серед батьків учнів 10-11 класів задоволені достатністю отриманих знань – 57%, зокрема, з них повністю задоволені – 20% (не задоволені – 43%);
- Батьки та учні поміж можливих змін насамперед хотіли би дати можливість обирати предмети, формувати більш практичні вміння та осучаснити матеріально-технічну базу. Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО також звертають увагу на збільшення практики в навчанні, осучаснення навчальних кабінетів / лабораторій / майстерень, але також говорять і про облаштування місць для відпочинку або самопідготовки.
- 86% батьків учнів 10-11 класів і 88% батьків учнів 5-6 класів стверджують, що дітям зручно діставатися до школи (переважно батьки це пояснюють, що школа в пішохідній доступності).

- Третина учнів 10-11 класів – 35% – стверджують, що вони вже визначилися, яку професію хочуть опанувати. Ще 31% відповіли, що «радше» визначилися з майбутніми планами. Не визначилися – 34%. Більш упевнені у власних планах учні, які зараз навчаються в 11 класі, але навіть серед них повністю визначилися – 45%, радше визначилися – 30% (не визначилися – 25%).
- І серед батьків учнів 10-11 класів, і серед самих цих учнів основні пояснення, чому продовжили навчання в школі – власне рішення дитини для подальшого вступу до закладу вищої освіти (далі – ЗВО) і невизначеність з професією. Батьки частіше говорять про саме рішення дитини (46% проти 27%, які говорили про невизначеність професії). А серед учнів ці причини приблизно однаково часто називали (37% говорили про невизначеність і 32% говорили про плани вступати до ЗВО). Водночас 59% учнів говорять, що батьки впливали на рішення продовжити навчання в школі (з них 7% говорять, що батьки вирішили за них), то у випадку школи 29% говорять про вплив адміністрації / учителів (з них про значну допомогу говорять 10%).
- Основні чинники, чому опитані студенти не продовжили навчання в школі – не хотіли «втрачати роки» (41%) та мали бажання отримати саме цю робітничу професію (39%). Інші причини називали значно рідше – рішення батьків (6%), відсутність фінансової можливості здобути вищу освіту (3%), сумніви щодо можливості вступити до ЗВО (3%).
- Серед студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО 71% не змогли визначити якусь роль школи, причому з них 56% прямо зазначили, що школа не вплинула на вибір професії або вступу до ЗП(ПТ)О після 9-го класу. Водночас 9% сказали, що вчителі розповідали про професії, 7% – що школа організовувала екскурсії, 5% – що в школі відбувалися ярмарки. Втім 56% студентів говорять, що батьки впливали на рішення щодо подальшого навчання (з них 6% говорять, що батьки вирішили за них). У випадку школи 20% студентів говорять про вплив адміністрації / учителів (з них про значну допомогу говорять 7%).
- Щодо майбутніх планів на навчання серед батьків учнів 5-6 класів переважає невизначеність. Загалом 59% не змогли визначитися із планами: 25% відповіли, що їх дитина не визначилися, 22% – що вони, як і батьки не визначилися, а 11% просто не змогли відповісти на запитання. Серед же тих, хто має певні плани, 20% (серед усіх опитаних батьків) говорять про навчання до 12 класу і відтак вступ до ЗВО, 12% – про навчання до 9 класу і далі – опанування професії, 8% – навчання до 12 класу і далі рішення, чи вступати до ЗВО, чи до ЗП(ПТ)О.
- Близько половини батьків, учнів та студентів (41-52%) цілком переконані, що професійна освіта є конкурентоспроможною (і ще близько чверті «радше» вважають так). Водночас серед тих, хто переконаний думки розділилися щодо престижності. Так 21% батьків учнів 10-11 класів, 19% батьків учнів 5-6 класів, 25% учнів 10-11 класів і 34% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО вважають робітничі професії затребуваними та гідно оплачуваними. Натомість 25% батьків учнів 10-11 класів, 21% батьків учнів 5-6 класів, 18% учнів 10-11 класів і 18% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО хоч і вважають їх затребуваними, але водночас неprestижними.
- Третина учнів 10-11 класів (38%) загалом готові були би обрати професійно-технічну освіту, якби це дало можливість отримати високооплачувану роботу. Не обрали би все одно 36%, з яких 31% пояснюють це тим, що вони планують вступ до ЗВО (і решта 5% говорять про неprestижність). І 26% респондентів не змогли визначити власну думку.
- Переважна більшість студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (72%) не шкодують про свій вибір (і, крім цього, 13% не шкодують, хоча й обрали би іншу робітничу професію). Водночас впевненість, що вони будуть працювати за фахом, помітно нижча. Зокрема, планують працювати за фахом 63%, і з них повністю впевнені в цьому 32%, а решта 31% «радше» вважають, що так.

Розділ 1



Комунікація і обізнаність щодо реформи профільної середньої освіти



Чи в громаді обговорюють реформу профільної середньої освіти

Переважає більшість голів ТГ (74%), депутатів місцевих рад (69%) і керівників ОУО (76%) стверджують, що вже активно обговорюють із закладами освіти підготовку до 2027 року та сформовано відповідне бачення проведення реформи для громади. Водно-

час близько чверті голів ТГ і депутатів місцевих рад (відповідно 23% і 24%) тільки планують почати обговорення та чекають на інформацію від МОН (серед керівників ОУО таких 9%, хоча серед них ще 14% обговорюють реформу в межах управління).



Таблиця 1.1.1

Чи в громаді обговорюють реформу профільної середньої освіти

Відповіді	Голови ТГ, %	Депутати місцевих рад, %	Керівники ОУО, %
Так, вже активно обговорюємо підготовку до 27-го року, маємо бачення проведення реформи для громади	74	69	76
Обговорюємо, лише в межах управління / відділу освіти	---	---	14
Плануємо розпочати обговорення, поки що не маємо чіткого бачення, чекаємо інформації від МОН	23	24	9
Мені про це невідомо	1	6	1
Ні, не розпочали й поки не плануємо	2	1	0

Подібне запитання ставили й керівникам ЗЗСО. Поміж них майже всі опитані (99%) стверджують, що у їх громаді обговорюють реформу профільної середньої

освіти. Втім найчастіше керівники ЗЗСО говорили про попередні обговорення на рівні громади (63%), у межах закладу (61%) та з відділами освіти (57%).

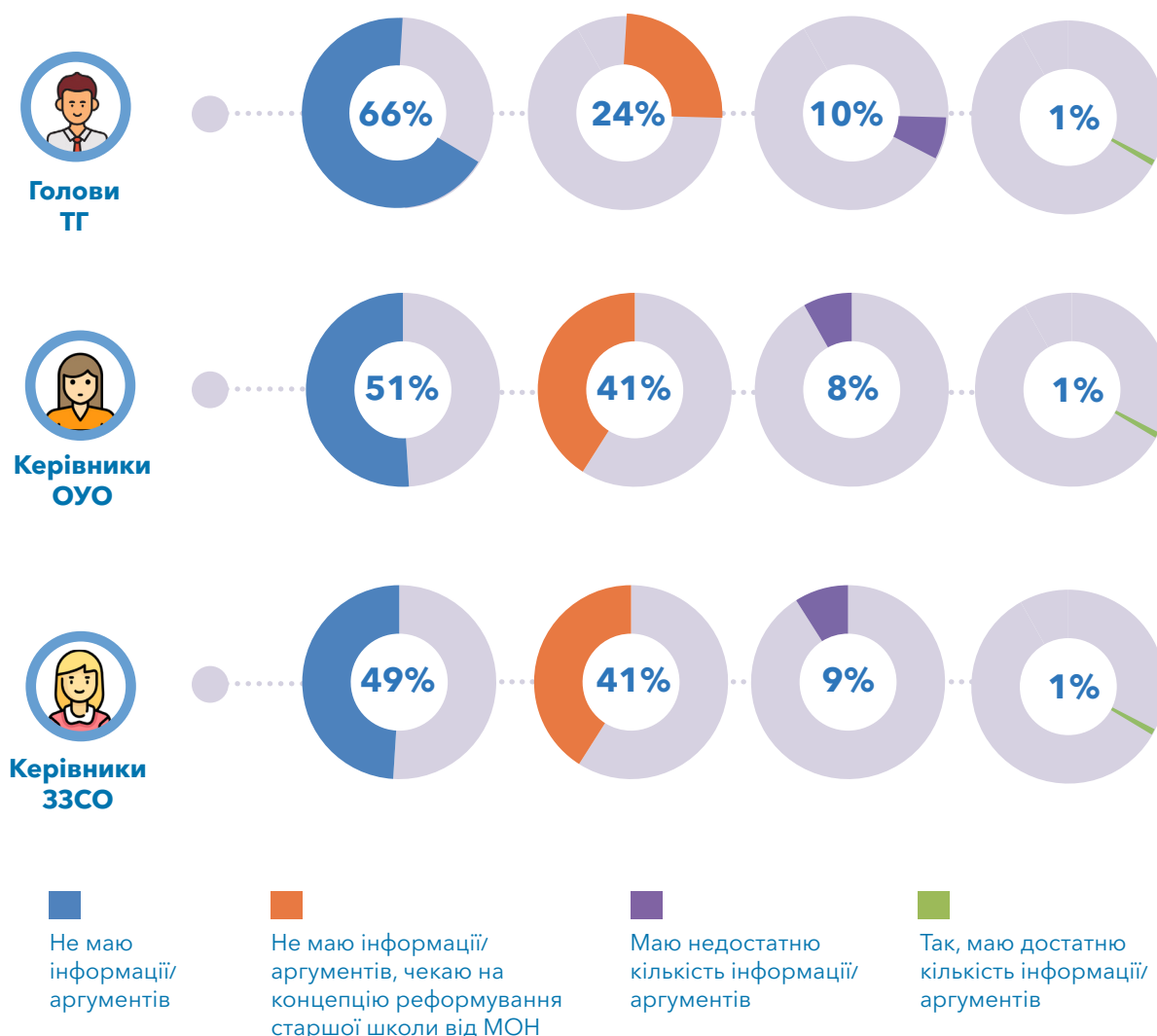
Чи мають голови ТГ, керівники ОУО та керівники ЗЗСО аргументи для діалогу з педагогічними колективами і батьківською спільнотою

Значна частина голів ТГ, керівників ОУО та керівників ЗЗСО відчують брак поінформованості, щоб аргументовано спілкуватися з педагогічним колективом і громадою. Зокрема, відчують себе достатньо поінформованими 66% голів ТГ, 51% керівників ОУО, 49% керівників ЗЗСО. Решта переважно стверджували,

що деяку інформацію мають, але вважають її недостатньою для ведення аргументованої розмови.

У випадку голів ТГ і керівників ОУО важливо зазначити, що помітно більш упевнені представники більших громад (де більше учнів 4–6 класів).

Графік 1.2. Чи мають аргументи для діалогу з педагогічними колективами і громадою

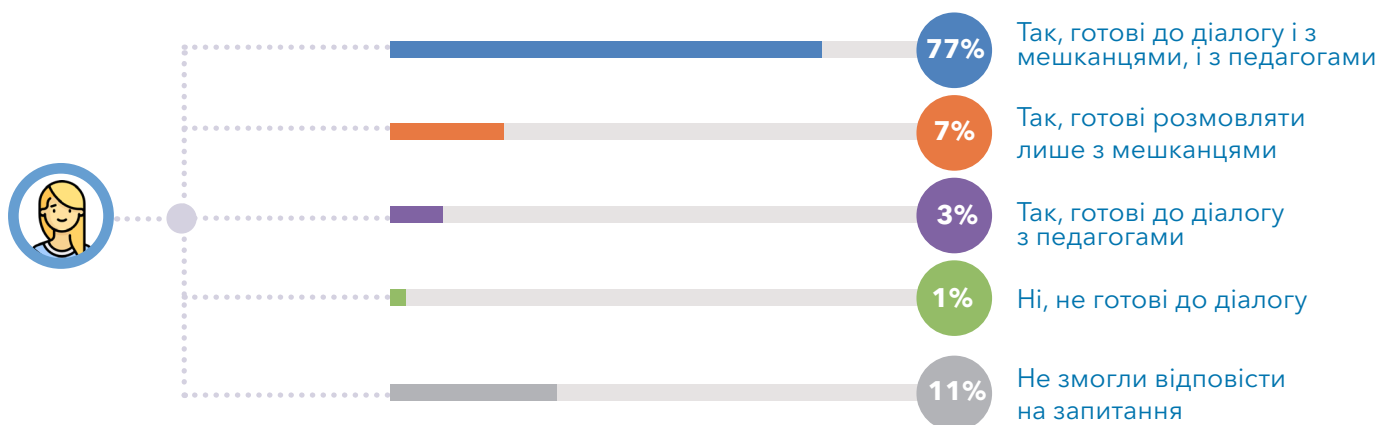


Чи готові голови ТГ, керівники ОУО та керівники ЗЗСО до діалогу з педагогічними колективами і батьківською спільнотою

Абсолютна більшість голів ТГ (77%) готові до діалогу і з мешканцями, і з педагогами. Готові розмовляти лише з мешканцями – 7%, лише з педагогами – 3%.

Лише 1% голів ТГ взагалі не готові до діалогу (а ще 11% не змогли відповісти на запитання).

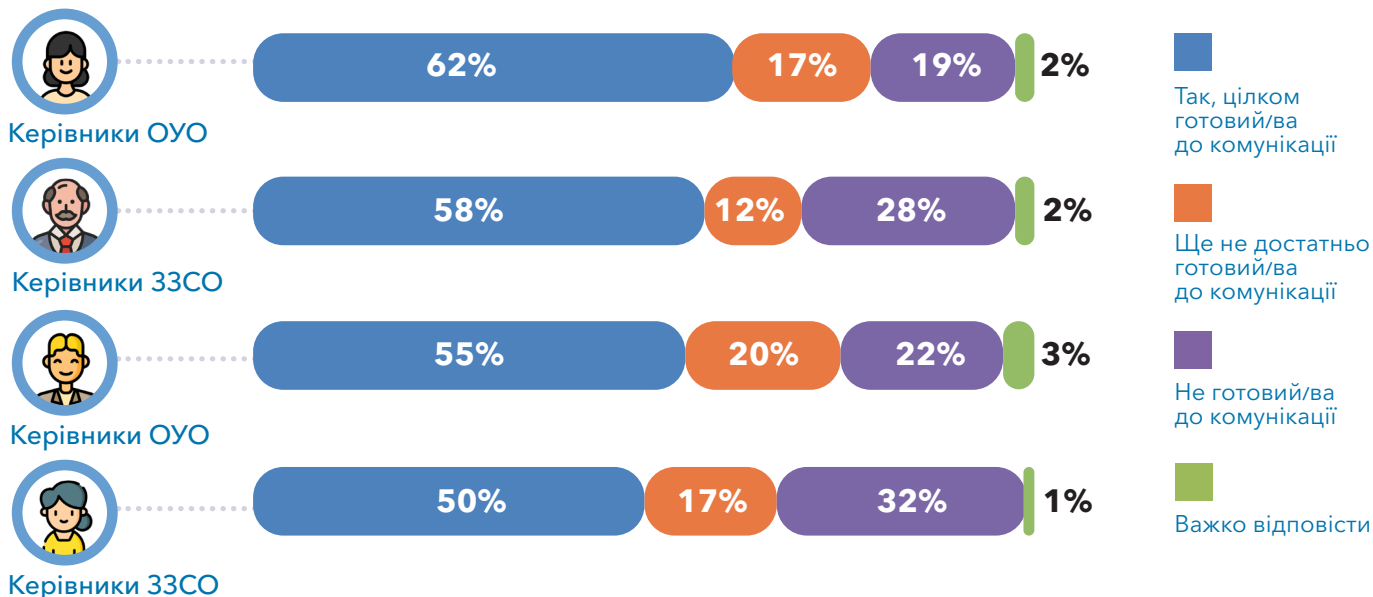
Графік 1.3.1.
Чи готові голови ТГ розповідати мешканцям громади та педагогам про переваги реформи



Поміж керівників ОУО та керівників ЗЗСО істотна частка (близько половини) ще не готові до комунікації з батьками та педагогами. Зокрема, серед керівників ОУО готові до діалогу з педагогічним колективом – 62%, з батьками – 58%. Серед же керівників ЗЗСО готові до діалогу з колективом – 55%, з батьками – 50%. Решта керівників ОУО та керівників ЗЗСО або говори-

ли, що ще недостатньо готові, або чекають на інформацію від МОН. В обох випадках більш упевнено почувуються представники більших громад із більшою кількістю дітей у 4–6 класах. Крім цього, чим краще респонденти поінформовані (відчують, що мають достатньо аргументів для розмови), тим вони більш упевнені і готові до розмови з громадою.

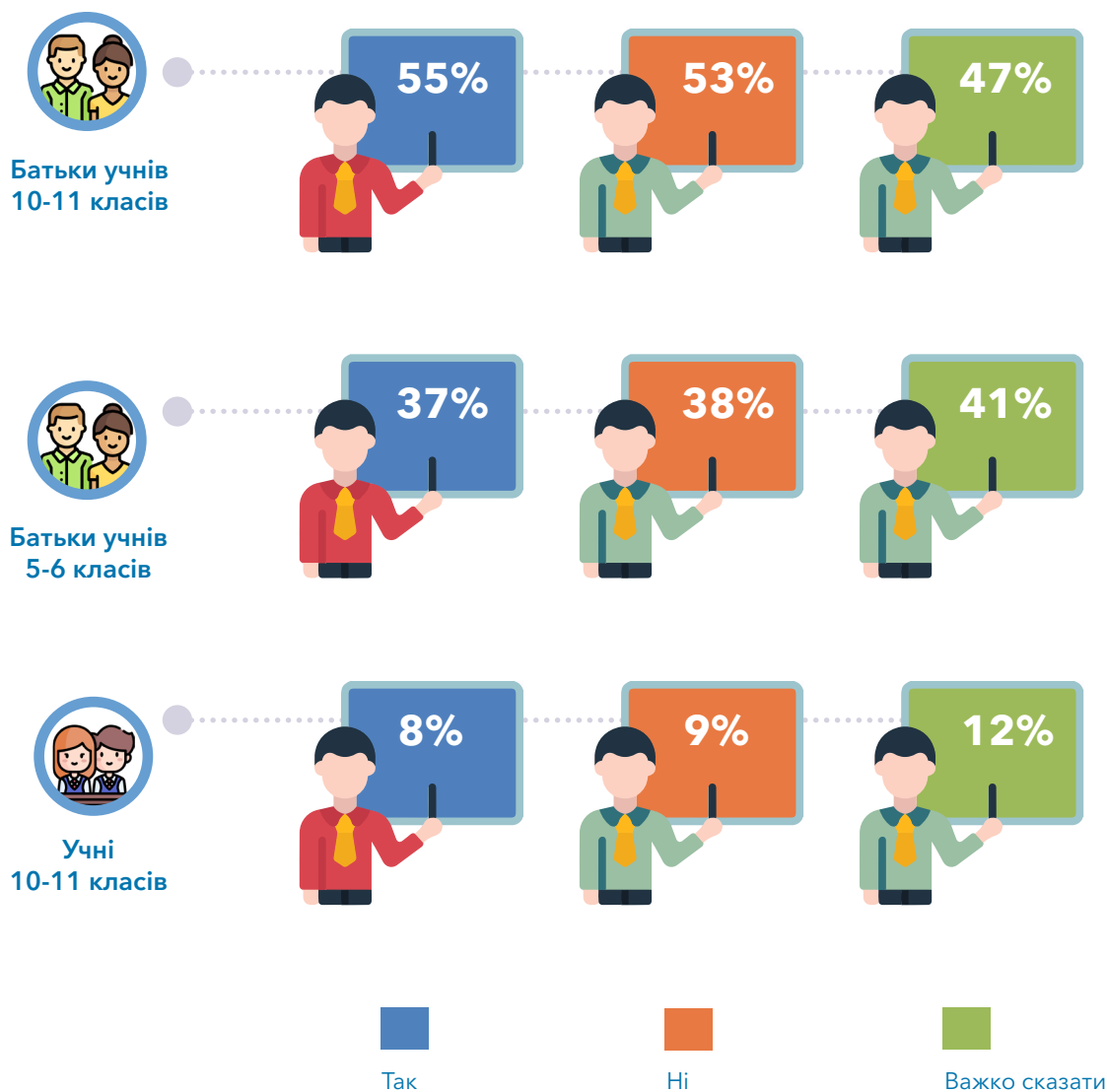
Графік 1.3.2.
Чи готові керівники ОУО та керівники ЗЗСО до діалогу з педагогічними колективами і батьківською спільнотою



Чи знають батьки та учні про запровадження з 2027 року профільного навчання в старшій школі

Близько половини батьків та учнів знають про те, що з 2027 року в старшій школі буде профільне навчання, яке триватиме три роки. Зокрема, серед батьків учнів 10-11 класів про це знають 55%, серед батьків учнів 5-6 класів – 53%, серед учнів 10-11 класів – 47%.

Графік 1.4.1.
Чи знають, що з 2027 року в старшій школі буде профільне навчання, яке триватиме три роки



Розділ 2



Зміст освіти у старшій школі

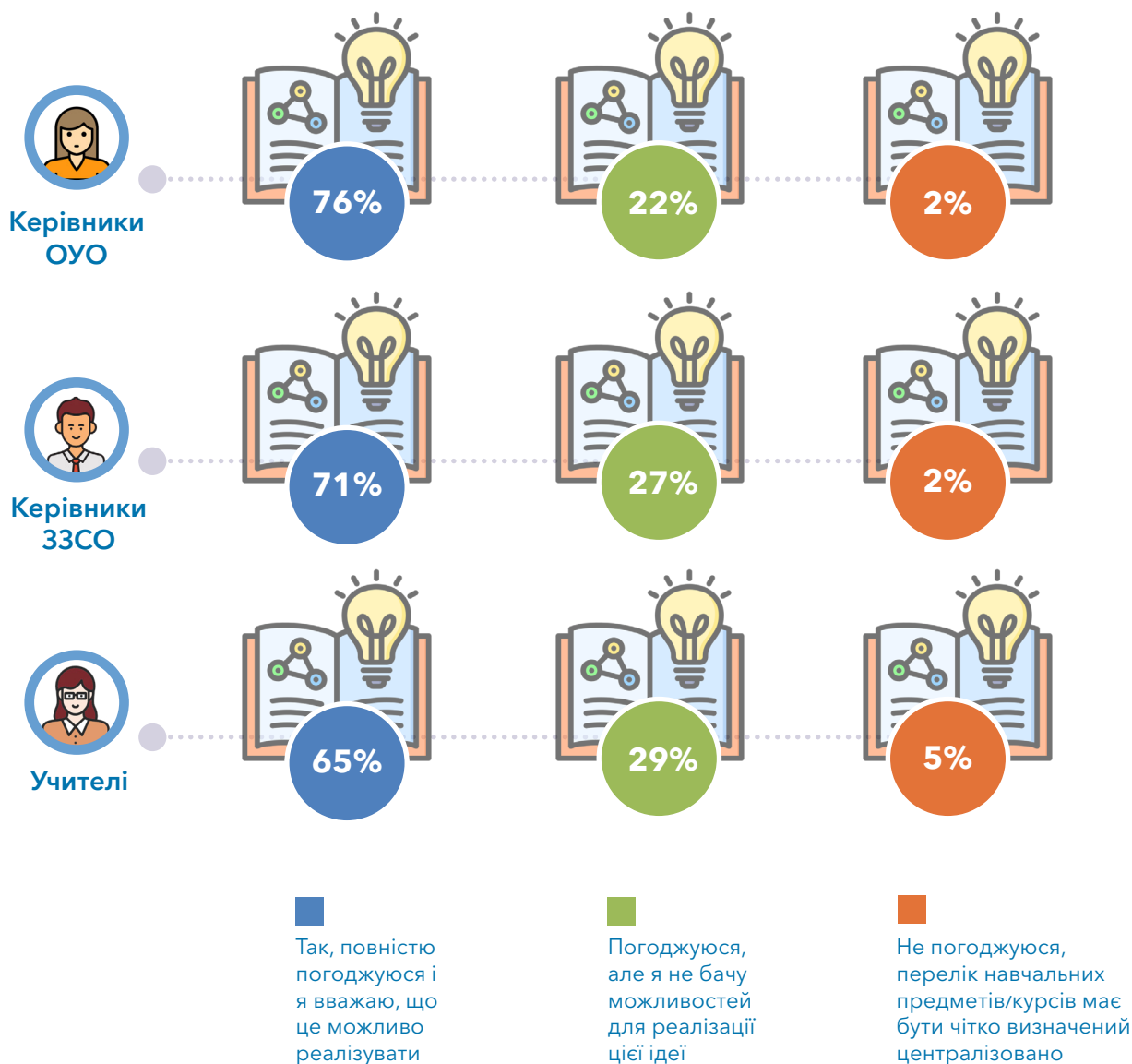


Ставлення керівників ОУО, керівників ЗЗСО й учителів до можливості обирати предмети та до інших ініціатив

Більшість керівників ОУО (76%), керівників ЗЗСО (71%) та вчителів (65%) схвально ставляться до ідеї про можливість обирати предмети і вважають, що її можна реалізувати. Майже ніхто (максимум 5% серед учителів) не проти самої концепції (вважають, що треба централізовано все визначати). Решта ж респон-

дентів (22% керівників ОУО, 27% керівників ЗЗСО та 29% учителів) погоджуються з ідеєю, але сумніваються, що її можна реалізувати в умовах сьогодення. Водночас дещо більш упевнені в можливості реалізації вибору учнями предметів респонденти з більших громад.

Графік 2.1.1.
Ставлення до можливості обирати предмети



Керівникам ЗЗСО та вчителям ставили додаткові запитання і щодо інших ініціатив. Зокрема, керівників ЗЗСО просили висловити власні думки щодо запровадження ЄКТС. Відповідно до отриманих результатів ставлення до ЄКТС помітно більш невизначене (порівняно із запровадженням вибору предметів). З одного боку, лише 12% керівників ЗЗСО прямо заперечили доцільність впровадження такої системи. З іншого боку, лише 22% підтримують її і вважають, що її можливо реалізувати. Натомість більшість керівників ЗЗСО або вважають, що ЄКТС неможливо реалізувати (хоча схвально ставляться до самої концепції), або не мають визначеного ставлення.

Учителів просили висловити власну думку про проєкту діяльність і про встановлення різних рівнів склад-

ності вивчення окремих предметів в академічних ліцеях, а також про 10-й клас як адаптаційний. Абсолютна більшість учителів прихильно ставляться і до запровадження проєктної діяльності (85%), і до різних рівнів складності вивчення окремих предметів (79%). Водночас лише третина повністю підтримують ці ініціативи, а решта (близько половини серед усіх учителів) «радше» підтримують їх, тобто є певна стриманість у цих питаннях.

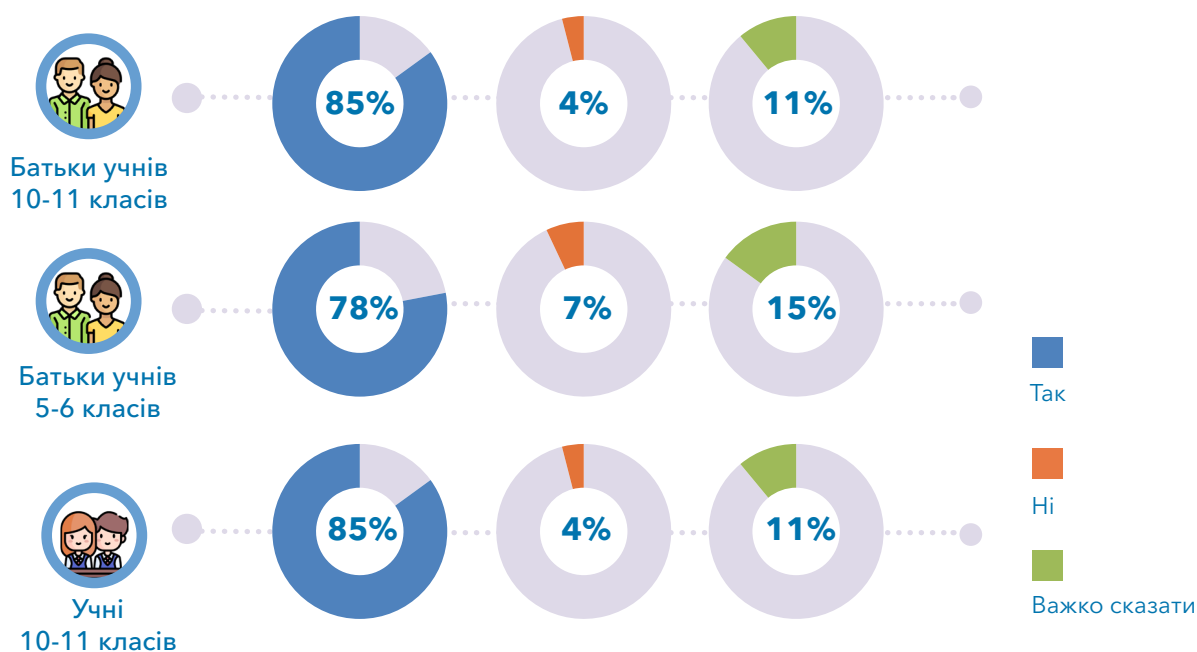
79% учителів згодні з думкою, що 10-й клас має бути адаптаційним з більшою часткою обов'язкових предметів незалежно від профілю (з них 34% повністю згодні з думкою, а 45% «радше згодні» з нею). Не погоджуються з такою думкою – 14% (і ще 6% не змогли визначити власну думку).

Ставлення батьків та учнів до профільного навчання та можливості обирати предмети

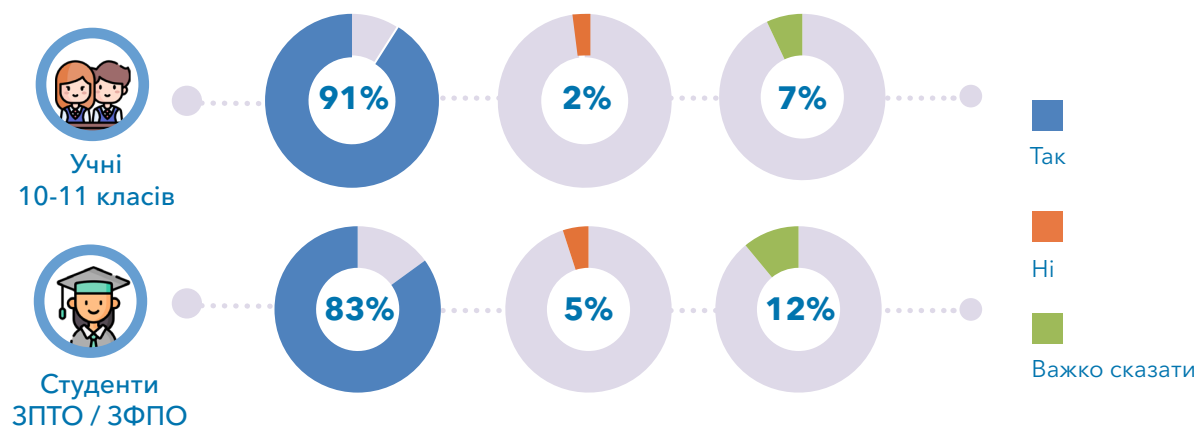
Абсолютна більшість батьків та учнів підтримують профільне навчання у старших класах. Серед батьків учнів 10-11 класів підтримують 85%, серед батьків учнів 5-6 класів – 78%, серед учнів 10-11 класів – 85%. Крім цього, і батьки / учні, які вже навчаються

в профільних класах, і ті, які не навчаються, висловлюють підтримку цієї ідеї. Крім цього, 91% учнів та 83% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО хотіли би, щоб частину предметів можна було вільно обирати.

Графік 2.2.1. Чи погоджуються, щоб у старших класах було профільне навчання



Графік 2.2.1. Чи хотіли би респонденти, щоб частину предметів можна було вільно обирати



Чи може академічний ліцей визначати переліки профілів

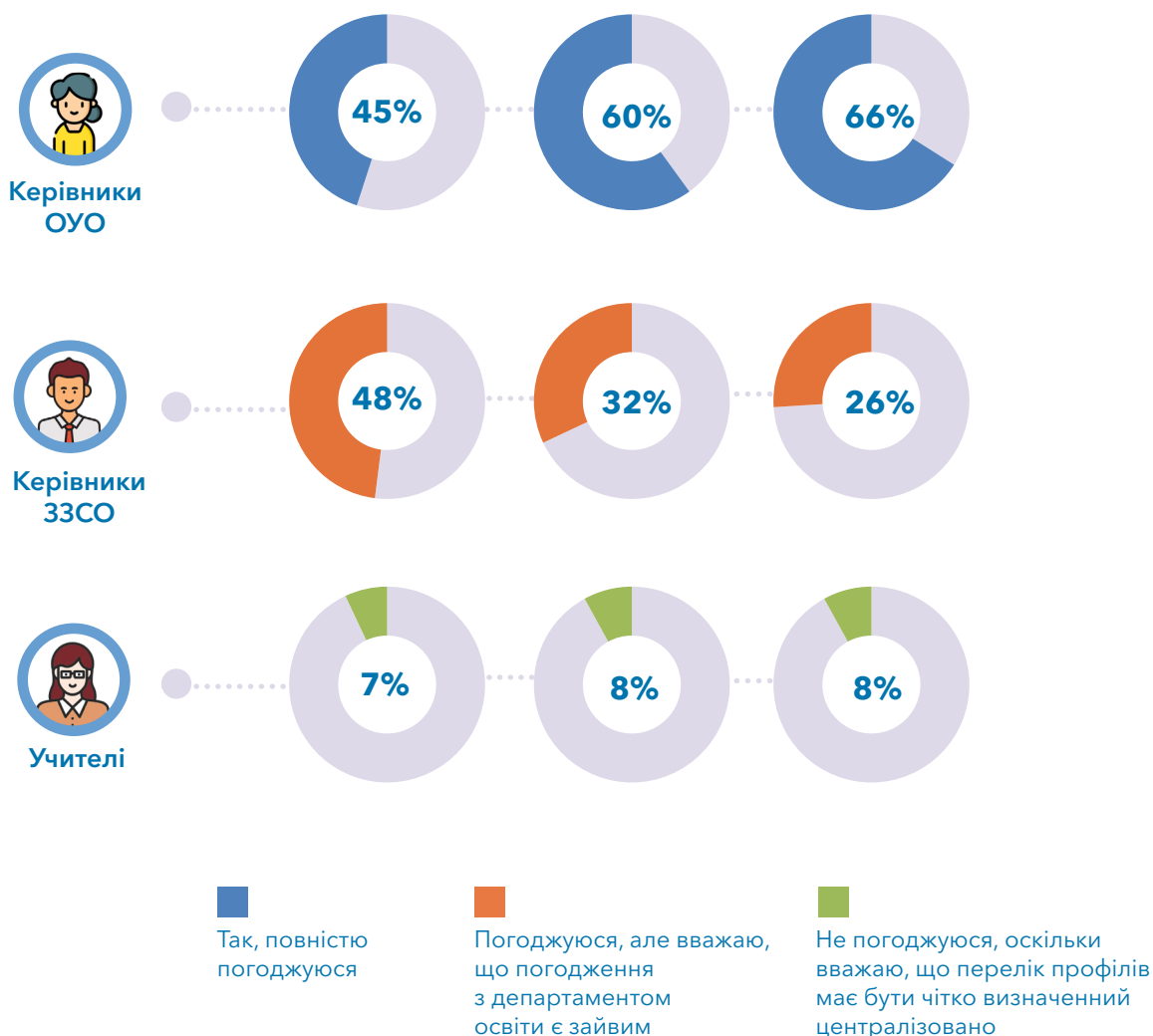
Лише 7% керівників ОУО і лише 8% керівників ЗЗСО та учителів підтримують те, щоб профілі академічних ліцеїв визначалися централізовано. Натомість 45% серед керівників ОУО, 60% серед керівників ЗЗСО і 65% серед учителів згодні з пропозицією, щоб академічні

ліцеї самі визначали профіль за погодженням із обласним департаментом освіти. І, крім цього, решта респондентів (48% серед керівників ОУО, 32% серед керівників ЗЗСО та 26% серед учителів) узагалі вважають, що погодження із департаментом є зайвим.



Графік 2.3.1.

Чи має академічний ліцей визначати переліки профілів (за погодженням з обласним департаментом освіти)



На пряме запитання, як громада буде визначати профільність академічного ліцею (якщо він буде створений), переважна більшість керівників ОУО (73%) говорять про опитування батьків та дітей. Крім цього, близько половини керівників ОУО го-

ворять про врахування наявного кадрового складу педагогічних працівників (54%) і про те, що профільність визначатимуть на рівні громади. Лише 14% говорять про консультацію з обласним департаментом освіти.

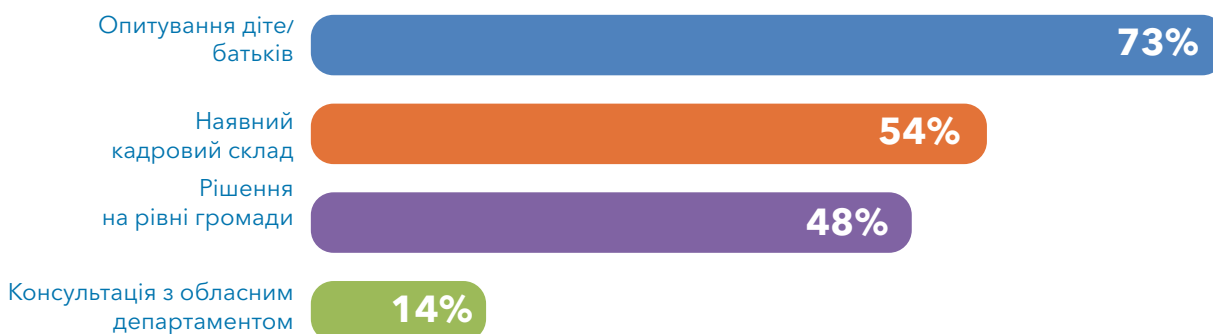
Водночас серед керівників ЗЗСО на запитання, як краще визначити профільність закладу, 65% підтримали той варіант, коли рішення схвалює заклад за результатами опитування батьків. Лише 7% керів-

ників ЗЗСО віддали би право рішення управлінню освіти. І також меншість (20%) підтримують варіант, що профіль має визначати рішення колективу.

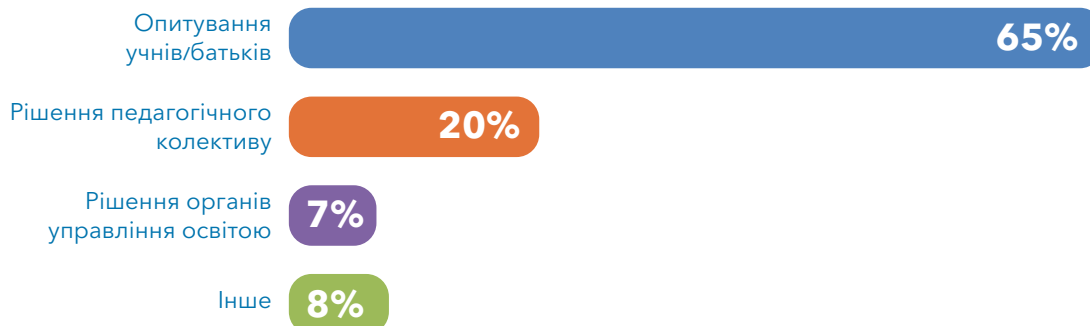
Графік 2.3.2.
У який спосіб, на думку керівників ОУО та керівників ЗЗСО, мають визначити профільність академічного ліцею (якщо буде мати його)



Плани (за словами керівників ОУО)



Як має бути (за словами керівників ЗЗСО)



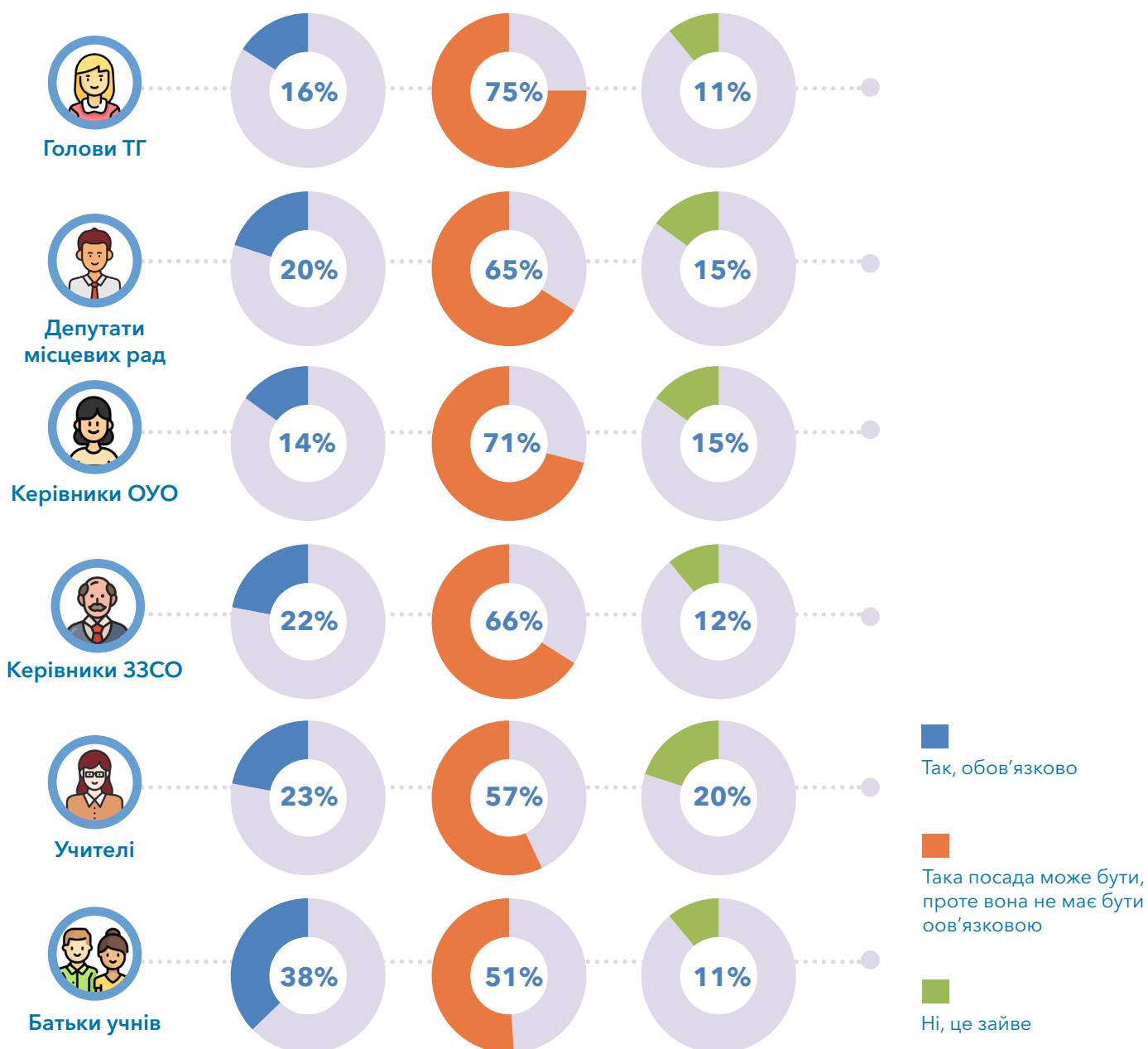
* Керівники ОУО могли обрати декілька відповідей, керівники ЗЗСО – тільки одну відповідь.

Ставлення до запровадження посади кар'єрного радника та курсу з розвитку особистості та пізнання світу

Більшість учнів 10-11 класів (72%) та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (63%) схвально ставляться до запровадження посади кар'єрного радника, який буде допомагати з вибором професії. Водночас ставлення до такої ідеї є більш стриманим серед інших аудиторій. Так, серед представників місцевої влади і

освітян лише 14-22% вважають, що така посада має бути обов'язковою. Серед батьків учнів 10-11 класів так вважають 38%. Невелика кількість респондентів взагалі вважає цю посаду зайвою, а більшість - вважають, що кар'єрний радник може бути, але посада не має бути обов'язковою.

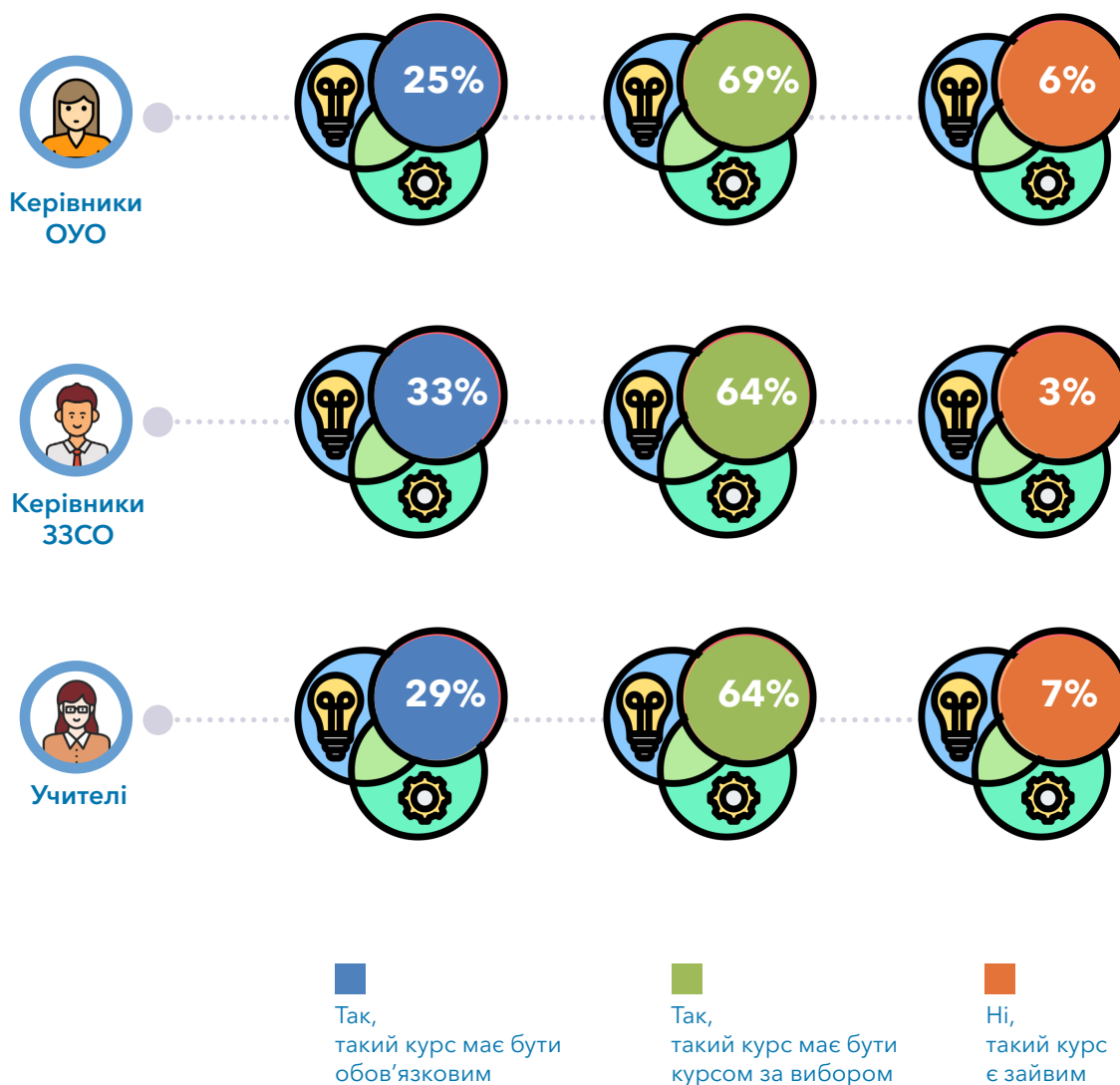
Графік 2.4.1.
Ставлення респондентів до запровадження посади кар'єрного радника



Керівники ОУО, керівники ЗЗСО та вчителі не мають великого ентузіазму щодо вивчення у 10-12 класах спеціального курсу із розвитку особистості та пізнання світу, спрямованого на розвиток так званих «м'яких навичок», соціоемоційне навчання,

професійну орієнтацію тощо. Вважають, що курс має бути обов'язковим – 25-29%, решта (більшість) переважно говорять, що такий курс може бути, але не має бути обов'язковим.

Графік 2.4.2.
Ставлення до курсу з розвитку особистості та пізнання світу



Розділ 3



Особисте бачення реформи профільної середньої освіти та спроможності забезпечити її реалізацію у громаді

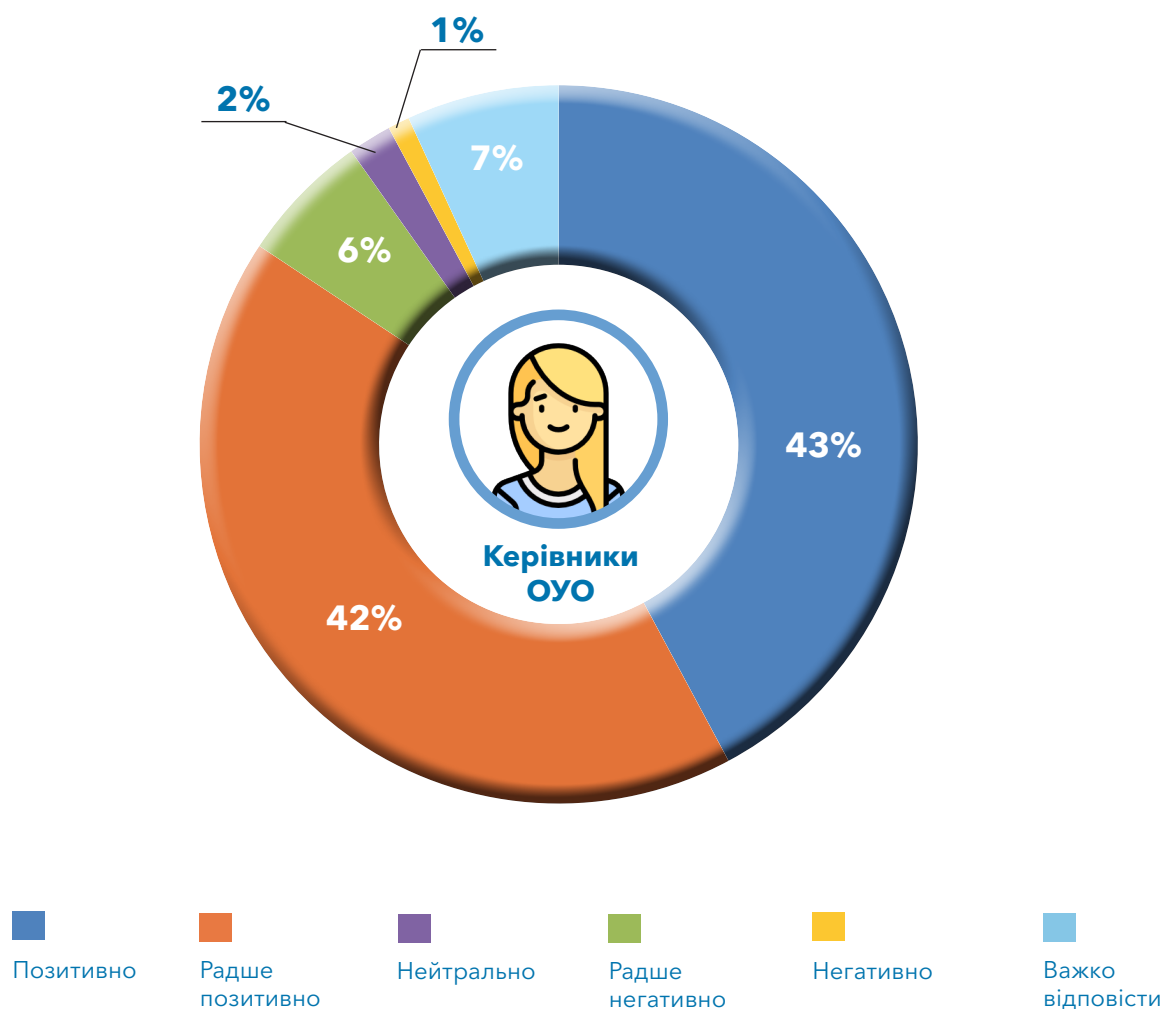


Ставлення керівників ОУО до реформи профільної середньої освіти

Абсолютна більшість керівників ОУО – 85% – позитивно ставляться до реформи профільної середньої освіти, хоча їх ставлення доволі обережне. З тих, хто позитивно ставиться, 43% «твердо» позитивно ставляться, а решта 42% «радше» позитивно ставляться.

Лише 3% мають негативне ставлення (а решта мають нейтрально-невизначене ставлення). Більш «упевнено» схвально ставляться респонденти з більших громад з більшою кількістю дітей.

Графік 3.1.1.
Ставлення до реформи профільної середньої освіти

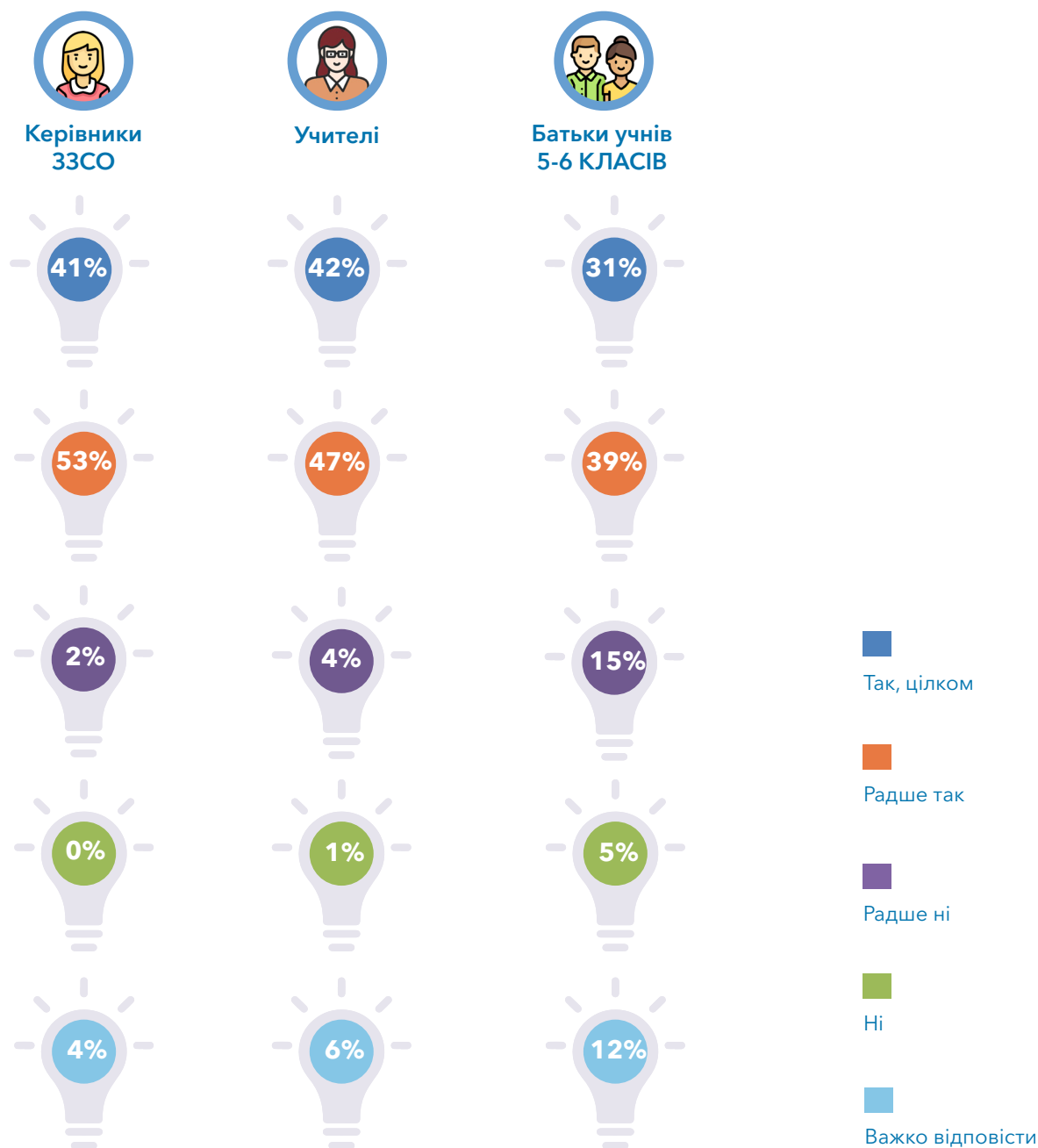


Чи зрозумілі ідеї та цілі реформи профільної середньої освіти

Абсолютна більшість керівників ЗЗСО (94%) і вчителів (89%) стверджують, що їм зрозумілі ідеї та цілі реформи профільної середньої освіти. Проте респонденти радше говорили про «обережне» розуміння, оскільки серед них стверджують, що їм повністю все зрозуміло – відповідно, 41% і 42%. Відповідно, решта вважає себе «радше» обізнаною з цього питання.

Батьки учнів 5-6 років дещо гірше розуміють ідеї реформи. Так, серед них 69% загалом розуміють ідеї та цілі, проте з них повністю розуміють – 31%. Третина ж батьків або взагалі не розуміють ідеї, або не змогли відповісти на запитання.

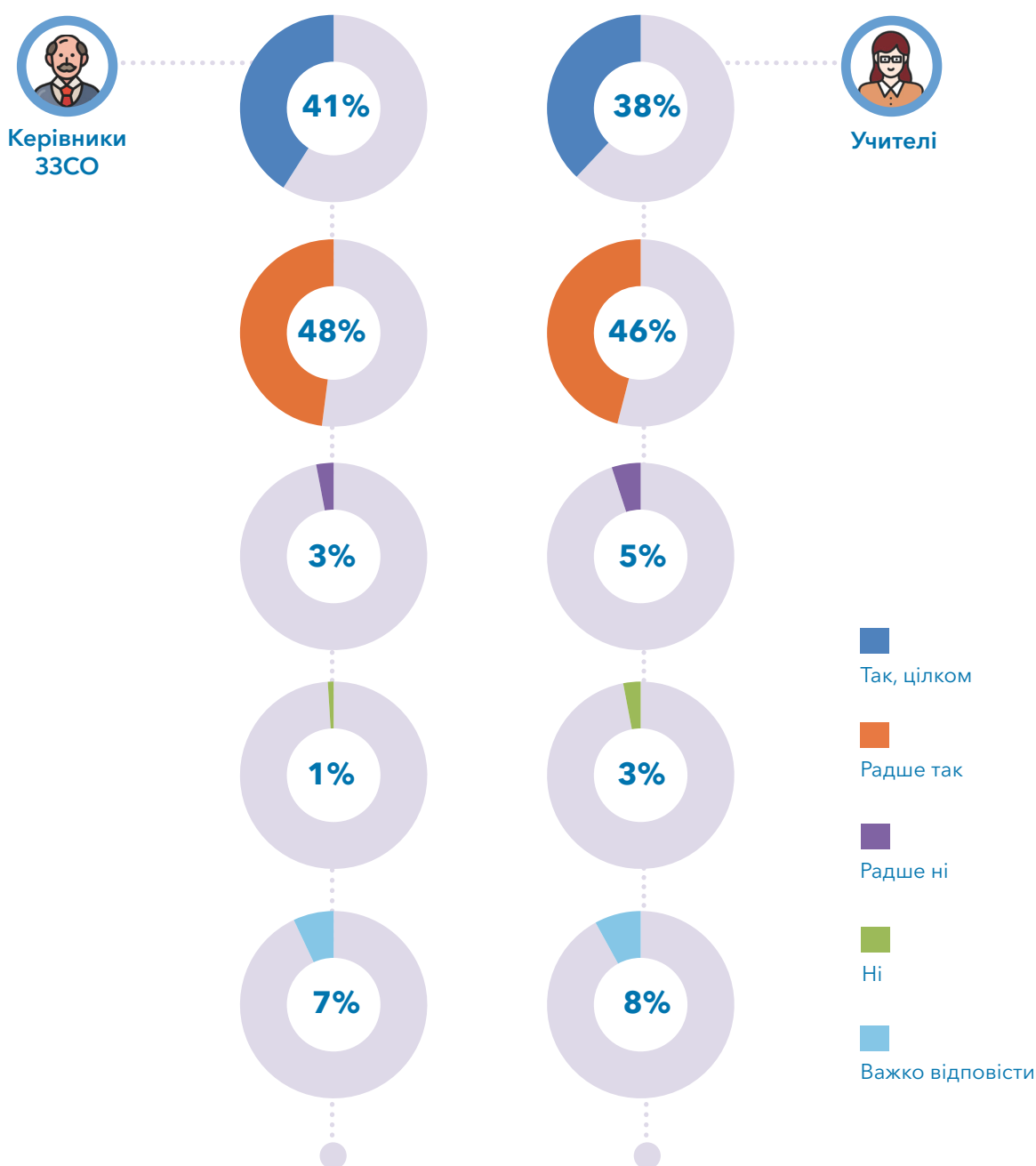
Графік 3.2.1. Чи зрозумілі ідеї та цілі реформи профільної середньої освіти



Чи поділяють керівники ЗЗСО та вчителі ідею впровадження профільної середньої освіти

Серед керівників ЗЗСО 88%, а серед учителів 84% загалом позитивно ставляться до впровадження профільної середньої освіти, хоча є певна стриманість. Зокрема, поміж тих, хто підтримує, трохи більше тих, які «радіше підтримують» (тобто не цілком впевнено).

Графік 3.3.1.
Чи поділяють ідею впровадження профільної середньої освіти

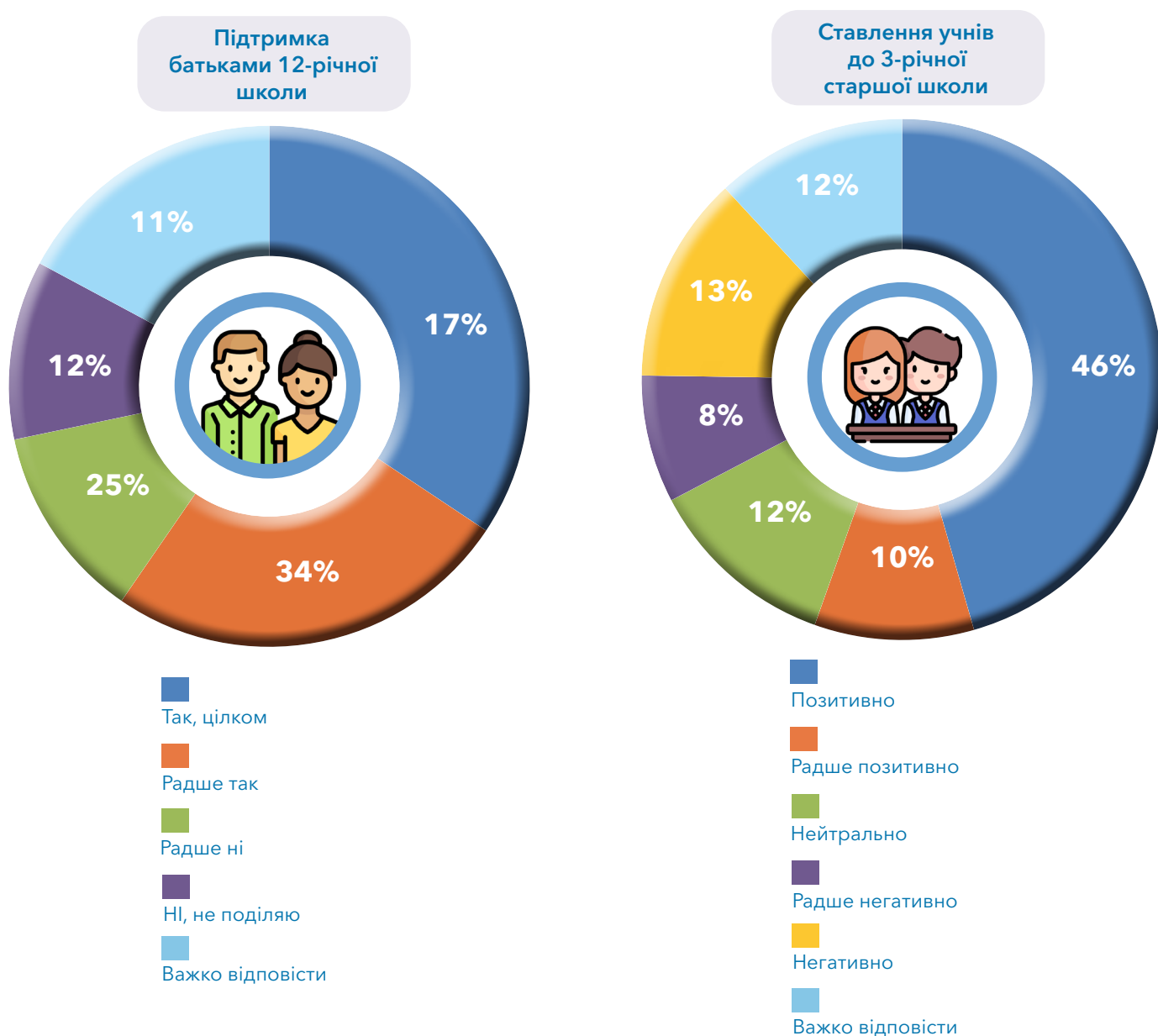


Ставлення батьків до 12-річної школи та учнів до 3-річної старшої школи

Серед батьків учнів 5-6 класів переважає критичне ставлення до 12-річної освіти. Загалом 59% негативно ставляться до цього, хоча з них категорично не підтримують – 25%, а радше не підтримують – 34%. Підтримують запровадження 12-річної школи – 29%.

Водночас серед учнів 10-11 класів 24% позитивно ставляться до того, що з 2027 року навчання в старшій школі триватиме три роки. Майже стільки ж ставляться негативно (22%). Понад половина учнів (54%) має або нейтральне, або невизначене ставлення.

Графік 3.4.1. Ставлення батьків учнів 5-6 класів до 12-річної школи та учнів до 3-річної старшої школи

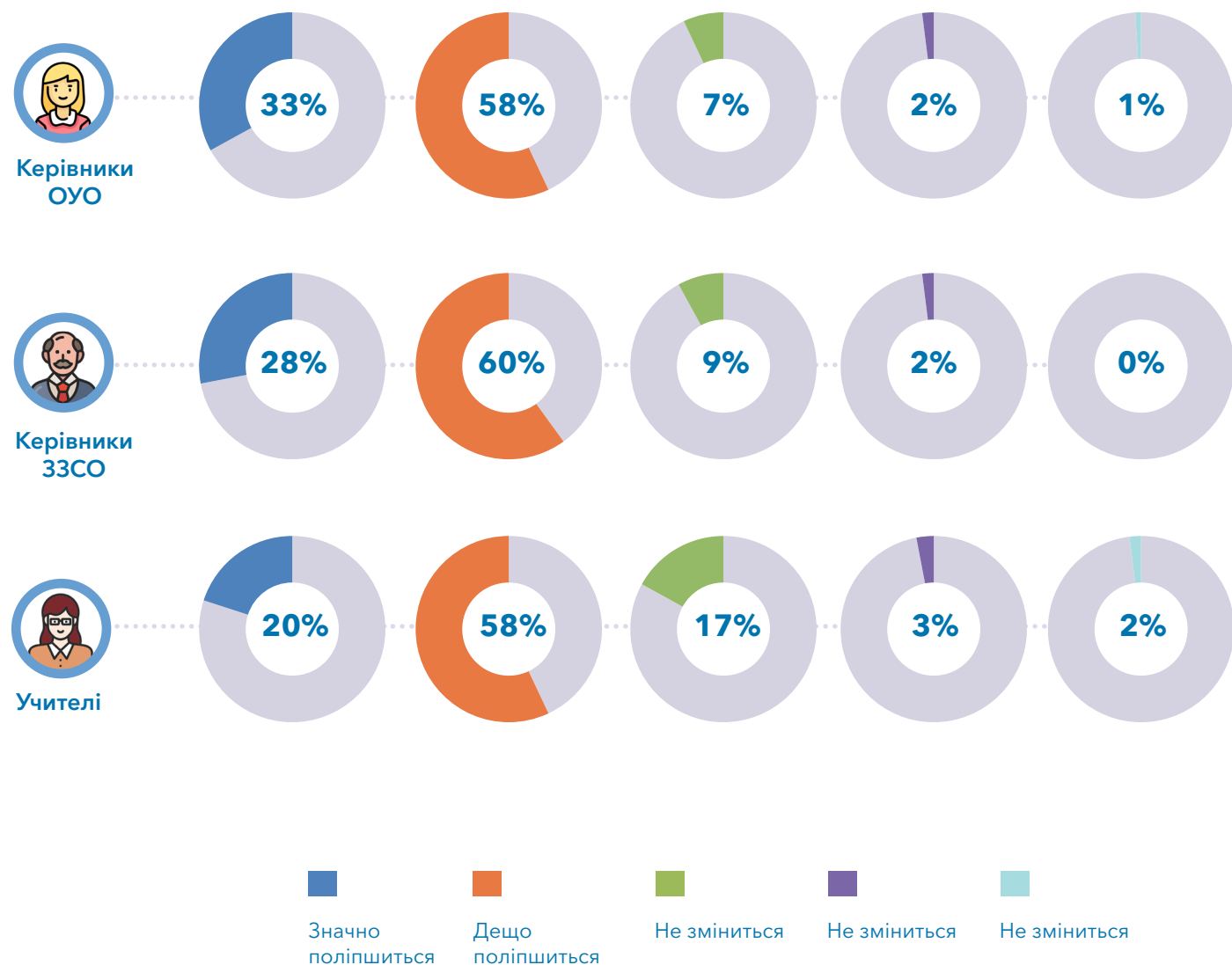


Як, на думку керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів, зміниться якість освіти в результаті реформи профільної середньої освіти

Від впровадження реформи профільної середньої освіти 91% керівників ОУО, 89% керівників ЗЗСО та 78% учителів очікують поліпшення якості освіти, хоча оцінки обережно оптимістичні. Зокрема, упевнені в значному поліпшенні освіти 33% керівників

ОУО, 28% керівників ЗЗСО та 20% учителів. Решта ж (фактично, більшість) вважають, що якість освіти дещо поліпшиться. Дещо більшу обережність демонструють менші громади.

Графік 3.2.1.
Як зміниться якість освіти в результаті реформи профільної середньої освіти

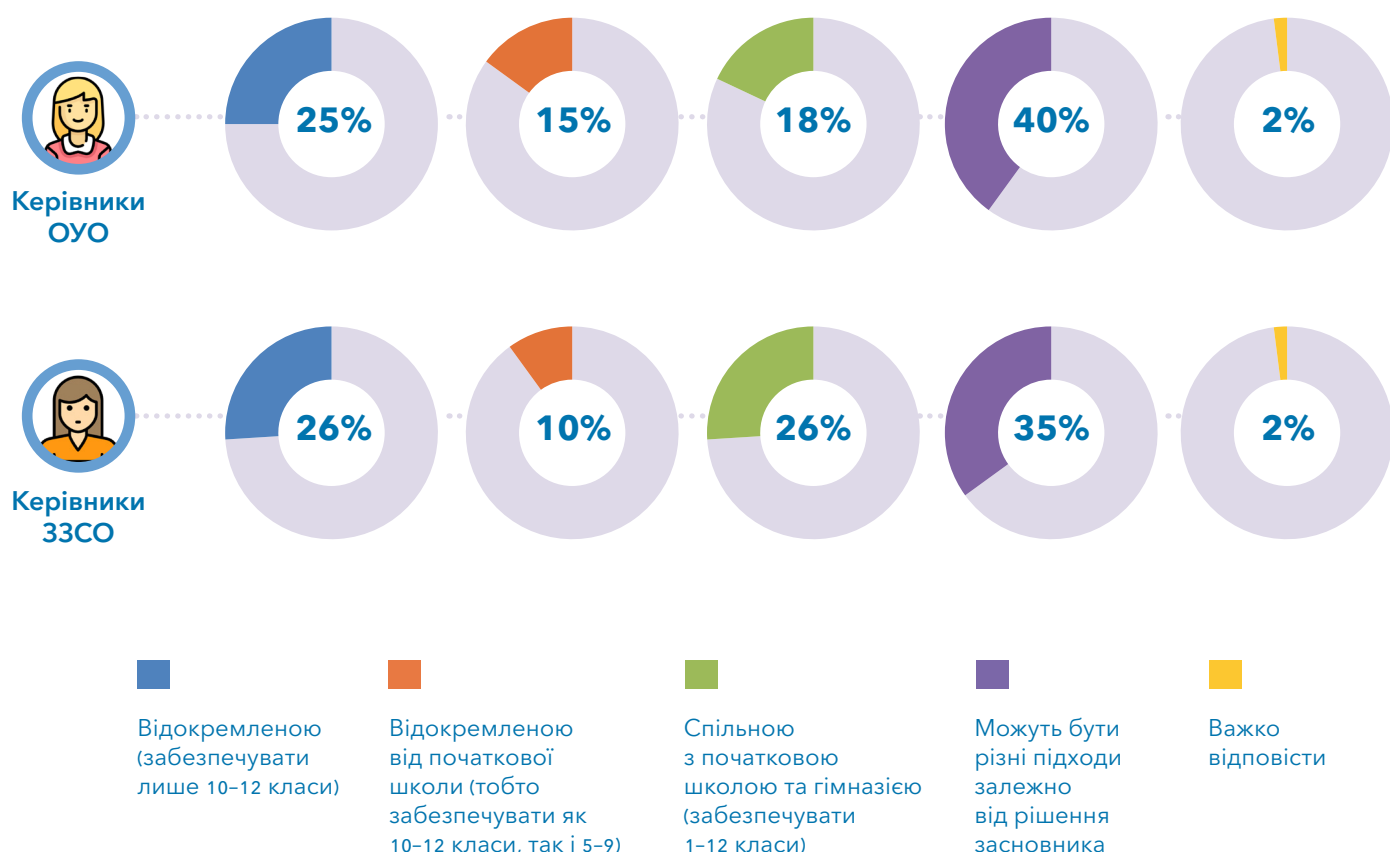


Якою керівники ОУО та керівники ЗЗСО бачать старшу профільну школу

Серед керівників ОУО та керівників ЗЗСО немає однозначного погляду на те, якою має бути старша профільна школа. Так 40% керівників ОУО вважають, що можуть бути різні підходи залежно від рішення засновника (і ще 2% просто не змогли відповісти). Водночас вони вважають, що старша школа має бути цілком відокремленою - 25%. Ще 15% вважають, що вона має бути відокремленою лише від початкових класів. А 18% навпаки підтримують те, щоб школа забезпечувала навчання з 1 до 12 класу.

Серед керівників ЗЗСО третина (35%) вважають, що можуть бути різні підходи залежно від рішення засновника (і ще 2% просто не змогли відповісти). Водночас вважають, що школа має бути повністю відокремленою - 26%. Ще 10% вважають, що вона має бути відокремленою лише від початкових класів. А 26% навпаки підтримують те, щоб школа забезпечувала навчання з 1 до 12 класу.

Графік 3.3.1.
Якою респонденти бачать профільну середню освіту



Розділ 4



Бачення щодо функціонування та доступу до академічного ліцею



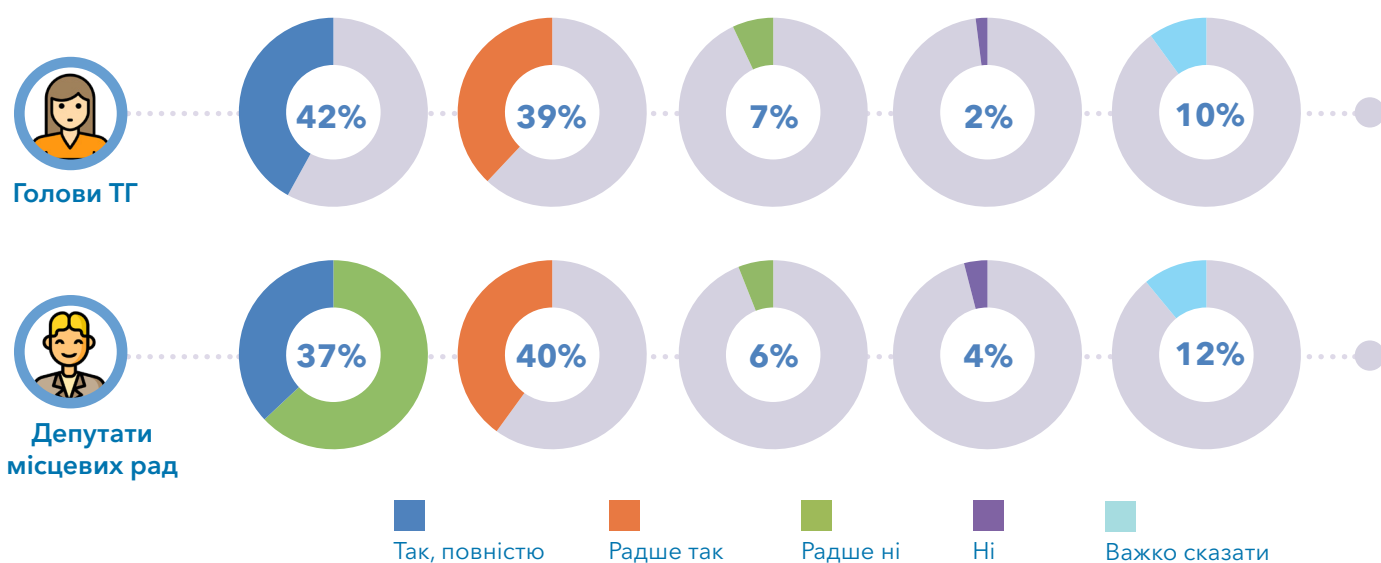
Готовність голів ТГ та депутатів місцевих рад створювати академічний ліцей у своїй громаді

Абсолютна більшість голів ТГ (81%) та депутатів місцевих рад (77%), у громадах, у яких навчається менше 1200 учнів у 4-6 класах, готові до створення у своїй громаді академічного ліцею. Утім з них повністю готові відповідно 42% і 37%. Решта «радше» готові

до створення ліцею. Більші громади демонструють вищу готовність до створення академічного ліцею.

Запитання ставили лише тим громадам, де навчається менше 1200 дітей у 4-6 класах

Графік 4.1.1. Готовність створювати академічний ліцей у своїй громаді

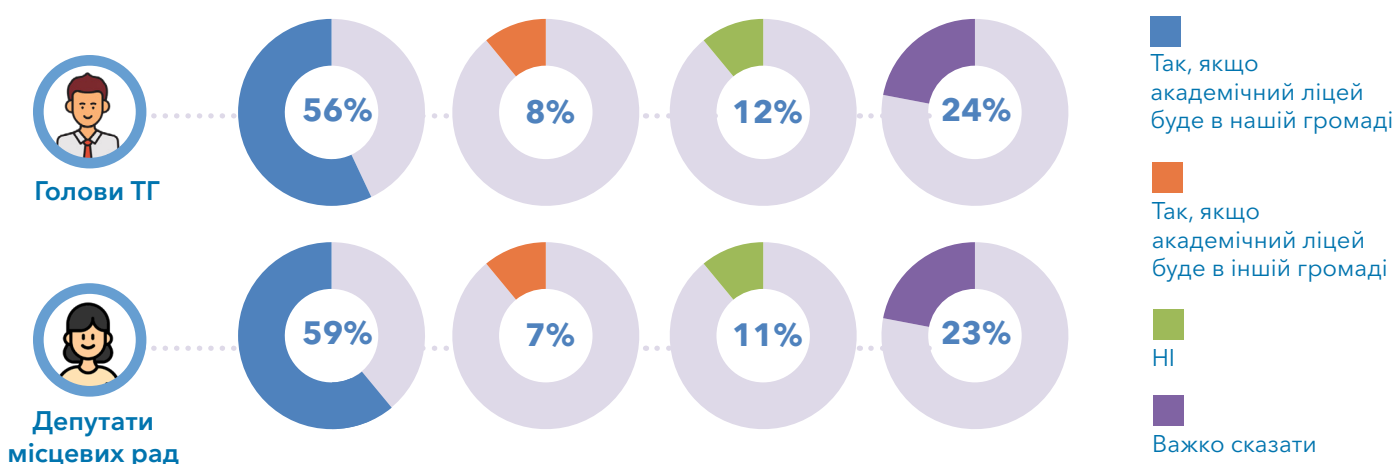


На дотичне запитання 56% голів ТГ та 59% депутатів місцевих рад відповіли, що готові до співробітництва з іншими громадами для створення ліцею, але якщо він буде на території «своєї» громади. Лише відповідно 8% і 7% підтримали би співробітництво, якщо ліцей буде

на території іншої громади. Водночас третина голів ТГ або проти, або не мають власної думки щодо цього.

Запитання ставили лише тим громадам, де навчається менше 1200 дітей у 4-6 класах.

Графік 4.2.1. Готовність до співробітництва з іншими громадами



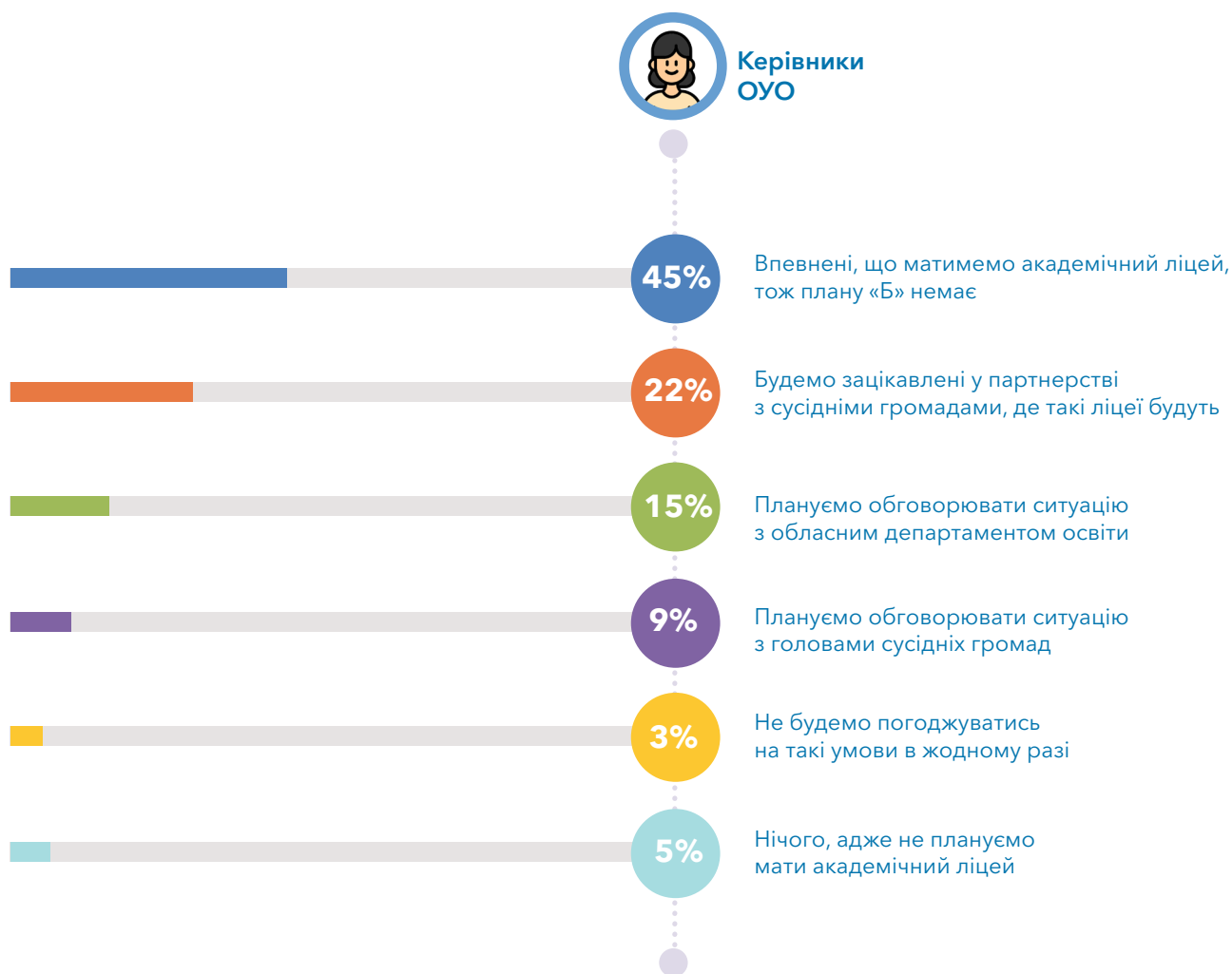
Що планують робити керівники ОУО, якщо громада не зможе мати академічний ліцей

Близько половини керівників ОУО з громад, у яких менше 1200 учнів у 4-6 класах (45%), не мають плану «Б» і впевнені, що в них буде академічний ліцей. Втім 22% будуть зацікавлені в партнерстві із сусідніми громадами, 15% - обговорюватимуть ситуацію з облас-

ним департаментом освіти, а 9% тоді обговорюватимуть ситуацію із головами сусідніх громад.

Запитання ставили лише тим громадам, де навчається менше 1200 дітей в 4-6 класах

Графік 4.2.1.
Що планують робити керівники ОУО, якщо громада не зможе мати академічний ліцей

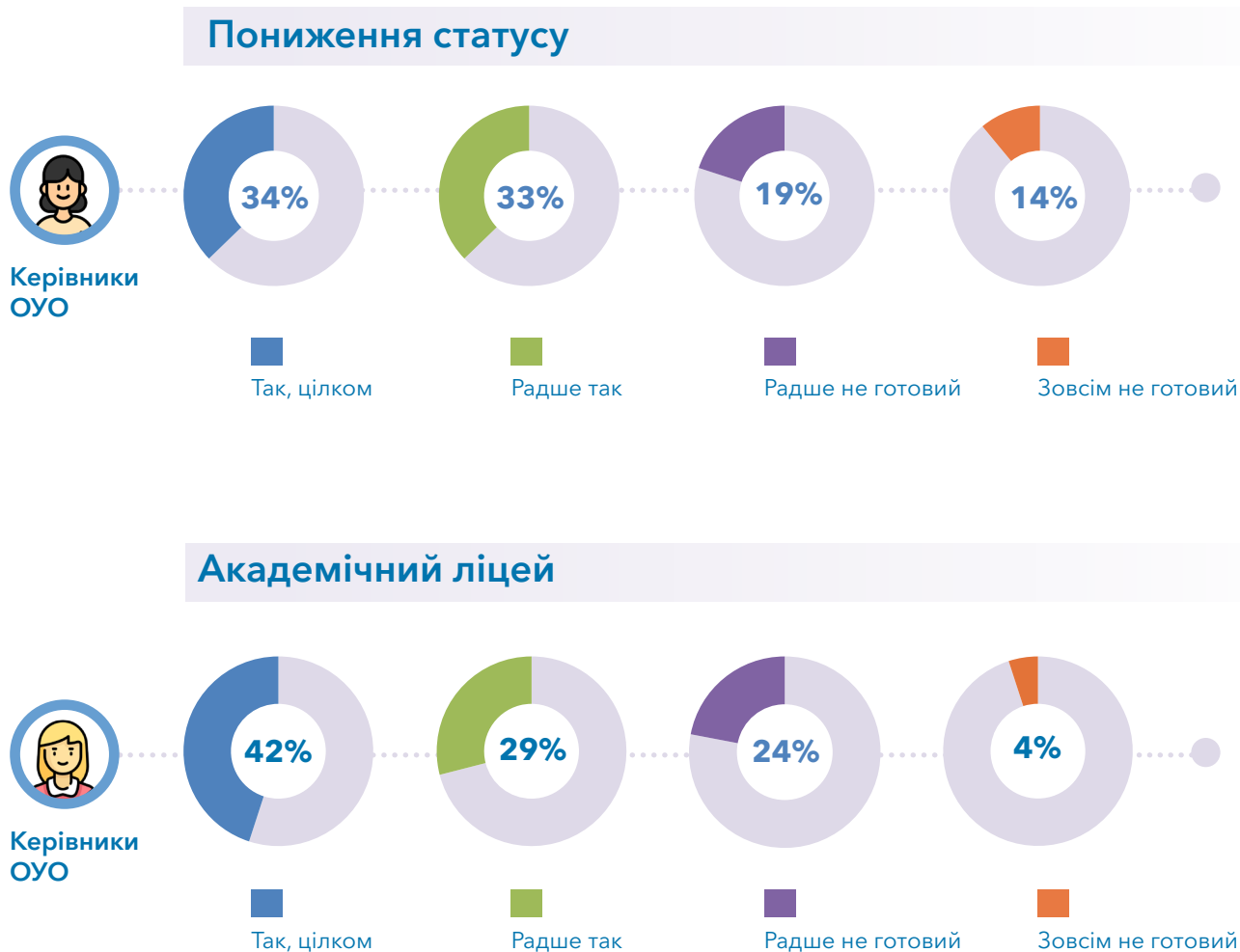


Чи готові керівники ЗЗСО до пониження статусу / отримання статусу академічного ліцею

Керівники ЗЗСО радше критично сприймають можливе пониження статусу свого закладу. Зокрема, 47% готові були би до цього, хоча з них цілком готові - лише 14% (інші - «радше» готові). Водночас 53% відповіли, що не готові до цього (хоча також частка

тих, хто категорично відкидає таку можливість - 19%). Водночас 72% керівників ЗЗСО готові, щоб їх заклад став ліцеєм (29% цілком готові і ще 42% радше готові), а виступають проти - 28%.

Графік 4.3.1.
Чи готові керівники ЗЗСО до пониження статусу / отримання статусу академічного ліцею

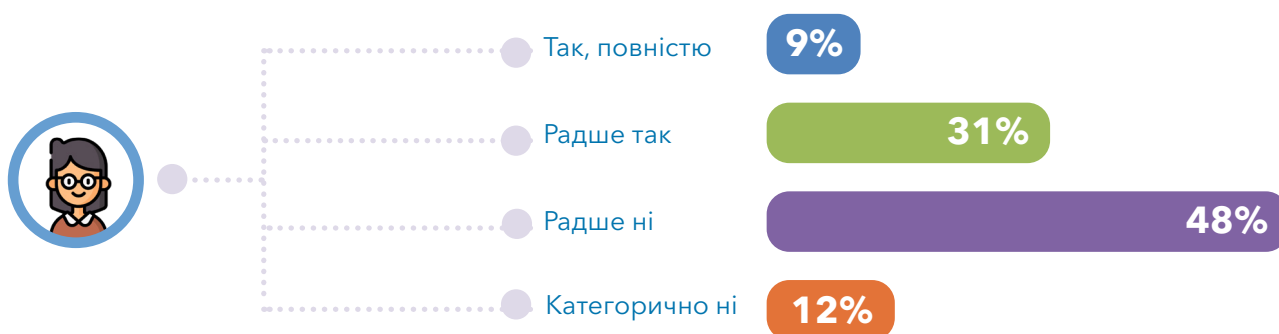


Чи готові вчителі працювати в іншій громаді, якщо не буде академічного ліцею у їхній громаді

Серед опитаних учителів 40% відповіли, що якщо в їх громаді не буде академічного ліцею, то вони готові працювати в іншій громаді, зокрема, з них лише 8% цілком готові до цього. Натомість 60% відповіли,

що не погодилися би на це (хоча з них категорично відкидають таку можливість – 12%, а решта радше відкидають це).

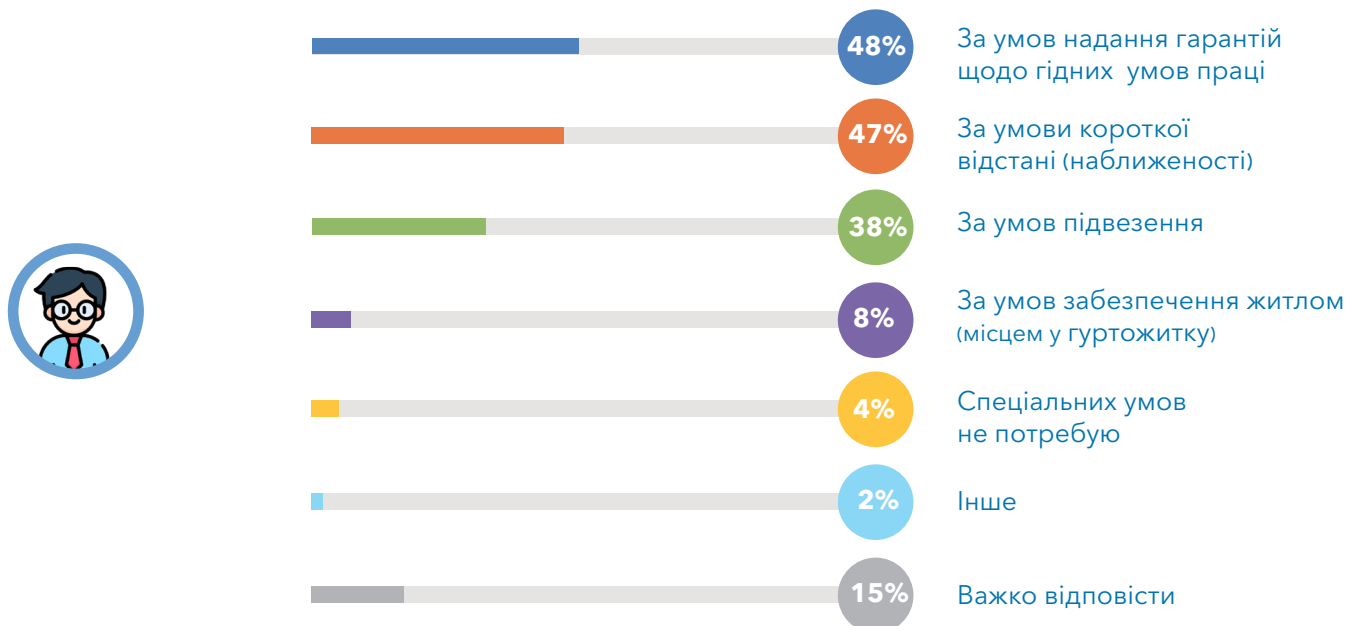
Графік 4.4.1.
Чи погодилися б вчителі працювати в іншій громаді



Основні умови, щоб вчителі погодилися на викладання в іншій громаді – гарантії гідних умов праці (48%) і наближеність (47%). Окрім того, 38% говорять про підвезення. Водночас 4% стверджують, що вони

не потребують спеціальних умов для такого рішення. Запитання не ставили тим, хто категорично відкидає таку можливість.

Графік 4.4.2.
За яких умов вчителі погодяться працювати у академічному ліцеї, який буде рошташований на території іншої громади



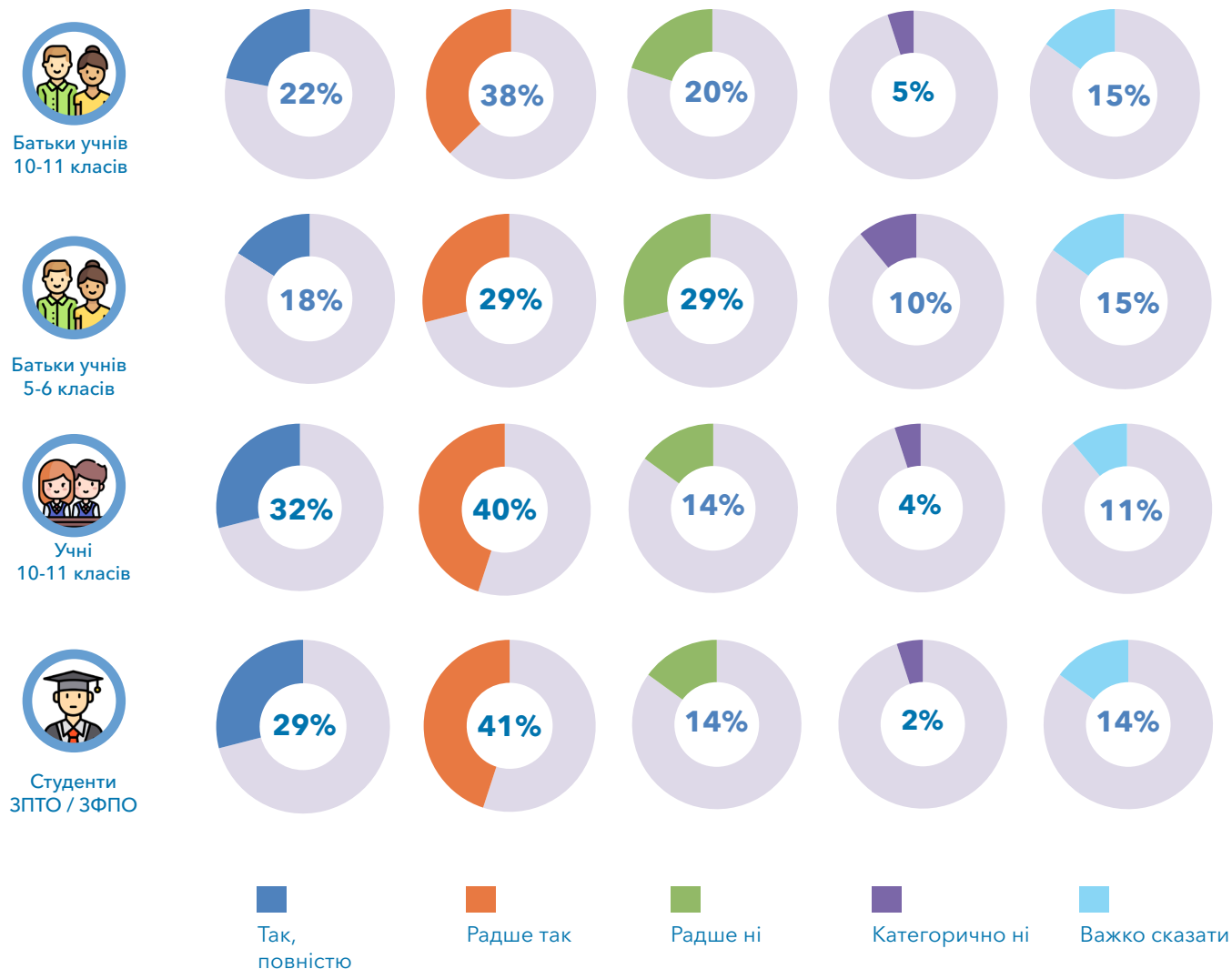
Чи погодилися би батьки та учні на навчання в більш віддаленому від дому закладі освіти, але з кращими умовами

Більшість батьків, учнів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО демонструють обережний інтерес до навчання в більш віддаленому від дому закладі освіти, але з кращими умовами. Зокрема, 60% батьків учнів 10-11 класів, 72% учнів 10-11 класів та 71% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО погодилися би на такий варіант, при-

чому серед них 22-32% однозначно би погодилися, а решта «радше» згодні.

Дещо на тлі інших вирізняються батьки учнів 5-6 класів. Серед них 46% погодилися би (з них 18% точно погодилися би), а 39% – не погодилися би.

Графік 4.5.1.
Чи погодилися би батьки та учні на навчання в більш віддаленому від дому закладі освіти, але з кращими умовами



Найбільше батьків погоджуються на навчання їх дітей у більш віддаленому закладі за умови організованого підвезення або ж незначної відстані/наближеності до школи. Про організацію підвезення зазначають 52% батьків учнів 10-11 класів та 47% батьків учнів 5-6 класів. Про наближеність - відповідно 40% і 45%. Менше батьків вказали умовою безоплатне харчування (і ще менше - забезпечення гуртожитком).

Зі свого боку учні 10-11 класів також погоджуються на цей варіант за умови організованого підвезення (або наявності громадського транспорту), але інша топвимога - збереження колективу однокласників.

Так про організоване підвезення говорять 55% (а також 33% говорять про громадський транспорт, хоча частина цих учнів говорили водночас і про підвезення), а 42% - щоб однокласники / друзі теж навчалися. Третина учнів вважають необхідним наявність гуртожитку.

Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО також говорять про підвезення / транспорт. Водночас топвимога також є гуртожиток. Зокрема, 42% говорять про підвезення (33% говорили про громадський транспорт), а 45% говорять про забезпечення гуртожитком. Про збереження колективу говорять 26%.

Таблиця 4.5.1.

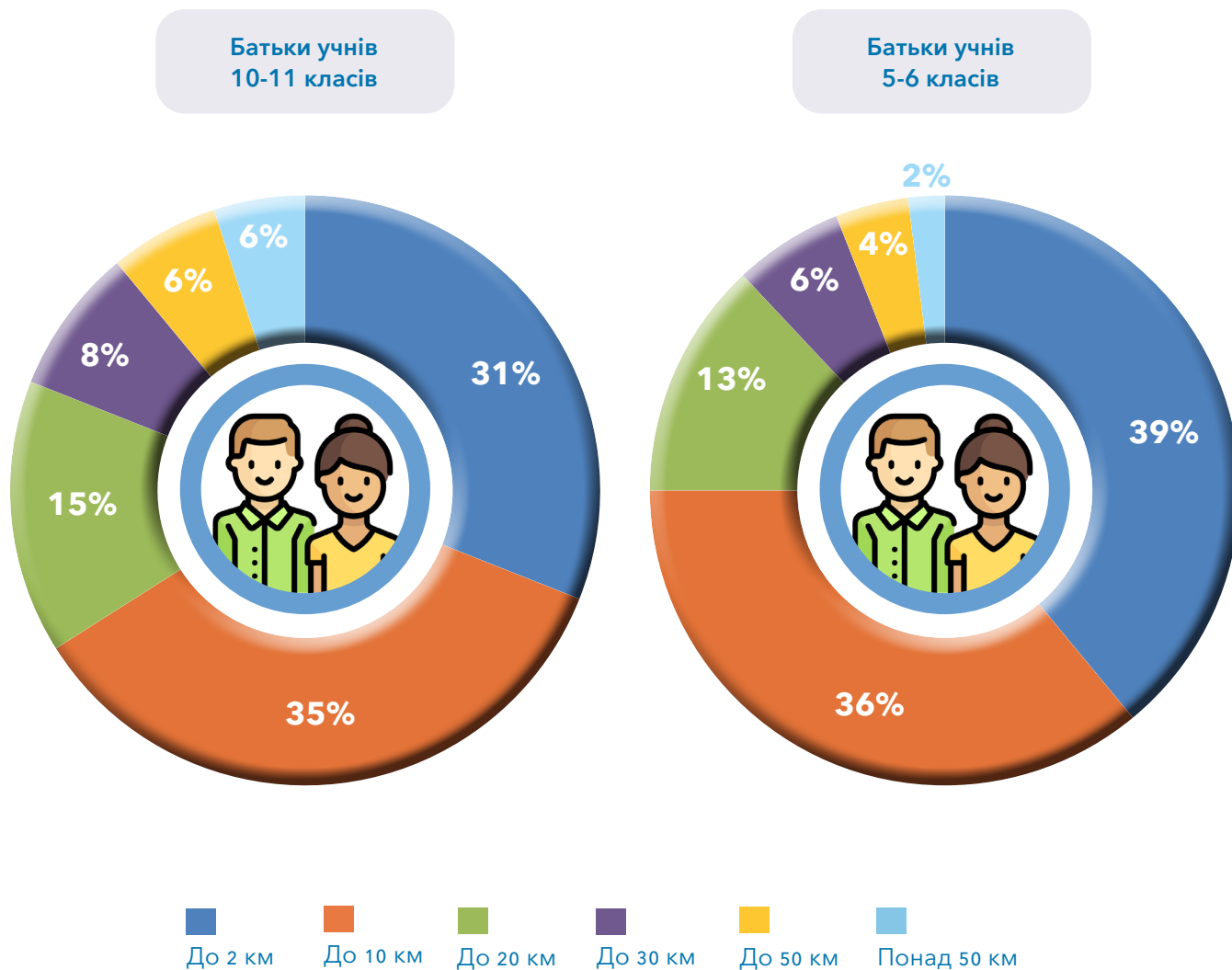
За яких умов погодилися би батьки, учні та студенти на навчання в більш віддаленому закладі освіти, але з кращими умовами

Умови	Батьки учнів 10-11 класів, %	Батьки учнів 5-6 класів, %	Учні 10-11 класів, %	Студенти ЗП(ПТ)О/ЗФПО, %
За умов організованого підвезення	52	47	55	42
За умов наявності громадського транспорту або за допомогою батьків	---	---	33	33
За умов короткої відстані (наближеності)	40	45	---	---
За умов безоплатного харчування	23	20	---	---
За умов, що однокласники / друзі дитини теж там навчатимуться	21	24	42	26
За умов забезпечення гуртожитком	16	11	33	45
За умов, якщо відпустять батьки	---	---	22	20
Спеціальних умов не потребує	11	10	11	12
Інше	5	8	4	2
Важко відповісти	11	12	9	11

Батькам також ставили запитання, на якій максимальній відстані має бути розташований заклад освіти. Більшість батьків говорять про відстань до 10 км, з них половина (тобто третина серед усіх опитаних) - до 2 км, половина - 2-10 км.

Серед батьків, які загалом готові, щоб діти вчилися в іншому, більш віддаленому закладі освіти, чверть вважає прийнятною відстань до 2 км, тоді як більшість готова розглядати варіанти з більшою відстанню (понад 2 км). Водночас більшість батьків, які не готові на такий варіант, також обмежують прийнятну відстань до 2 км.

Графік 4.5.2.
Максимально прийнятна для батьків відстань від дому до закладу освіти з кращими умовами і за умови організованого підвезення



Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати підвезення учнів до академічного ліцею

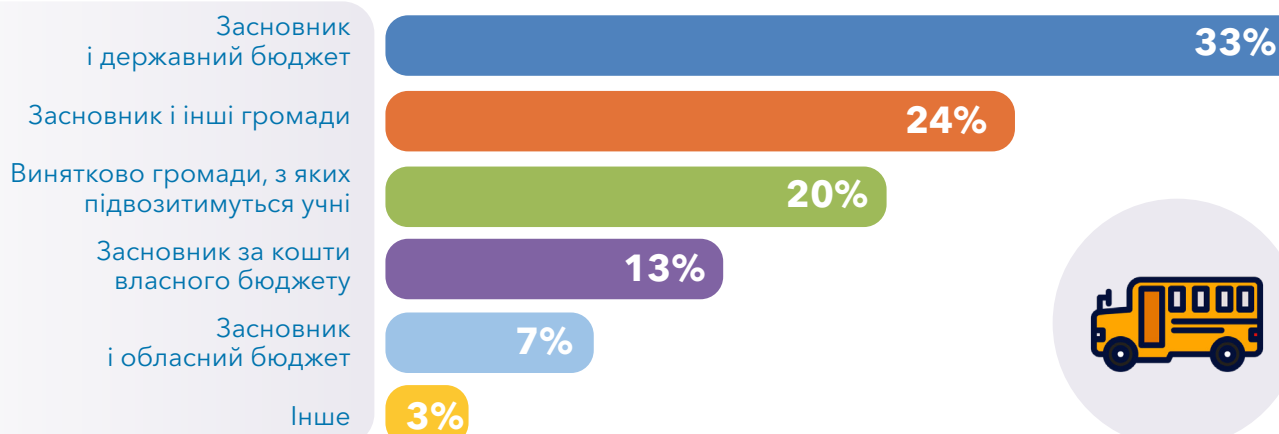
І голови ТГ, і керівники ОУО найчастіше покладають відповідальність за підвезення на засновника та державний бюджет. Про це свідчать відповіді 33% голів

ТГ і 43% керівників ОУО. На умовно другому місці – засновник разом з іншими громадами (24% голів ТГ і 21% керівників ОУО).

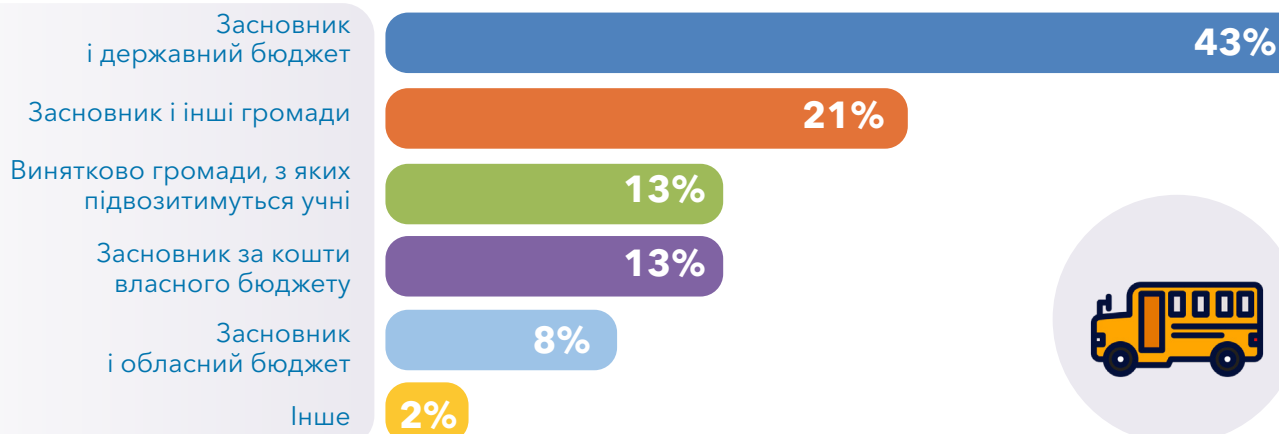
Графік 4.6.1.
Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати підвезення учнів до академічного ліцею



Голови ТГ



Керівники ОУО



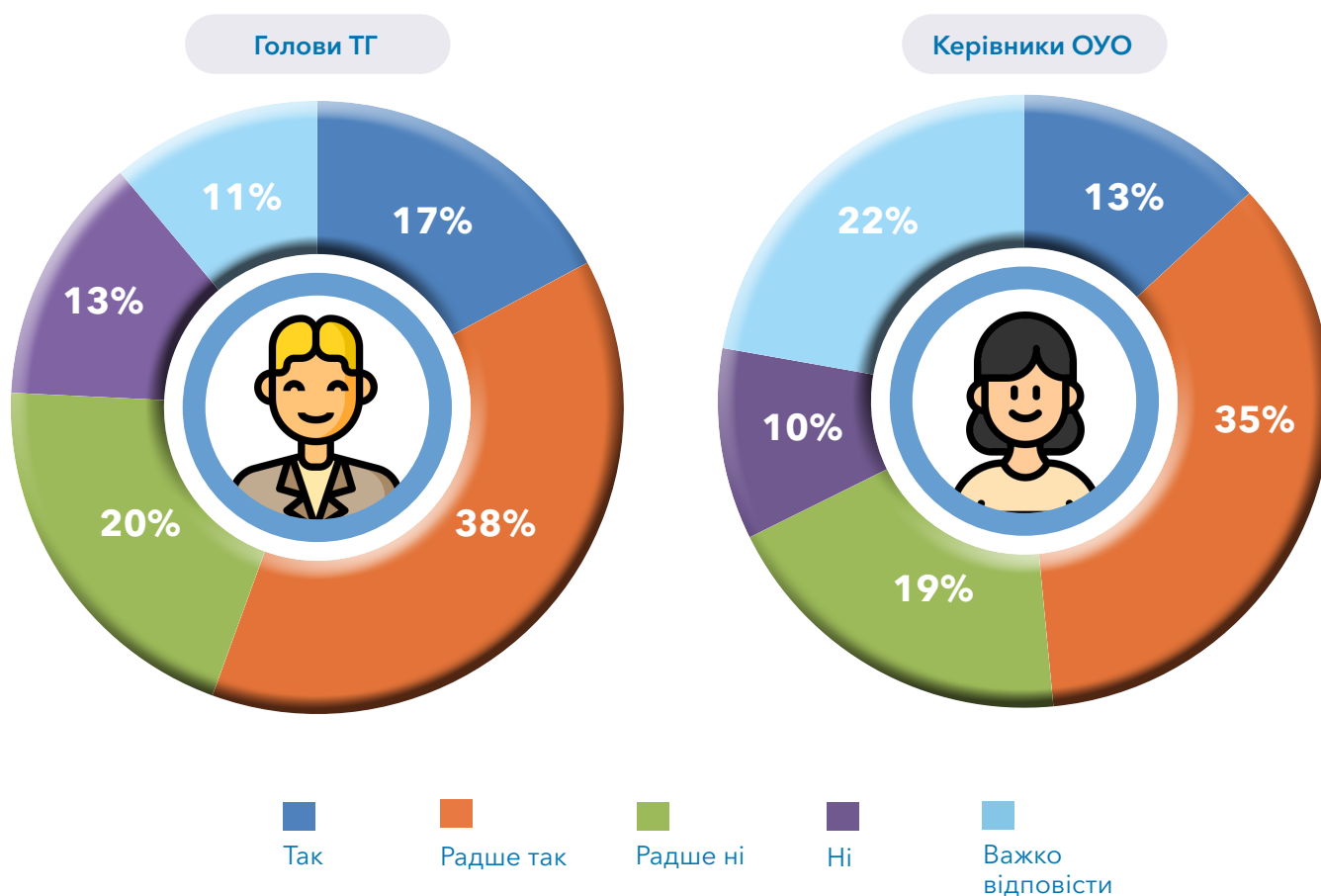
Серед респондентів з громад, де зараз у 4-6 класах навчається менше 1200 учнів, 56% голів ТГ і 48% керівників ОУО вважають, що їх громада зможе забезпечити підвезення, хоча з них впевнені в цьому - відповідно 17% і 13%. Водночас 33% голів ТГ і 30% керівників ОУО відповіли, що їх громади не зможуть зробити цього (хоча категорично

впевнені в цьому - відповідно 13% і 10%).

Доцільно звернути увагу, що приблизно подібні відповіді давали респонденти з різних за розміром громад.

Запитання ставили лише тим громадам, де навчається менше 1200 дітей у 4-6 класах.

Графік 4.6.2.
Чи спроможна, на думку голів ТГ та керівників ОУО, їхня громада забезпечити підвезення дітей у сусідню громаду

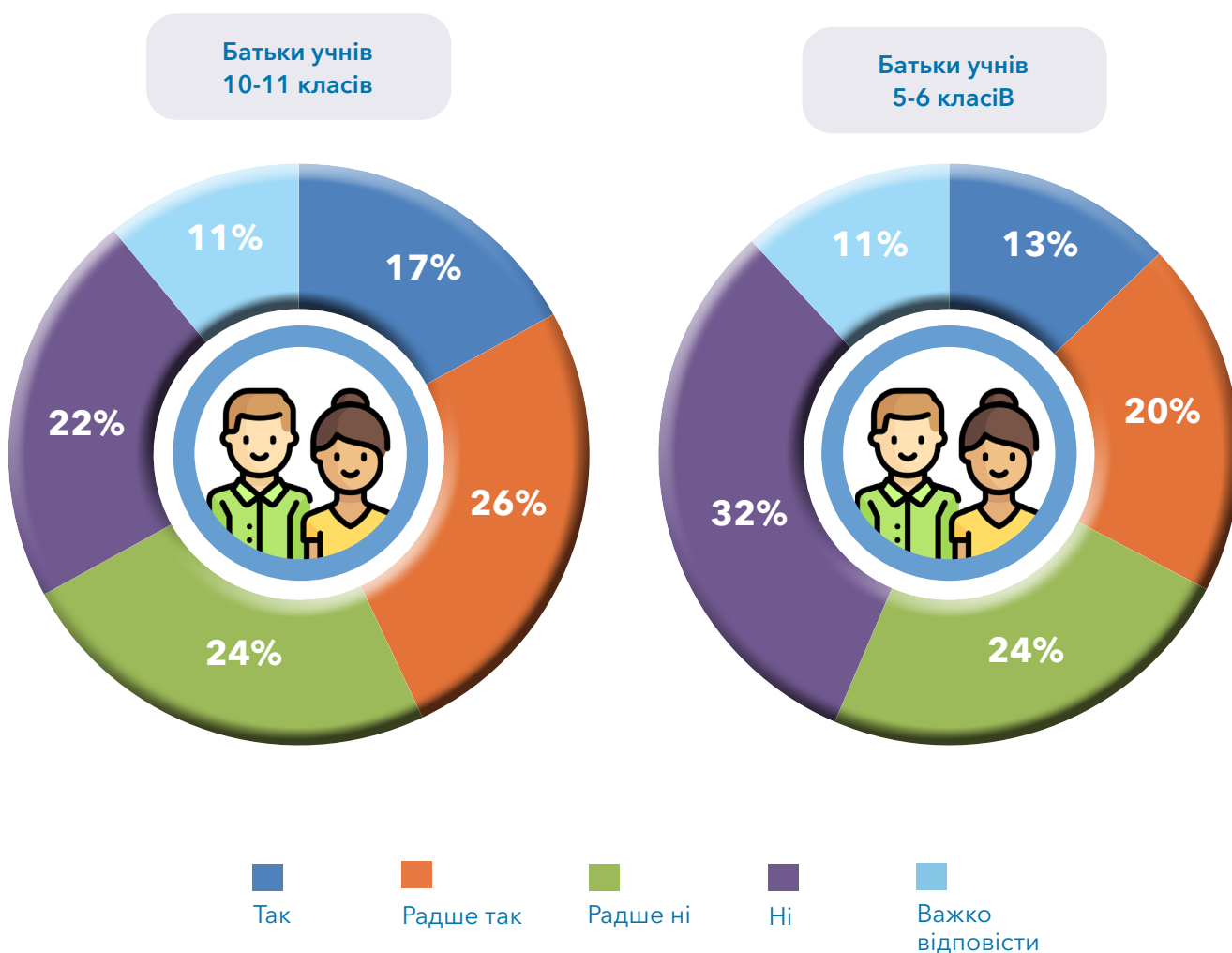


Чи погодилися би батьки та учні на проживання в гуртожитку (пансіоні)

Батьки висловлюють сумніви щодо доцільності проживання дітей у гуртожитку (пансіоні). Зокрема, серед батьків учнів 10-11 класів 42% згодні

були би на таку пропозицію (з них повністю - 17%), а серед батьків учнів 5-6 класів - 33% (з них повністю готові - 13%).

Графік 4.7.1.
Чи погодилися би батьки на проживання дитини в гуртожитку (пансіоні) закладу освіти з кращими умовами

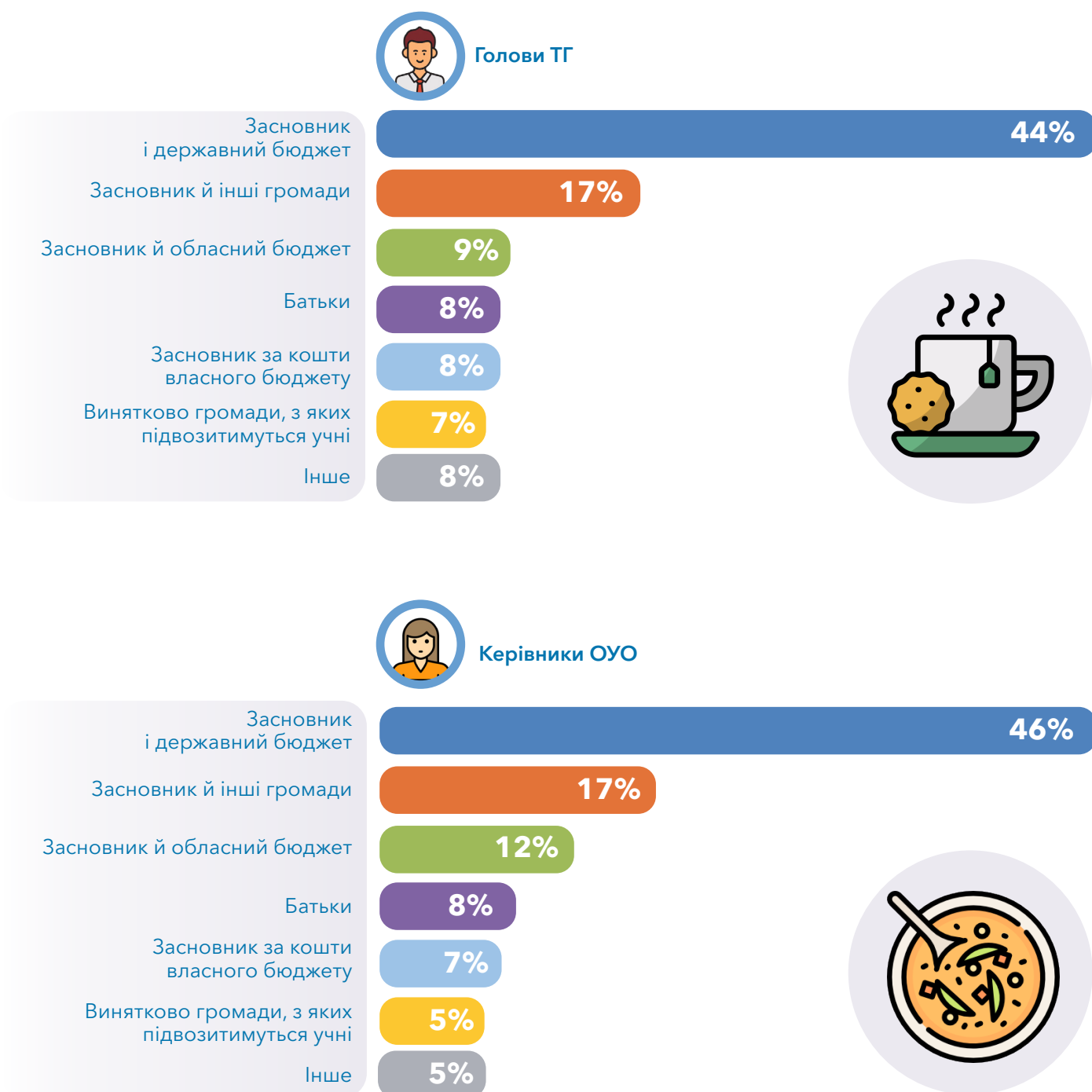


Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати проживання в пансіоні та харчування

Серед голів ТГ і керівників ОУО найбільше хочуть, щоб засновник і державний бюджет забезпечували проживання в пансіоні та харчування. Про цю модель говорять 44% голів ТГ і 46% керів-

ників ОУО. Також по 17% (умовно друге місце) говорять про спільне фінансування засновника й інших громад. Інші варіанти респонденти називали рідше.

Графік 4.8.1.
Хто, на думку голів ТГ та керівників ОУО, має забезпечувати проживання в пансіоні та харчування

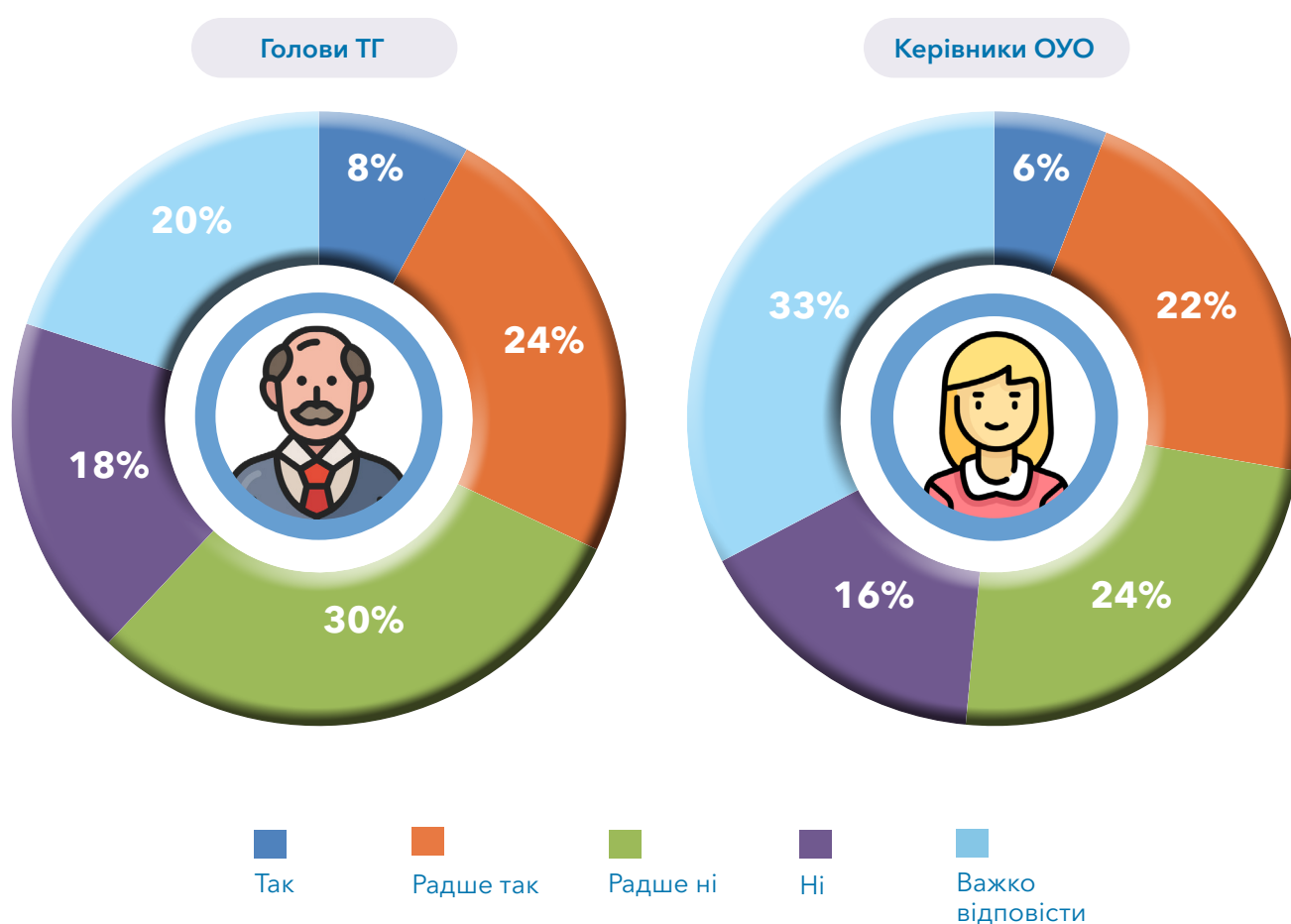


Лише 32% голів ТГ та 27% керівників ОУО з громад, де зараз у 4-6 класах навчається менше 1200 учнів, вважають, що їх громада зможе забезпечити харчування та проживання (і з них лише відповідно 8% і 6% цілком впевнені в цьому). Водночас 48% голів ТГ і 40% керівників ОУО відповідають, що гро-

мада не зможе цього зробити (з них упевнені в цьому – 18% і 16%).

Запитання ставили лише тим громадам, де навчається менше 1200 дітей в 4-6 класах

Графік 4.8.2.
Чи спроможна, на думку голів ТГ та керівників ОУО, їхня громада забезпечити проживання та харчування



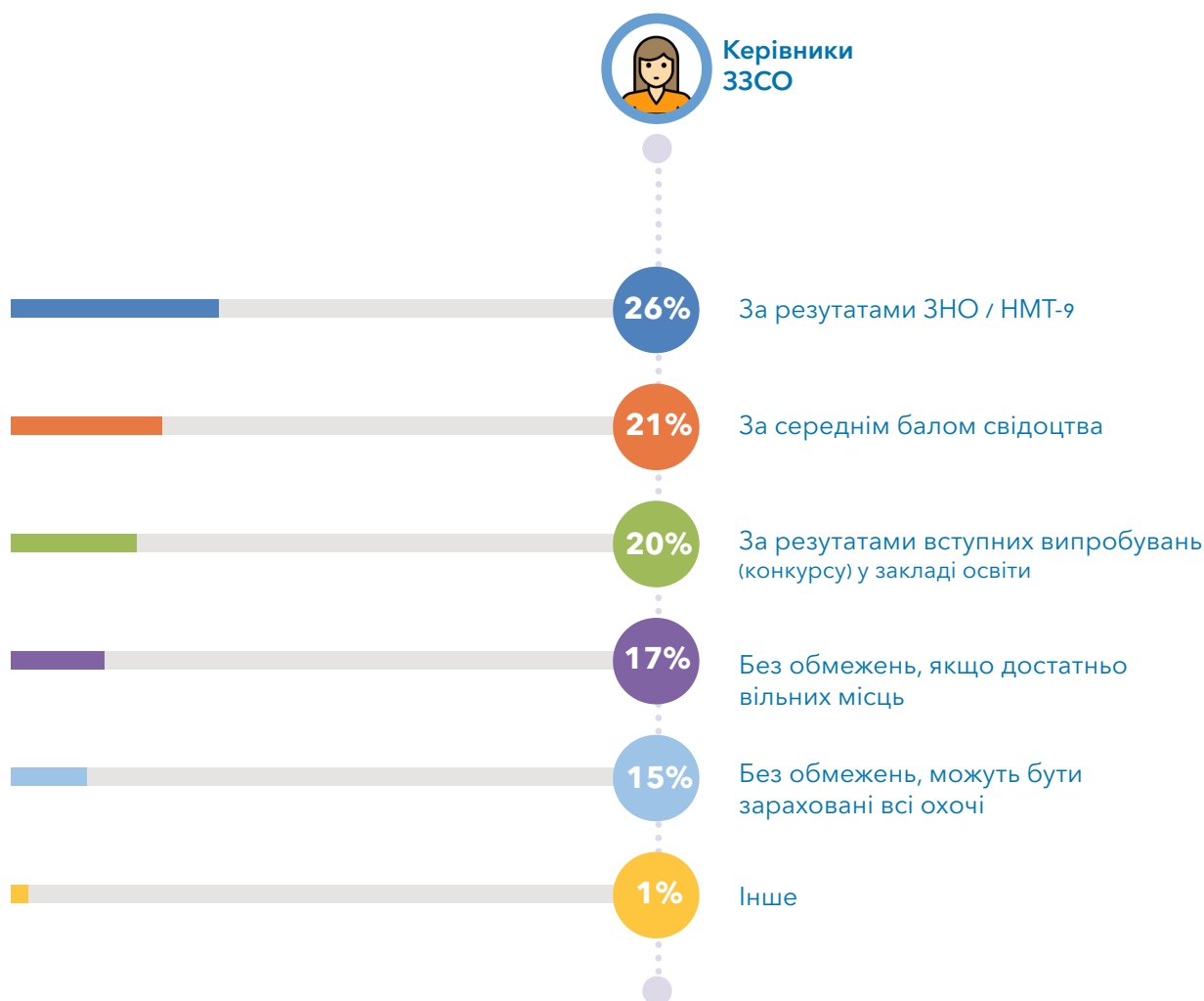
Як, на думку керівників ЗЗСО, має відбуватися вступ до академічних ліцеїв

Більшість керівників ЗЗСО (67%) вважають, що для вступу до академічних ліцеїв мають бути певні критерії, хоча думки щодо конкретних критеріїв розділилися. Найчастіше серед критеріїв для вступу обирали - за результатами ЗНО/НМТ-9 (26%), за середнім балом свідоцтва (21%) та за конкурсом

(20%). Проти будь-яких обмежень були 32% керівників ЗЗСО, хоча серед них 15% підтримують вільний вступ для всіх охочих, а 17% обмежилися б наявністю вільних місць.

Респонденти могли обрати тільки одну відповідь.

Графік 4.9.1.
Як, на думку керівників ЗЗСО, має відбуватися вступ до академічних ліцеїв



Розділ 5



Труднощі та перестороги щодо впровадження реформи профільної середньої освіти



Голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та учителів просили відповісти на запитання про їх побоювання щодо впровадження реформи профільної середньої освіти (переліки були різні для різних аудиторій). Нижче в таблиці для кожної аудиторії наведені топвідповіді.

Більшість голів ТГ (64%), депутатів місцевих рад (60%) і керівників ОУО (61%) насамперед мають побоювання, що буде брак фінансування. Інші побоювання називалися рідше. Проте варто звернути увагу, що в усіх цих аудиторій до топпобоювань належить спротив батьків, а в депутатів місцевих рад та керівників ОУО – незрозумілість механізмів та дій (що й у який спосіб потрібно буде зробити). Голів ТГ також насамперед турбують кадрові питання й умови для проживання в пансіоні.

Керівники ЗЗСО насамперед мають перестороги через забезпечення підручниками й іншими матеріалами (71%) та забезпечення матеріально-технічної бази (60%). Окрім того, треба враховувати стурбованість керівників ЗЗСО нерівномірністю розподілу навантаження між педагогами, втратою вчителями роботи та проблемою їх підготовки до роботи за новим Держстандартом.

Більшість учителів (64%) також на перше місце ставлять перестороги щодо забезпечення підручниками та іншими матеріалами. Інше гостре побоювання – нерівномірний розподіл навантаження між педагогами.

Таблиця 5.1.
Побоювання голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів щодо впровадження реформи профільної середньої освіти

Топвідповіді респондентів	
Аудиторія	Топпобоювання
Голови ТГ	<ul style="list-style-type: none"> • Брак фінансування для оновлення бази – 64% • Спротив батьків через віддаленість ліцеїв – 52% • Кадрові питання – 51% • Умови для проживання в пансіоні – 49%
Депутати місцевих рад	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатнє фінансування – 60% • Незрозумілість механізмів та дій – 38% • Спротив батьків – 34%
Керівники ОУО	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатнє фінансування – 61% • Спротив батьків – 42% • Незрозумілість механізмів та дій – 36%
Керівники ЗЗСО	<ul style="list-style-type: none"> • Несвоєчасне забезпечення підручниками та іншими матеріалами – 71% • Відсутність можливості оновлення матеріально-технічної бази – 60% • Нерівномірний розподіл навантаження через вибір предметів – 51% • Учителі можуть втратити роботу – 44% • Недостатня підготовка вчителів до роботи за новим Держстандартом – 41%
Учителі	<ul style="list-style-type: none"> • Несвоєчасне забезпечення підручниками та іншими матеріалами – 64% • Нерівномірний розподіл навантаження через вибір предметів учнями – 50%

Серед можливих перешкод найбільше керівників ОУО (53%) говорять про недостатнє фінансування. Інші можливі топперешкоди – протести від батьків (41%) і недостатня матеріально-технічна база (40%).

Далі йдуть неготовність депутатів місцевих рад ухвалити рішення про трансформацію мережі (29%), недостатня кількість / якість кадрового ресурсу (25%) і протести з боку закладів освіти (20%).

Графік 5.2.
Що, на думку керівників ОУО, може стати на заваді впровадженню реформи профільної середньої освіти в громаді



Розділ 6



Потреби громад для успішного впровадження реформи профільної середньої освіти



Голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів просили відповісти на запитання щодо потреб громад для успішного впровадження реформи профільної середньої освіти. Нижче в таблиці для кожної аудиторії наведено топвідповіді.

Абсолютна більшість голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО і вчителів (76-85%) відчувають потребу в додатковому фінансуванні матеріально-технічної бази (далі - МТБ).

Крім цього, більшість депутатів і керівників ОУО говорять і про додаткове фінансування для проведення реконструкції / ремонту закладу освіти та для прокладання / ремонту доріг (керівники ОУО також додають про підвезення). Керівники ЗЗСО та вчителі зосереджуються (крім фінансування МТБ) на навчально-методичних матеріалах й оплаті праці вчителів. Керівники ще звертають увагу на необхідності навчання вчителів, а самі вчителі багато говорять про зменшення бюрократичного навантаження та академічну свободу.

Таблиця 6.1.
Потреби громад, на думку голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів, для успішного впровадження реформи профільної середньої освіти

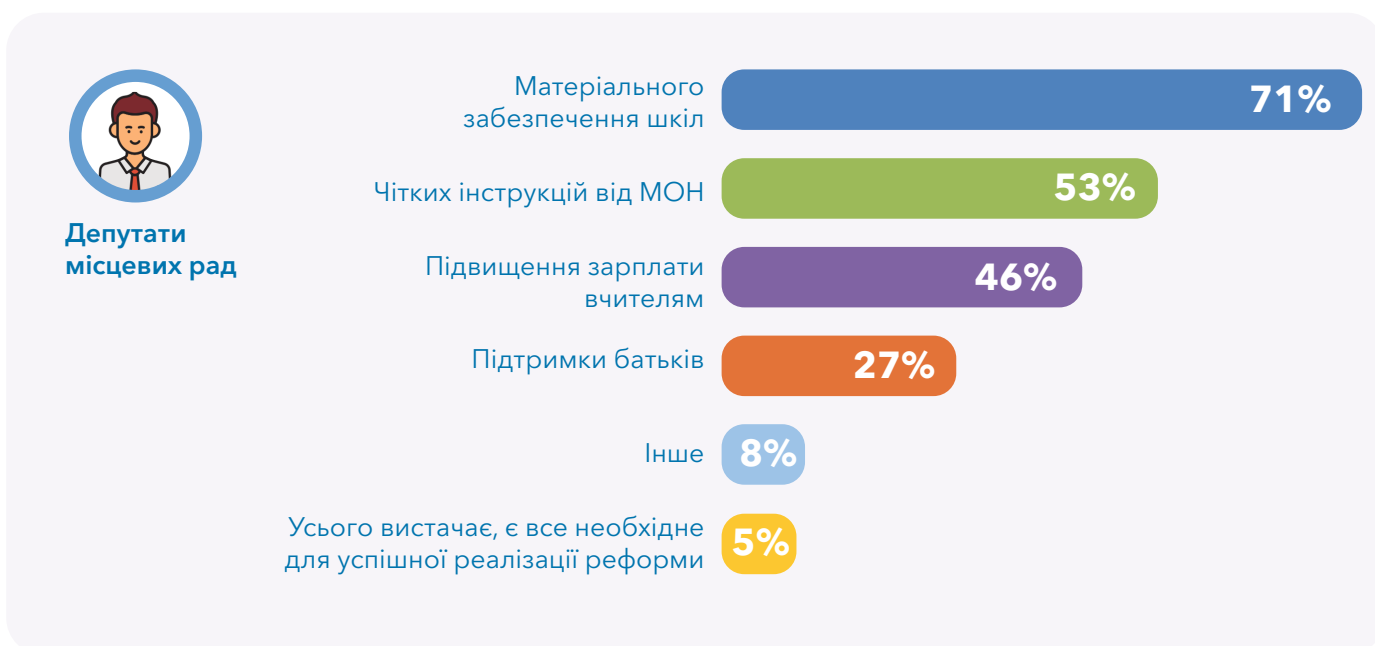
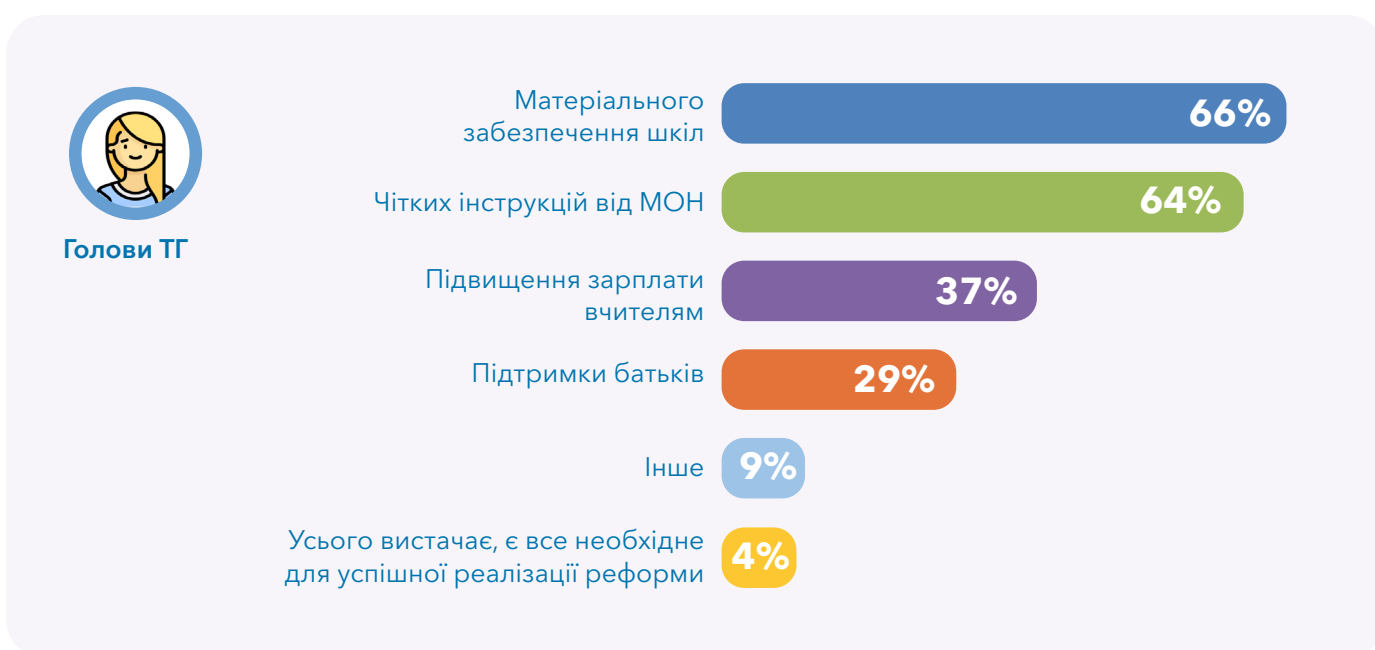
Топвідповіді респондентів	
Аудиторія	Топпотреби
Голови ТГ	<ul style="list-style-type: none"> Додаткове фінансування матеріально-технічної бази - 84% Додаткове фінансування ремонту / реконструкції закладу - 77% Прокладання або ремонт доріг - 66%
Депутати місцевих рад	<ul style="list-style-type: none"> Додаткове фінансування матеріально-технічної бази - 78% Додаткове фінансування ремонту / реконструкції закладу - 76% Прокладання або ремонт доріг - 58%
Керівники ОУО	<ul style="list-style-type: none"> Додаткове фінансування бази - 82% Додаткове фінансування ремонту / реконструкції закладу - 70% Прокладання або ремонт доріг - 57% Додаткове фінансування підвезення - 57%
Керівники ЗЗСО	<ul style="list-style-type: none"> Додаткове фінансування бази - 85% Вчасне та якісне навчально-методичне забезпечення - 78% Навчання вчителів - 57% Підвищення заробітних плат - 54%
Учителі	<ul style="list-style-type: none"> Сучасні навчальні кабінети та лабораторії - 78% Вчасне та якісне навчально-методичне забезпечення - 76% Високі заробітні плати вчителів ліцеїв - 69% Зменшення бюрократичного навантаження на вчителя - 63% Академічна свобода вчителя - 61%

Головам ТГ та депутатам місцевих рад ставили запитання, чого, на їхню думку, бракує громаді для успішного впровадження реформи.

Більшість і голів ТГ, і депутатів місцевих рад відповіли, що для успішного впровадження реформи недостатнім є рівень матеріального забезпечення за-

кладів загальної середньої освіти (66% серед голів ТГ і 71% серед депутатів місцевих рад), а також не вистачає чітких інструкцій від МОН (64% серед голів ТГ і 53% серед депутатів місцевих рад). Крім цього, близько половини голів ТГ та депутатів місцевих рад зазначають про необхідність підвищення зарплати вчителям.

Графік 6.2.
Чого, на думку голів ТГ та депутатів місцевих рад, бракує громаді для успішного впровадження реформи профільної середньої освіти



Розділ 7



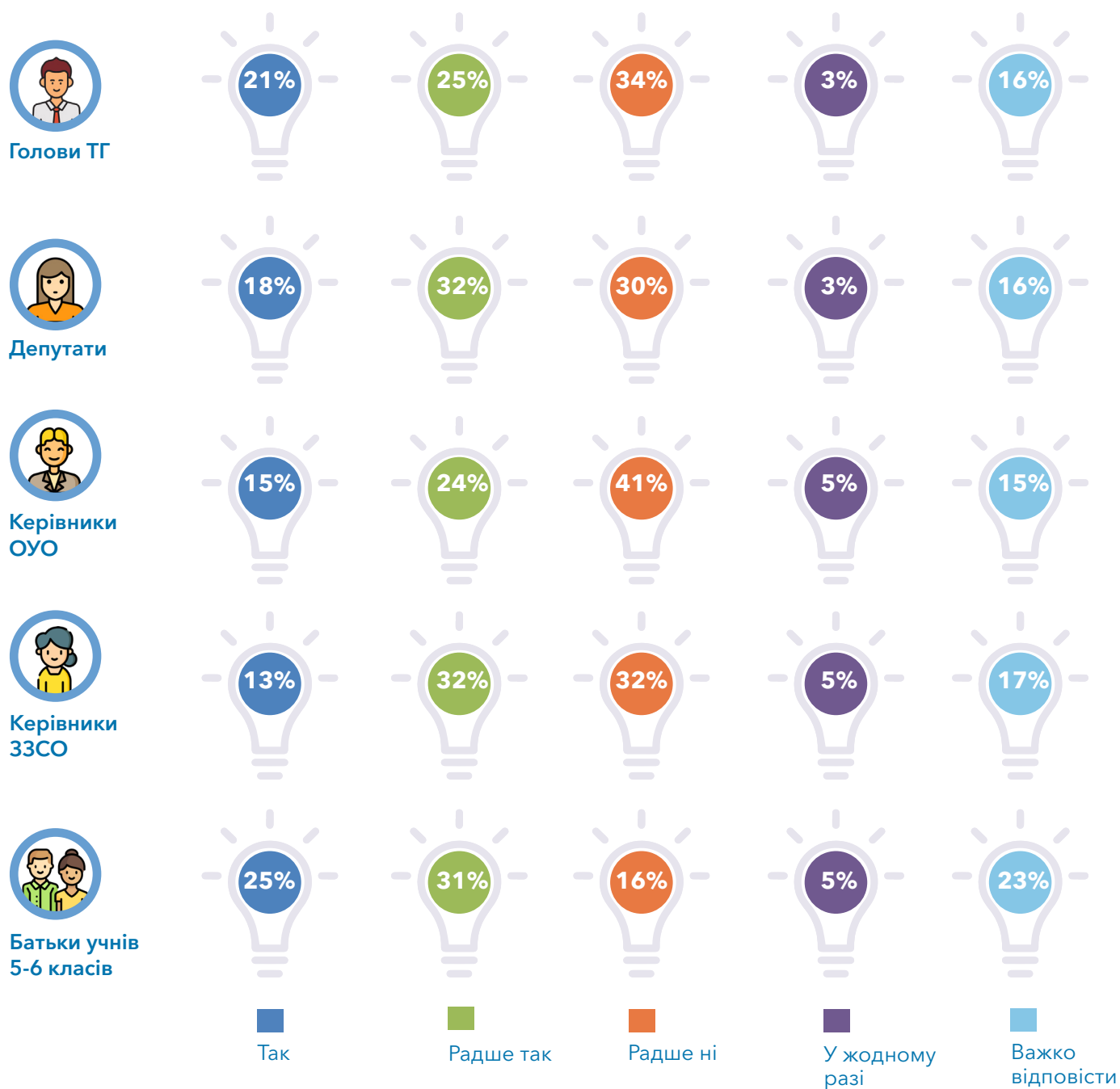
Пілотування реформи профільної середньої освіти



Опитані респонденти доволі стримано реагують на можливість пілотування реформи профільної середньої освіти. Загалом пілотування підтримують 39-56% респондентів (найменше - 39% - підтримують керівники ОУО, найбільше - 56% - підтримують батьки учнів 5-6 класів).

Причому з тих, хто підтримує, більшість «радше» підтримує (і менше тих, хто «твердо» підтримує; загалом частка тих, хто «твердо» підтримує, коливається в межах 13-25%). Водночас і частка тих, хто категорично проти пілотування становить лише 3-5%.

Графік 7.1. Чи погодилися би голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО, керівники ЗЗСО та батьки учнів 5-6 класів на пілотування реформи профільної середньої освіти в одному із закладів освіти з 2025 року (для батьків - пілотування у закладі освіти, де навчається дитина)



Близько половини голів ТГ та депутатів місцевих рад готові виділяти ресурси на пілотування реформи профільної середньої освіти в одному із закладів освіти з 2025 року, проте лише відповідно 6% і 3% говорять про готовність залучити для цього власні

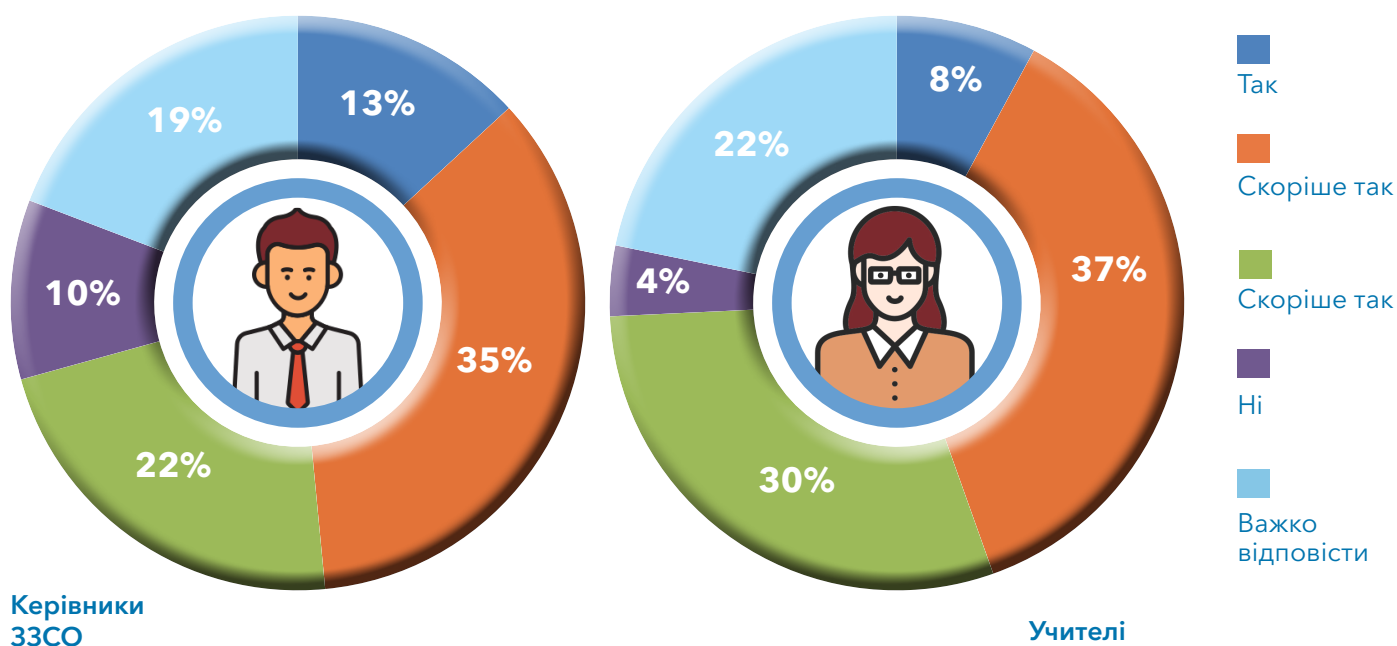
ресурси громади. Натомість в основному голови ТГ і депутати місцевих рад (з тих, які готові) висували умову фінансового та організаційного забезпечення з боку держави.

Таблиця 7.1.
Чи готові голови ТГ та депутати місцевих рад надавати власні ресурси громади на пілотування реформи профільної середньої освіти в одному із закладів освіти громади з 2025 року

Відповіді	Голови ТГ,%	Депутати, %
Так	49	53
Так, ми готові надавати власні ресурси	6	3
Так, за умови фінансового та організаційного забезпечення з боку держави	43	50
Радше так	6	9
Радше ні	33	23
У жодному разі	1	2
Важко сказати	11	13

Особисто готові долучитися до пілотування 48% керівників ЗЗСО та 45% учителів. Щоправда, з них «тверду» готовність висловлюють відповідно 13% і 8%.

Графік 7.2
Особиста готовність керівників ЗЗСО та вчителів до пілотування реформи профільної середньої освіти



Розділ 8



Реформа НУШ

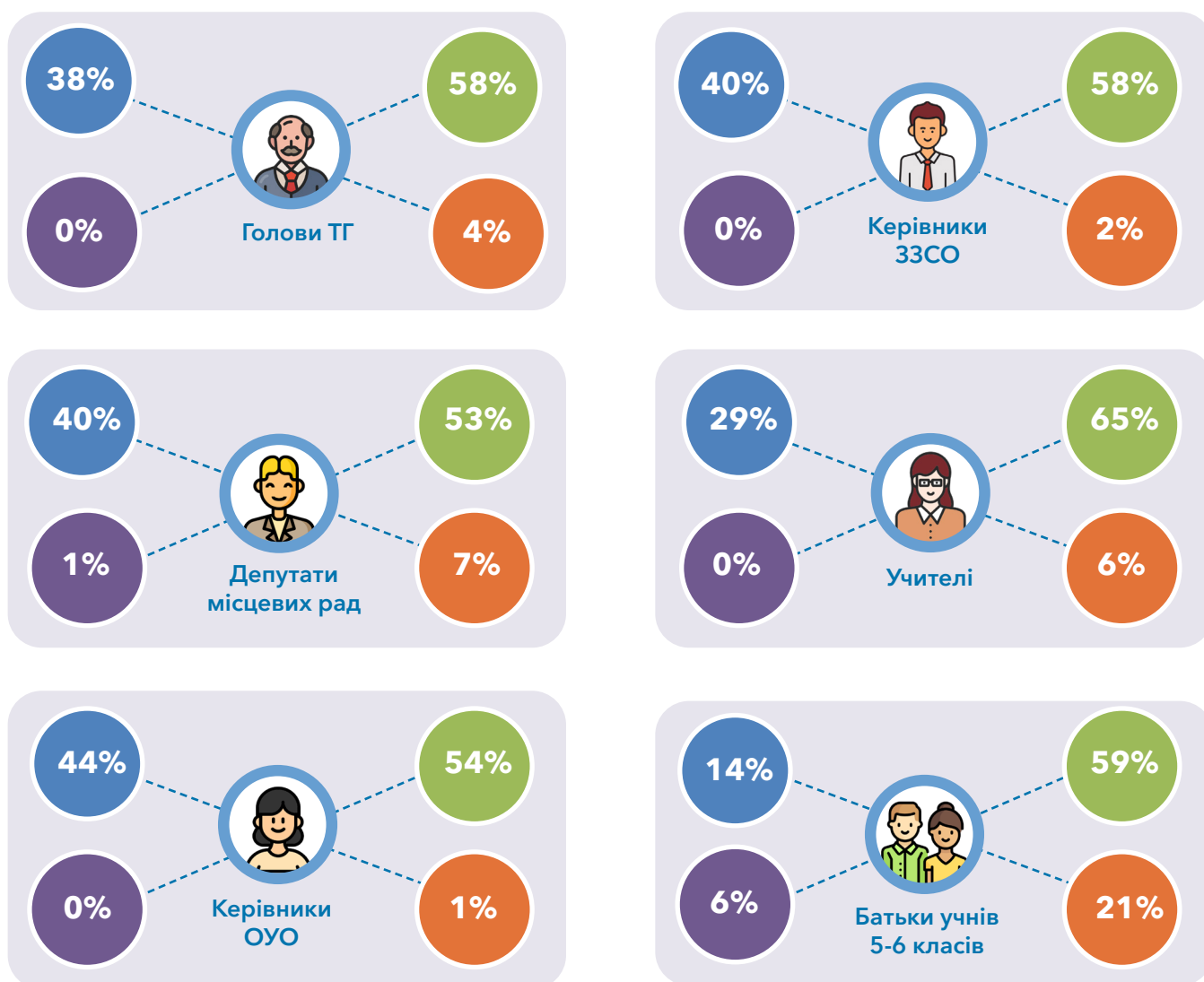


Чи обізнані голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі й батьки із суттю реформи НУШ і з яких джерел вони отримують інформацію про неї

Серед представників місцевої влади та освітян 92-99% знають про реформу НУШ. Водночас серед тих, хто знає, більшість «дещо знають, загалом розуміють

суть і не дуже знають деталі». Серед батьків учнів 5-6 класів про реформу знають 73% (з яких дуже добре поінформовані – 14%).

ГРАФІК 8.1.1.
Чи обізнані голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки із суттю реформи НУШ



■ Так, дуже добре обізнаний, розумію суть та знаю деталі реформи

■ Так, радше дещо знаю, загалом розумію суть, проте не дуже знаю деталі

■ Ні, радше погано обізнаний, щось чув, але не знаю загалом суть і деталі

■ Ні, дуже погано обізнаний, нічого або практично нічого не чув

Нижче в таблиці наведено топджерела про реформу серед кожної з аудиторій. Представники місцевої влади та освітяни насамперед про реформу НУШ дізнаються з сайтів або соціальних мереж МОН і НУШ, від управління освіти громади, з Урядового порталу та порталу «Децентралізація», з нарад в обласній адміністрації. Керівники ЗЗСО також го-

ворили про ІППО / курси підвищення кваліфікації. Для більшості вчителів ЗЗСО джерелом інформації є керівник.

Водночас для більшості батьків учнів 5-6 класів основне джерело інформації – учителі / керівник ЗЗСО (і менше 15% називали інші джерела).

Таблиця 8.1.1.
Джерела інформації про реформу НУШ

Топвідповіді	
Аудиторія	Джерело інформації
Голови ТГ	<ul style="list-style-type: none"> Управління освіти громади - 71% Сайт / соціальні мережі НУШ - 57% Портал «Децентралізація» - 49% Наради в обласній адміністрації - 45% Урядовий портал - 45%
Депутати місцевих рад	<ul style="list-style-type: none"> Управління освіти громади - 64% Сайт / соціальні мережі НУШ - 59%
Керівники ОУО	<ul style="list-style-type: none"> Сайт / соціальні мережі МОН - 84% Сайт / соціальні мережі НУШ - 59% Урядовий портал - 53% Портал «Децентралізація» - 50% Інші освітні медіа - 49% Наради в обласній адміністрації - 48%
Керівники ЗЗСО	<ul style="list-style-type: none"> Сайт / соціальні мережі МОН - 81% ІППО та курси підвищення кваліфікації - 74% Управління освіти громади - 69% Сайт / соціальні мережі НУШ - 67% Урядовий портал - 58%
Учителі	<ul style="list-style-type: none"> Сайт / соціальні мережі МОН - 65% Керівник ЗЗСО школи - 61% Сайт / соціальні мережі НУШ - 55% Управління освіти громади - 44%
Батьки учнів 5-6 класів	<ul style="list-style-type: none"> Учитель / керівник ЗЗСО - 64% Сайт / соціальні мережі НУШ - 15%

Більшість опитаних представників місцевої влади та освітян потребують інформації про фінансові можливості для закладів освіти, про успішні приклади і роз'яснення нормативних документів (роз'яснення

документів менш актуальне для вчителів). Серед же батьків учнів 5–6 класів 52% відчують потребу в розумінні самої концепції реформи (і менше говорили про інші інформаційні потреби).



Таблиця 8.1.2.

Якої інформації бракує головам ТГ, депутатам місцевих рад, керівникам ОУО та ЗЗСО, вчителям та батькам щодо реформи НУШ

Потреби	Голови ТГ, %	Депутати, %	Керівники ОУО, %	Керівники ЗЗСО, %	Учителі, %	Батьки учнів 5-6 класів, %
Інформації про фінансові можливості для закладів освіти	62	63	62	62	61	---
Інформації про успішні приклади	55	58	51	61	46	35
Роз'яснень нормативних документів і законодавства	49	47	60	50	36	28
Роз'яснень концепції реформи	32	31	33	30	32	52
Інструкцій для батьків, чияк діяти в складних ситуаціях	---	---	---	---	---	38
Інше	1	2	3	1	1	3
Ніякої, вся інформація є	9	8	8	12	15	18

Від кого хочуть голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки дізнаватися більше про перебіг реформи НУШ

Найбільша кількість опитаних (30-48%) хотіла б отримувати інформацію про реформу НУШ безпосередньо від міністра освіти. Серед освітян на умовно другому місці за популярністю – профільний заступ-

ник міністра освіти або керівник профільного директорату (вчителі також часто згадували громадські організації). Для батьків учнів 5-6 класів на другому місці – громадські організації.

Таблиця 8.2.1.
Від кого хочуть голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки дізнаватися більше про перебіг реформи НУШ

Відповіді	Голови ТГ, %	Депутати, %	Керівники ОУО, %	Керівники ЗЗСО, %	Учителі, %	Батьки учнів 10-11 класів, %	Батьки учнів 5-6 класів, %
Міністр освіти	39	37	35	30	35	48	42
Профільний заступник міністра освіти	23	21	23	27	15	10	10
Профільний керівник директорату	16	18	21	17	17	10	13
Радники, експерти	13	12	16	13	10	6	6
Громадські організації	9	12	5	13	24	26	30

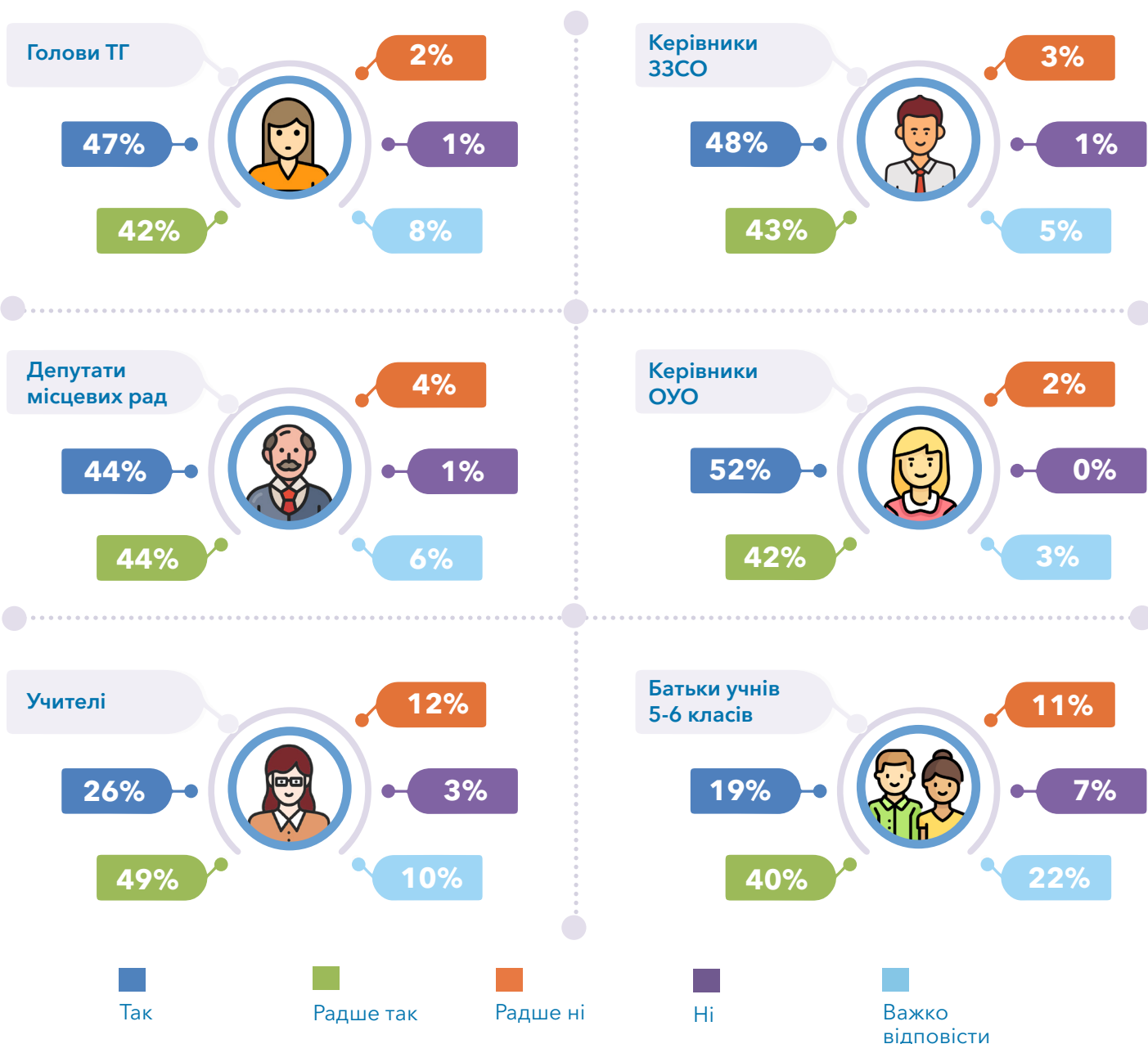
Чи підтримують голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки ідеї реформи НУШ

Серед голів ТГ, депутатів місцевих рад, керівників ОУО, керівників ЗЗСО та вчителів 75-95% підтримують ідеї реформи НУШ. Серед тих, хто підтримує, близько половини «твердо» підтримують і друга половина – «радше» підтримує. Деяко слабша підтримка серед учителів, серед яких 75% загалом підтримують, зокрема, з них 26% повністю підтримують. Серед батьків учнів 5-6 класів 60% підтримують ре-

форму НУШ, проте з них цілком підтримують – 19%, а решта «радше» підтримує. Серед батьків не підтримують 18%, а ще 22% не змогли визначити власне ставлення.

Для всіх аудиторій властива тенденція, що чим вища поінформованість про реформу, тим більше людей підтримують її.

Графік 8.3.1.
Чи підтримують голови ТГ, депутати місцевих рад, керівники ОУО та ЗЗСО, вчителі та батьки ідеї реформи НУШ



Якими аспектами реформи НУШ задоволені або не задоволені керівники ЗЗСО та вчителі

Нижче в таблиці наведено аспекти НУШ, якими найбільше задоволені / не задоволені керівники ЗЗСО та вчителі. Якщо говорити про найбільшу задоволеність, то і керівники ЗЗСО, і вчителі найчастіше говорили про компетентнісне навчання. Водночас близько половини – керівників ЗЗСО та вчителів задоволені всіма аспектами з переліку.

Не більше чверті респондентів могли сказати, чим вони не задоволені. Найчастіше керівники ЗЗСО називали інтеграцію предметів, формувальне оцінювання та зменшення навантаження на учнів. Те саме називали й учителі, а також додавали дитиноцентризм.

Таблиця 8.4.1.
Якими аспектами реформи НУШ задоволені або не задоволені керівники ЗЗСО та вчителі

Чим задоволені	Керівники ЗЗСО	Учителі
Компетентнісне навчання	90	79
Дитиноцентризм	84	51
Співпраця з батьками	79	55
Демократичне управління школою	78	48
Практико орієнтоване навчання	75	65
Проєктне навчання	75	63
Зменшення навантаження на учнів	70	61
Формувальне оцінювання	70	50
Інтеграція предметів	67	52
Формування «м'яких навичок»	66	46

Чим не задоволені	Керівники ЗЗСО	Учителі
Інтеграція предметів	17	20
Формувальне оцінювання	15	22
Зменшення навантаження на учнів	12	15
Формування «м'яких навичок»	8	11
Проєктне навчання	8	9
Демократичне управління школою	6	9
Практико орієнтоване навчання	4	7
Дитиноцентризм	4	17
Компетентнісне навчання	3	5
Співпраця з батьками	2	6

Чим задоволені або не задоволені батьки учнів 5-6 класів у роботі школи, де навчається їхня дитина (у контексті реформи НУШ)

Якщо говорити про окремі аспекти школи, то найбільше батьків учнів 5-6 класів позитивно оцінюють співпрацю школи з батьками (52% відповіли, що це актуально для їх школи і вони цим задоволені), отримання дитиною достатніх знань і навичок (46%), те, що дитині подобається ходити в школу (45%), те, що вчителі застосовують цікаві методи навчання (45%) і повагу вчителів до дітей (43%). Втім лише 6% відповіли, що вони всім незадоволені.

Водночас 43% респондентів на запитання, чим вони не задоволені, відповіли, що всім задоволені чи нічим з переліку. Серед аспектів, які негативно сприймаються, найбільше батьків говорили про перевантаження уроками (21%), те, що вчителі викладають так, як і раніше (17%), те, що навчання не орієнтоване на практику (15%), нецікаві / складні підручники (15%).

Таблиця 8.5.1.
Чим задоволені або не задоволені батьки учнів 5-6 класів у роботі школи, де навчається їхня дитина (в контексті реформи НУШ)

Чим задоволені	%
Школа співпрацює з батьками	52
Дитина отримує достатній рівень знань і навичок	46
Дитині подобається ходити в школу	45
Вчителі застосовують цікаві методи навчання, заохочують учнівство	45
Вчителі поважають дітей	43
У школі немає булінгу	31
Поліпшився простір у школі (закупили меблі, обладнання, навчальні матеріали тощо)	31
Вчителі дають краще розуміння, що означають оцінки	29
Підручники стали якіснішими	27
Навчання більш практичне	24
Дитина менш навантажена	19
Інша відповідь	6
Нічого не підтримую/нічим не задоволені	6

Чим не задоволені	%
Дитина перевантажена уроками й домашніми завданнями	21
Вчителі викладають так, як і раніше	17
Навчання не зорієнтовано на практику	15
Підручники складні та нецікаві	15
Не зрозуміла система оцінювання	12
Простір у школі не поліпшився (не закуплено меблі, обладнання, навчальні матеріали тощо)	12
Вчителі не поважають дітей (можуть кричати, ображати тощо)	9
У школі є булінг	8
Дитині нудно в школі	7
---	---
---	---
Інша відповідь	6
Нічого з переліку/усім задоволені	43

Водночас більшість батьків учнів 5-6 класів (62%) також вважають, що їх дитина навчається за принципами НУШ, хоча цілком переконані в цьому 18%, а 44%

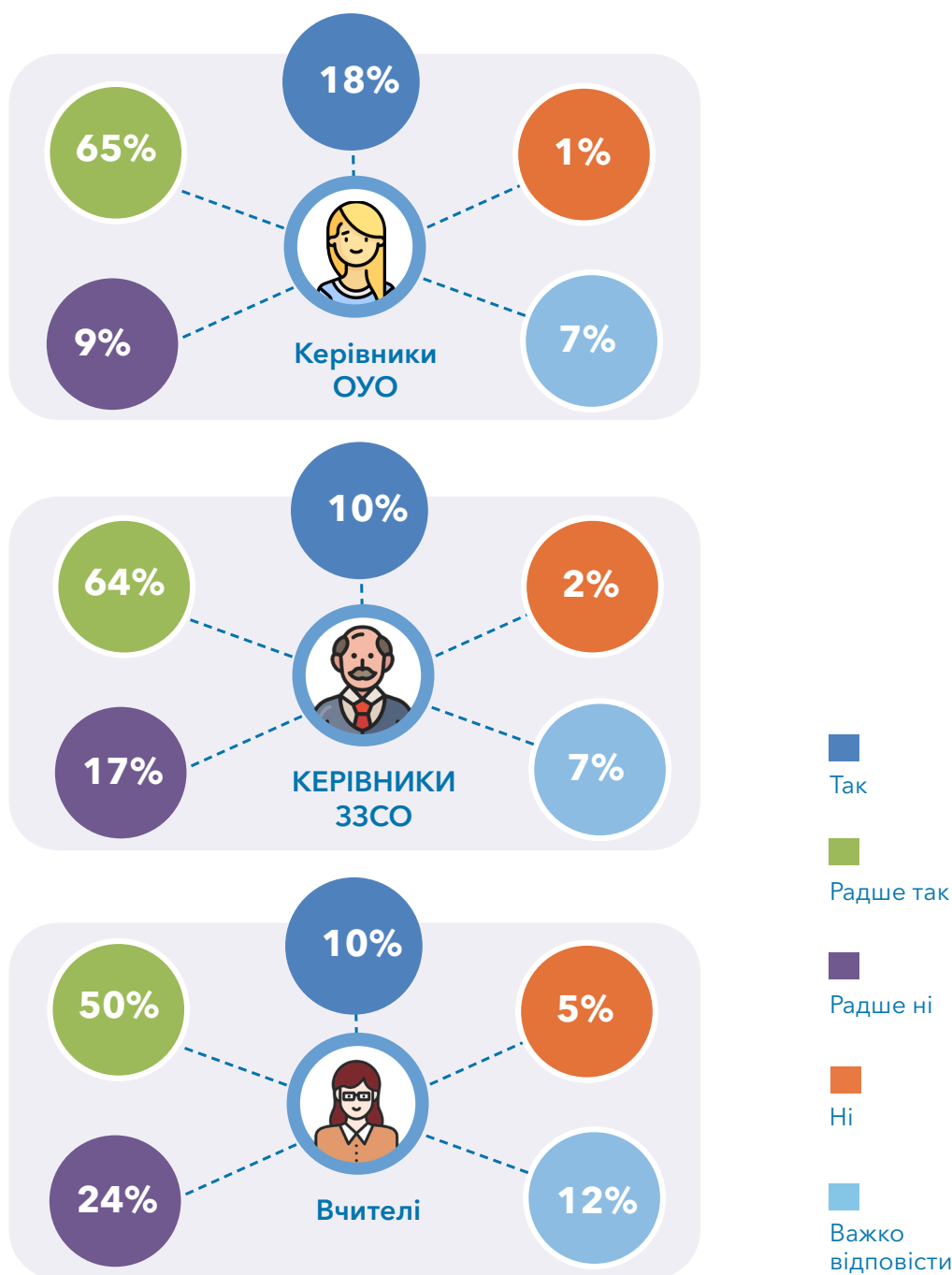
вважають, що це радше так. Серед решти переважають невизначені міркування (25%), хоча 13% вважають, що їх дитина не навчається за такими принципами.

Оцінка реалізації реформи НУШ керівниками ОУО, керівниками ЗЗСО та учителями

Більшість керівників ОУО (83%), керівників ЗЗСО (74%) і вчителів (59%) вважають, що реформа реалізується відповідно до її бачення, проте повністю впевнені в цьому - 10-18%. Причому можна бачити, що чим «нижчий» рівень, тим наростає критика. Зо-

крема, якщо серед керівників ОУО 10% вважають, що реформа не відбувається відповідно до її бачення, то далі цей показник зростає до 19% серед керівників ЗЗСО і до 29% серед учителів.

Графік 8.6.1.
Чи реалізується реформа НУШ відповідно до її бачення, на думку керівників ОУО, керівників ЗЗСО й учителів



Топ-3 причини (серед і керівників ОУО, і керівників ЗЗСО, і вчителів), чому реформа не реалізується відповідно до її бачення: неналежне її впроваджен-

ня в 2023 році, виклики війни та недостатнє методичне забезпечення. Доволі поширеними є й інші причини.

Таблиця 8.6.1.

Причини через які реформа НУШ не реалізується відповідно до її бачення
% серед тих, хто не вважає, що реформа НУШ реалізується відповідно до її бачення

Причини	Керівники ОУО, %	Керівники ЗЗСО, %	Учителі, %
Неналежне впровадження реформи 2023 року	73	56	41
Виклики війни	70	62	62
Недостатнє методичне забезпечення	46	61	70
Гальмування реформи в 2021–2022 роках з боку МОН	43	31	33
Нерозуміння педагогами суті змін	38	25	24
Утома від війни	38	48	44
Погані підручники	27	24	30
Недостатнє або неякісне підвищення кваліфікації вчителів	24	15	18
Погана (слабка) програма	14	16	20
Несприйняття реформи батьками	14	23	24
Небажання вчителів і керівників ЗЗСО шкіл працювати інакше	11	12	---
Небажання керівників ЗЗСО шкіл працювати інакше	---	1	---
Недостатнє або неякісне підвищення кваліфікації вчителів	---	---	8
Інше	3	6	5

Водночас 81% серед усіх керівників ОУО, 83% серед усіх керівників ЗЗСО, 70% серед усіх учителів стверджують, що для успішного впровадження реформи НУШ їм бракує матеріального забезпечення школи. Інші топаспекти: необхідність підвищення оплати праці

вчителів (46–60%) та належне методичне забезпечення (38–52%). Серед керівників ОУО 47% також стверджують, що їм бракує чітких інструкцій від МОН.

Таблиця 8.6.2.
Чого, на думку керівників ОУО, керівників ЗЗСО та учителів, бракує громаді для успішної реалізації реформи НУШ

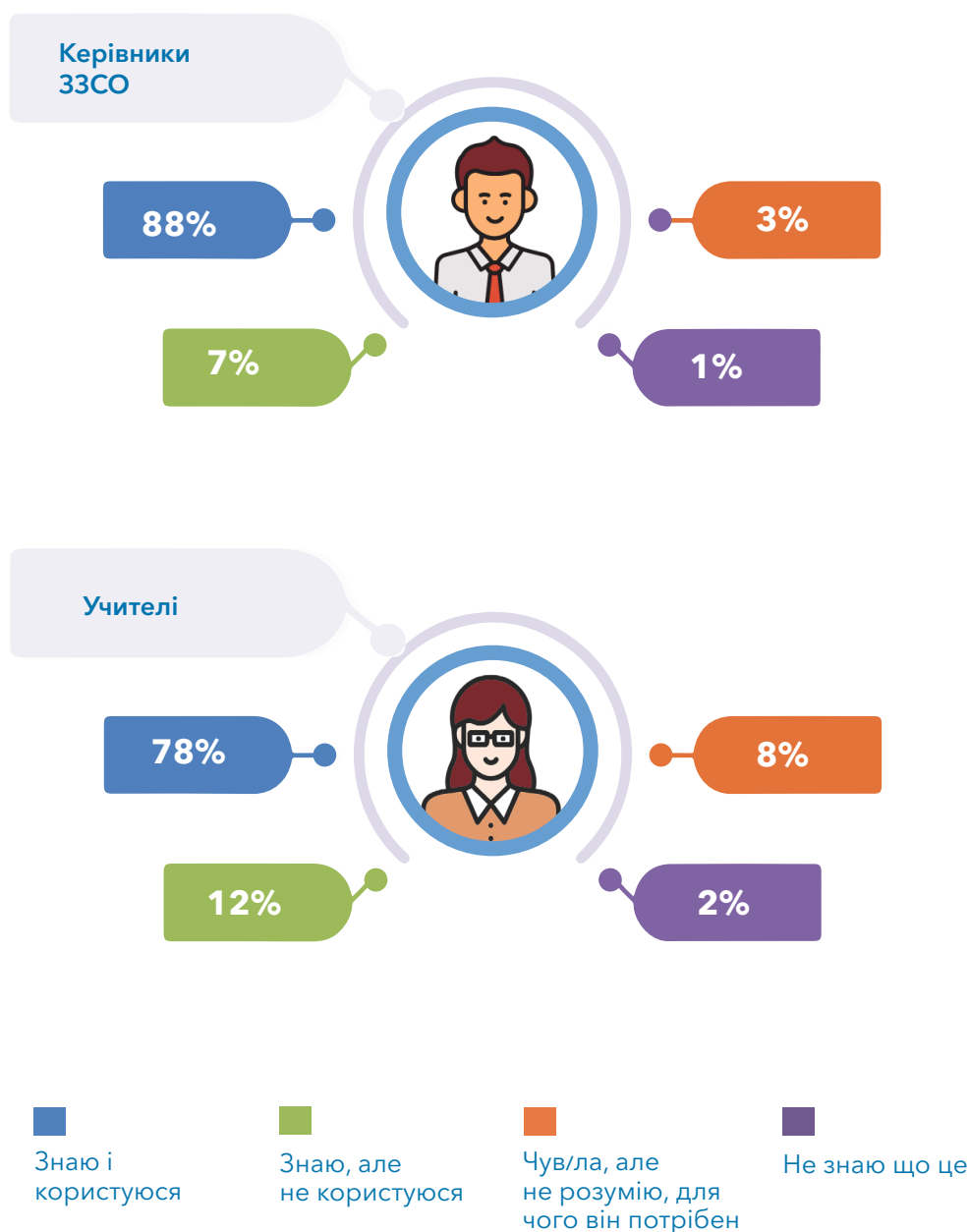
Потреби	Керівники ОУО, %	Керівники ЗЗСО, %	Учителі, %
Матеріального забезпечення школи	81	83	70
Підвищення зарплати вчителям	46	52	60
Підвищення зарплати працівникам управління освіти	25	---	---
Методичного забезпечення	38	51	52
Міжрегіональної спільноти	---	28	13
Якісного підвищення кваліфікації	---	22	17
Підтримки батьків	24	21	23
Чітких інструкцій від МОН щодо управління закладом освіти / для проведення уроків	47	20	16
Підтримки з боку управління освіти	---	12	16
Підтримки з боку вчителів	13	5	---
Підтримки з боку колег-учителів	---	---	3
Підтримки з боку керівника ЗЗСО школи	---	---	3
Інше	4	3	2
Нічого / усе є для успішної реалізації	4	4	8

Чи знають і користуються керівники ЗЗСО та вчителі професійним стандартом

Абсолютна більшість керівників ЗЗСО (96%) знають і розуміють що таке професійний стандарт керівника ЗЗСО і з них 88% стверджують, що користуються ним. Ще 3% щось чули про нього, але не розуміють суті, а 1% не знають узагалі, що це.

Серед учителів 90% знають і розуміють що таке професійний стандарт учителя і з них 78% стверджують, що користуються ним. Ще 8% щось чули про нього, але не розуміють суті, а 2% не знають узагалі, що це.

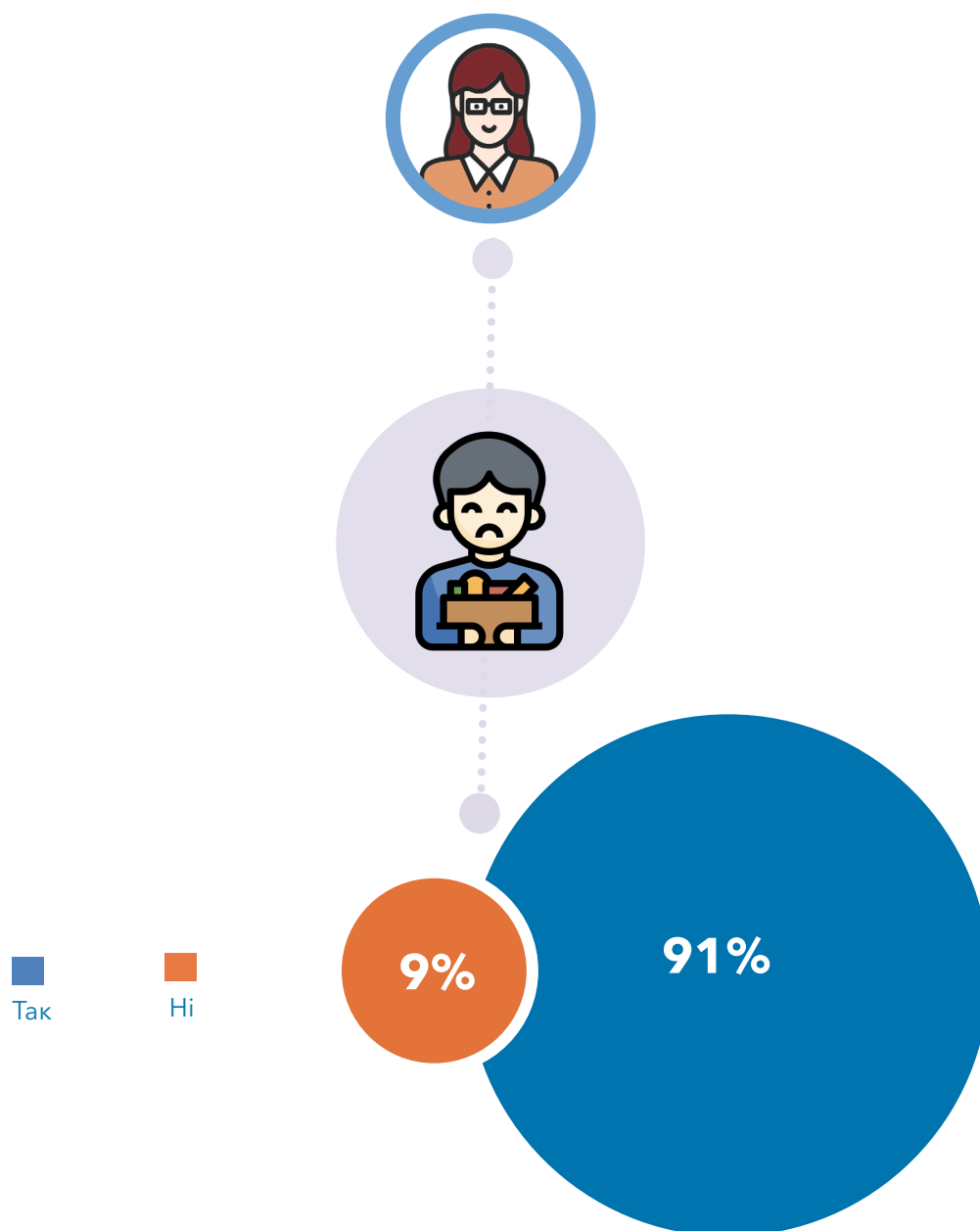
Графік 8.7.1.
Чи знають і користуються керівники ЗЗСО та вчителі професійним стандартом



Освітні втрати учнів через пандемію та війну (за спостереженнями вчителів)

Абсолютна більшість учителів (91%) підтверджують, що учні зазнали освітніх втрат через пандемію та війну. Лише 9% вважають, що втрат не було.

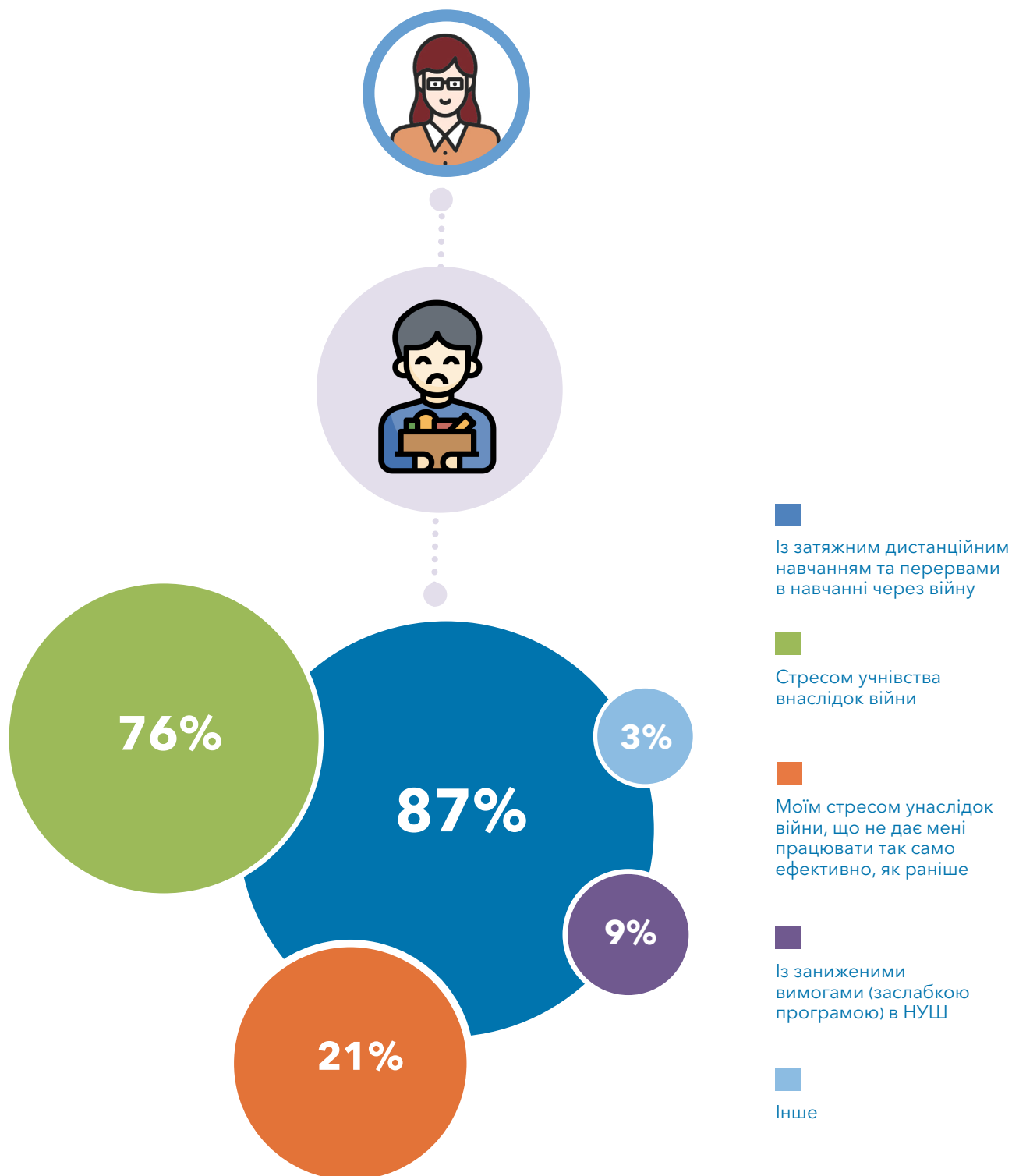
Графік 8.8.1.
Чи спостерігають учителі освітні втрати в учнів через пандемію та війну



Основні причини втрат - зatoryжне дистанційне навчання (про це говорять 87% учителів, які бачать втрати) і стрес учнів через війну (76%). Про влас-

ний стрес говорять 21% учителів, і лише 9% говорять про занижені вимоги НУШ.

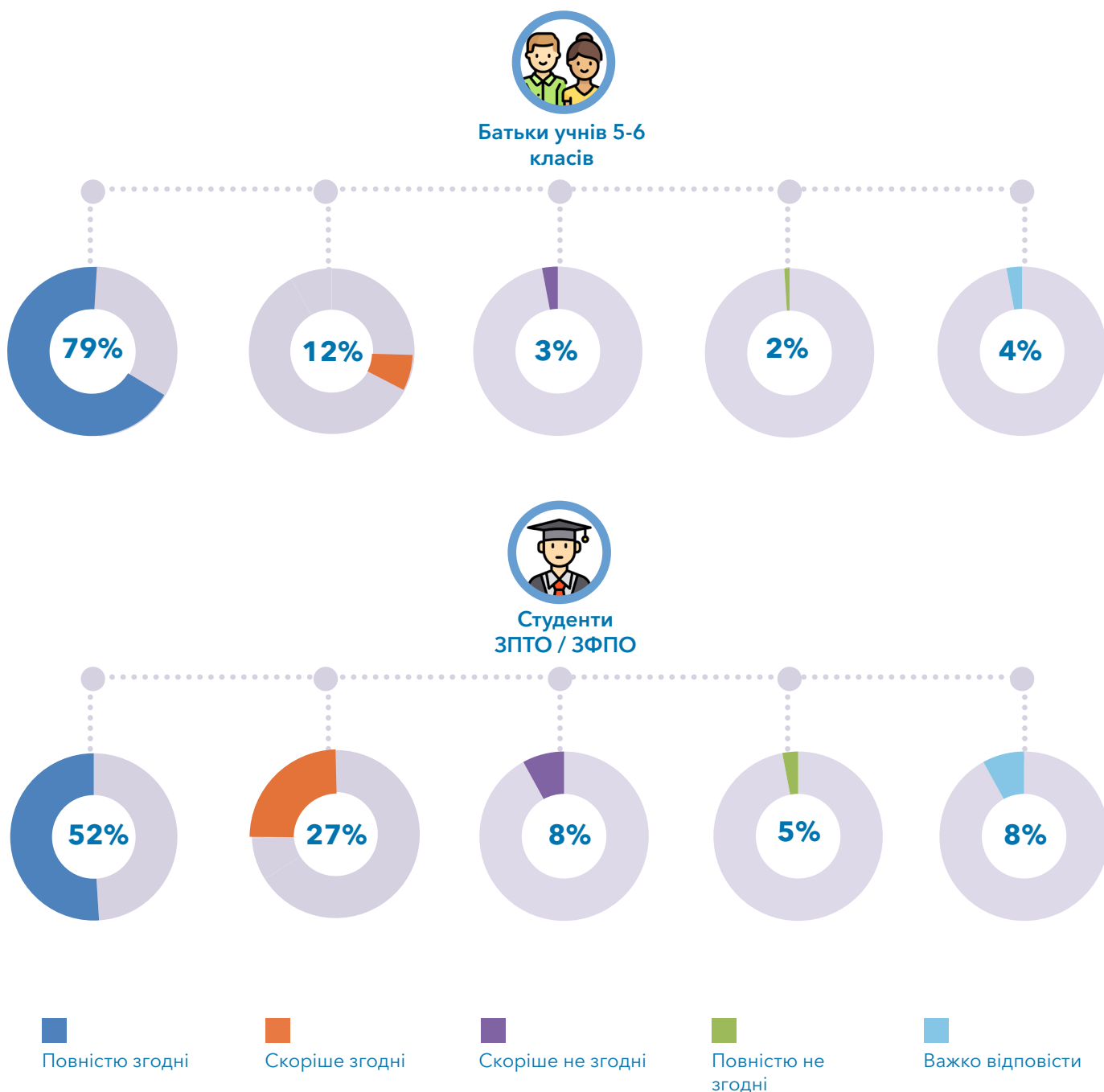
Графік 8.8.2.
З чим, на думку вчителів, пов'язані освітні втрати в учнів



Чи, на думку батьків учнів 5-6 класів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО, очне навчання ефективніше за навчання онлайн

Абсолютна більшість і батьків учнів 5-6 класів (91%), і студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (79%) вважають, що очне навчання ефективніше, ніж навчання онлайн. Водночас серед батьків 79%, а серед студентів 52% цілком у цьому переконані.

Графік 8.9.1.
Чи, на думку батьків учнів 5-6 класів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО, очне навчання ефективніше за навчання онлайн



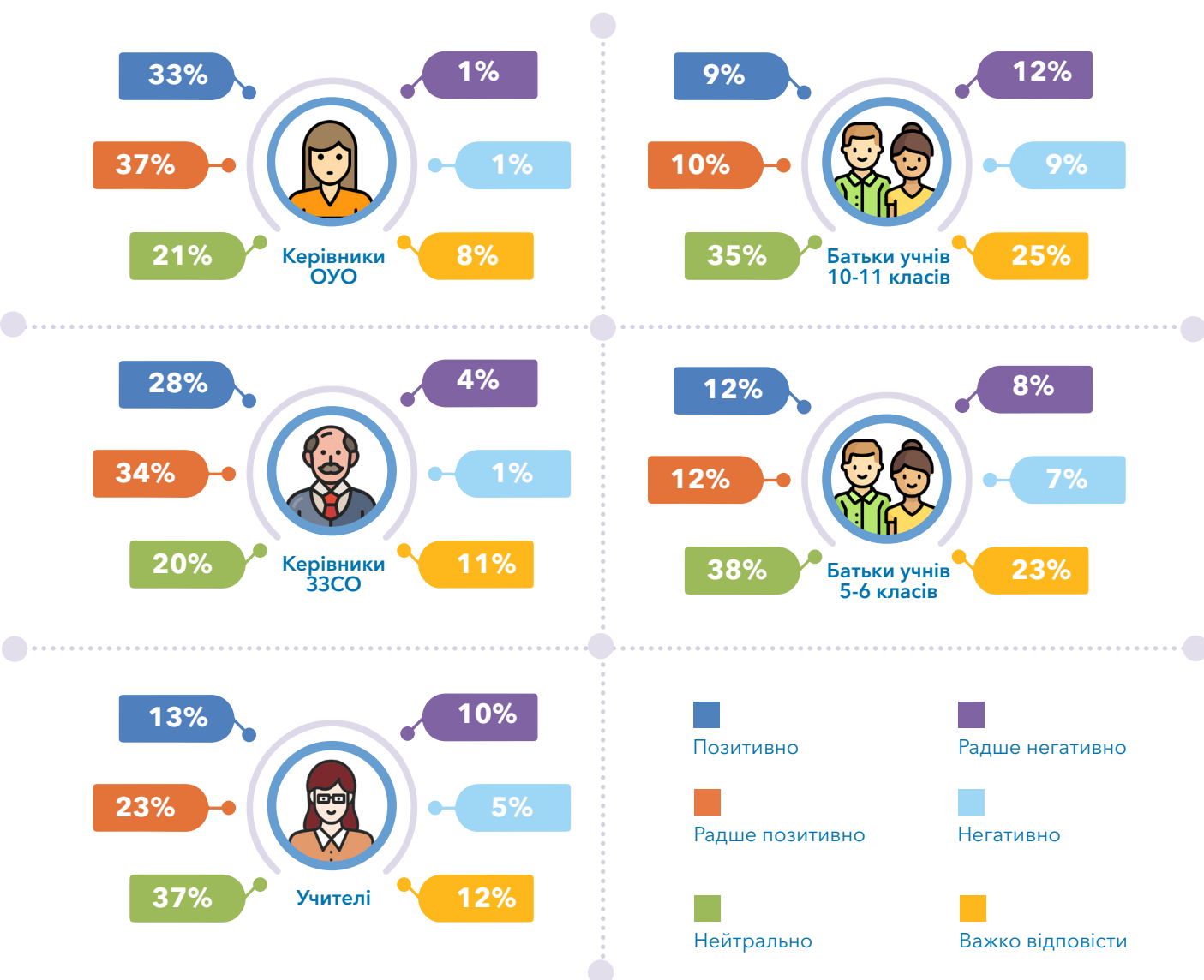
Ставлення керівників ОУО, керівників ЗЗСО, учителів та батьків до чинної команди Міністерства освіти і науки України

Ставлення до команди МОН сильно варіюється залежно від аудиторії. Серед керівників ОУО та керівників ЗЗСО більшість респондентів мають хоча й переважно, але позитивне ставлення (70% серед керівників ОУО і 63% серед керівників ЗЗСО).

Серед учителів уже можна бачити зміщення в сторону нейтрально-невизначених оцінок (50%), хоча і тих, хто позитивно ставиться, доволі багато (36% проти 14%, які ставляться негативно).

Серед батьків більшість мають нейтрально-невизначене ставлення. Зокрема, серед батьків учнів 5-6 класів 59%, а серед батьків учнів 10-11 класів мають нейтрально-невизначене ставлення. Водночас відповідно 20% і 24% мають позитивне ставлення, а 21% і 15% мають ставлення негативне.

Графік 8.10.1. Як ставляться керівники ОУО, керівники ЗЗСО, вчителі та батьки до чинної команди Міністерства освіти і науки України



Розділ 9



Досвід навчання у школі та сприйняття професійної (професійно-технічної) освіти

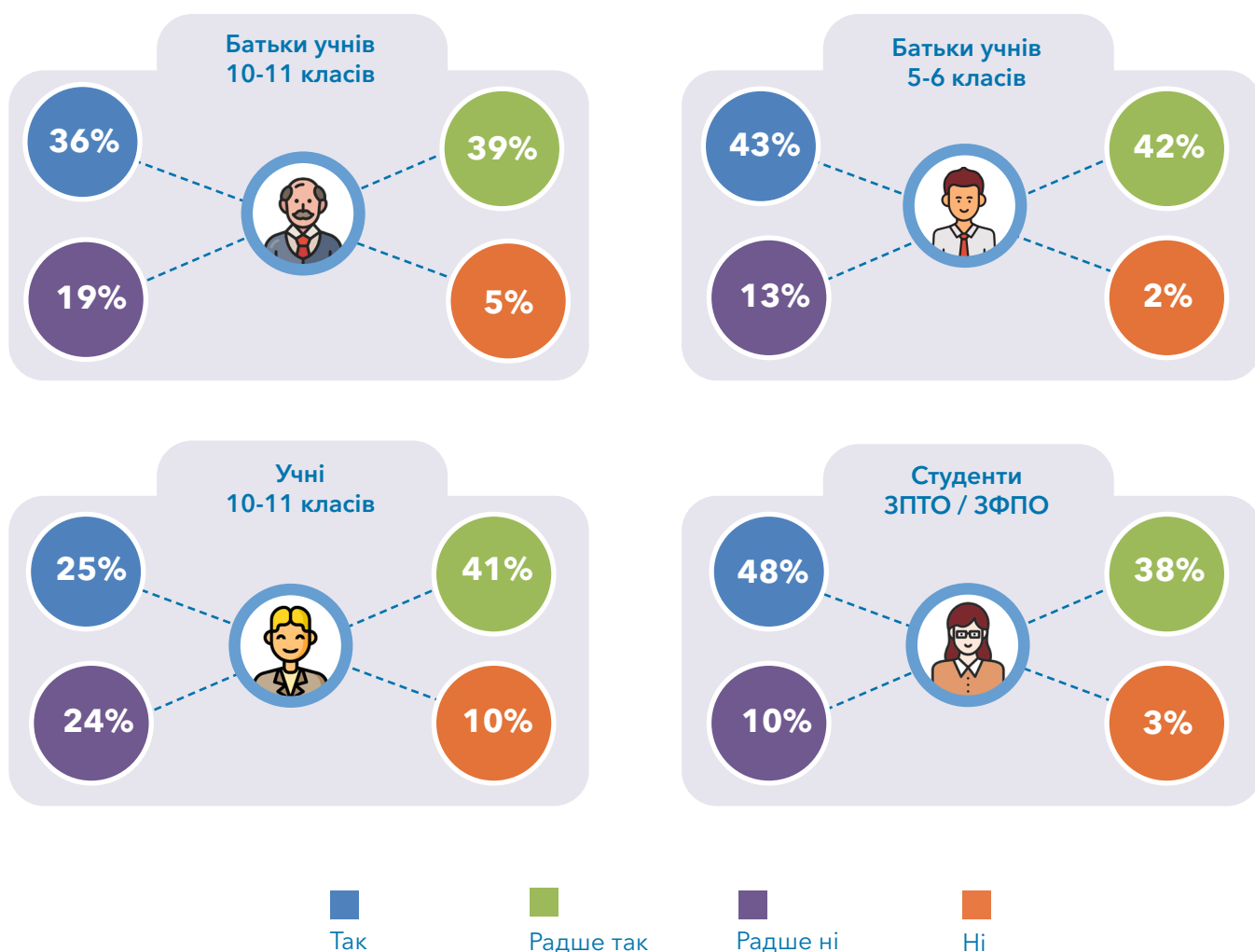


Наскільки батьки, учні та студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО задоволені навчанням, що саме їм подобається, а що вони хотіли би змінити

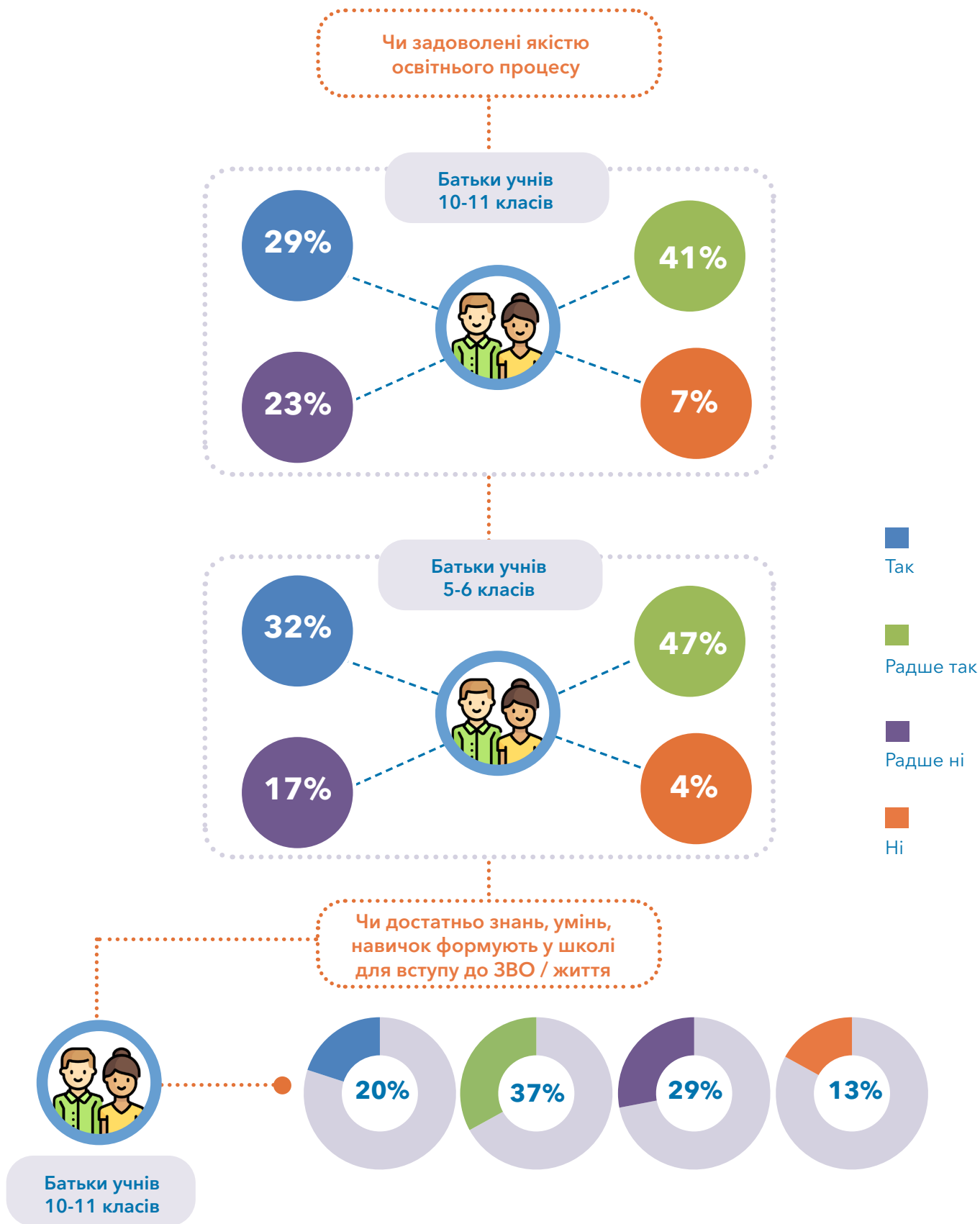
Більшість батьків, учнів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО стверджують, що навчання є цікавим, проте переважно респонденти говорили, що навчання є «радше» цікавим. Так серед батьків учнів 10-11 класів 76% вважають, що їх дітям цікаво навчатися, але з них цілком переконані в цьому – 36%. Серед самих учнів 10-11 класів 66% стверджують, що навчання є цікавим (з них 25% «твердо» переконані в цьому).

Серед батьків учнів 5-6 класів 85% говорять про цікаве навчання (з них переконані в цьому – 43%). А серед студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО 87% говорять про цікаве навчання (зокрема, 48% повністю переконані в цьому). Студентам ЗП(ПТ)О / ЗФПО у навчанні найбільше подобається пізнання нового та однокурсники. Далі йде сам процес навчання та спілкування з однолітками.

Графік 9.1.1.
Чи цікаво, на думку батьків, учнів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО, навчатися в закладі освіти



Графік 9.1.2.
Чи задоволені батьки якістю освітнього процесу й чи достатньо знань, умінь, навичок тощо формують у школі для вступу до ЗВО / життя



Серед опитаних батьків учнів 10-11 класів 71%, а серед батьків учнів 5-6 класів 79% задоволені якістю освітнього процесу, хоча з них повністю задоволені – відповідно, 29% і 32% (не задоволені – 29% і 21%). Водночас серед батьків учнів 10-11 класів задоволені рівнем отриманих знань – 57%, зокрема, з них повністю задоволені – 20% (не задоволені – 43%).

Батьки та учні серед можливих змін насамперед хотіли би дати можливість обирати предмети, формувати більш практичні вміння та осучаснити матеріально-технічну базу. Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО також звертають увагу на необхідність збільшення практичної підготовки, осучаснення МТБ закладу, але й зазначають про необхідність облаштування місць для відпочинку або самопідготовки.

Таблиця 9.1.1.
Що би батьки, учні та студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО хотіли змінити в навчанні

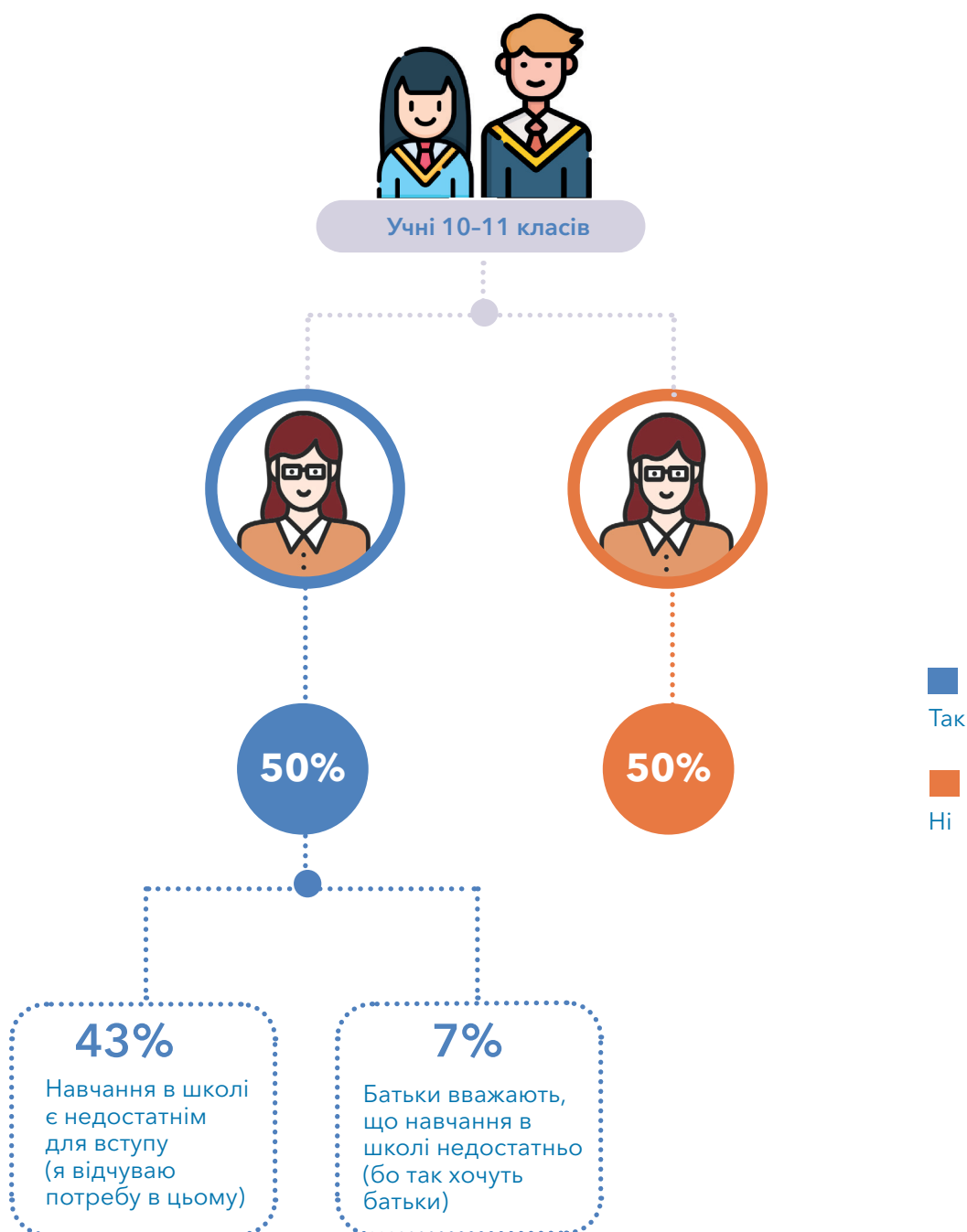
Топвідповіді	
Аудиторія	Топпотреби
Батьки учнів 10-11 класів	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечив би вільний вибір предметів – 50% • Формування умінь, які знадобляться в житті – 48% • Осучаснив би навчальні кабінети та лабораторії – 46%
Учні 10-11 класів	<ul style="list-style-type: none"> • Хотілося б отримувати вміння, які знадобляться в житті – 67% • Хотів би самостійно обирати предмети / курси – 63% • Зменшив би кількість предметів – 57% • Вивчав би лише ті предмети, які подобаються – 54% • Осучаснив би навчальні кабінети та лабораторії – 53%
Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО	<ul style="list-style-type: none"> • Більше практики, менше теорії – 52% • Осучаснив би навчальні кабінети / лабораторії / майстерні – 48% • Облаштував би місце для відпочинку або самопідготовки – 40%

Чи користуються учні 10-11 класів послугами репетиторів

Половина опитаних учнів 10-11 класів (50%) користуються послугами репетиторів. З них 43% пояснюють це тим, що навчання в школі є недостатнім для вступу, і вони відчувають потребу в додаткових

заняттях із репетиторами. Решта 7% більше пояснюють це рішенням батьків, які вважають навчання в школі недостатнім.

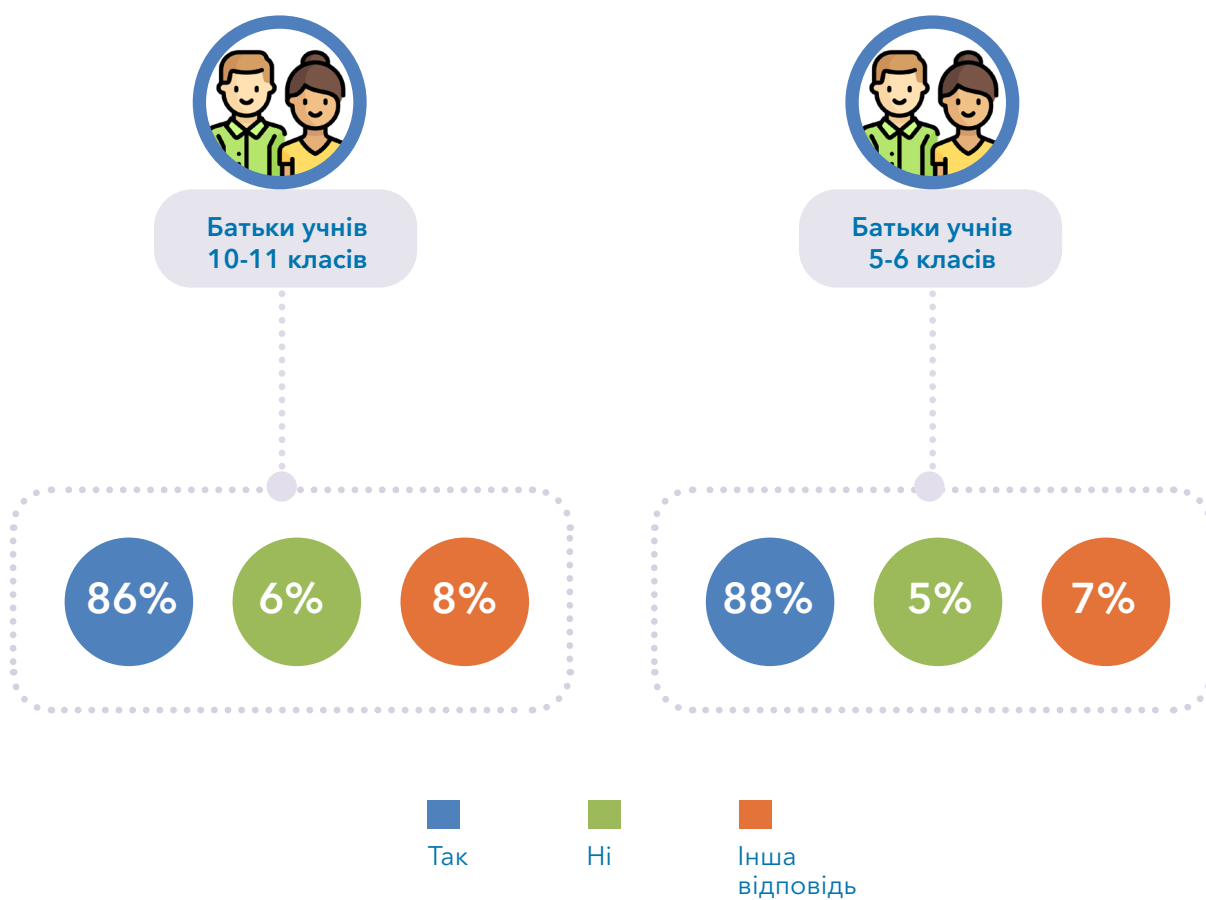
Графік 9.2.1.
Чи користуються учні 10-11 класів послугами репетиторів



Чи, на думку батьків, зручно дітям діставатися до школи

86% батьків учнів 10-11 класів і 88% батьків учнів 5-6 класів стверджують, що дітям зручно діставатися до школи (переважно батьки це пояснюють тим, що школа розташована в пішохідній доступності).

Графік 9.3.1.
Чи, на думку батьків, зручно дітям діставатися до школи



Чи, на думку батьків та учнів, у школі здійснюється професійна орієнтація і чи визначилися вони з майбутньою професією, яку обиратиме їхня дитина / яку обиратимуть вони самі

За словами більшості батьків та учнів, у школі здійснюється професійна орієнтація, щоправда найчастіше респонденти говорили, що про професії розповідають учителі.

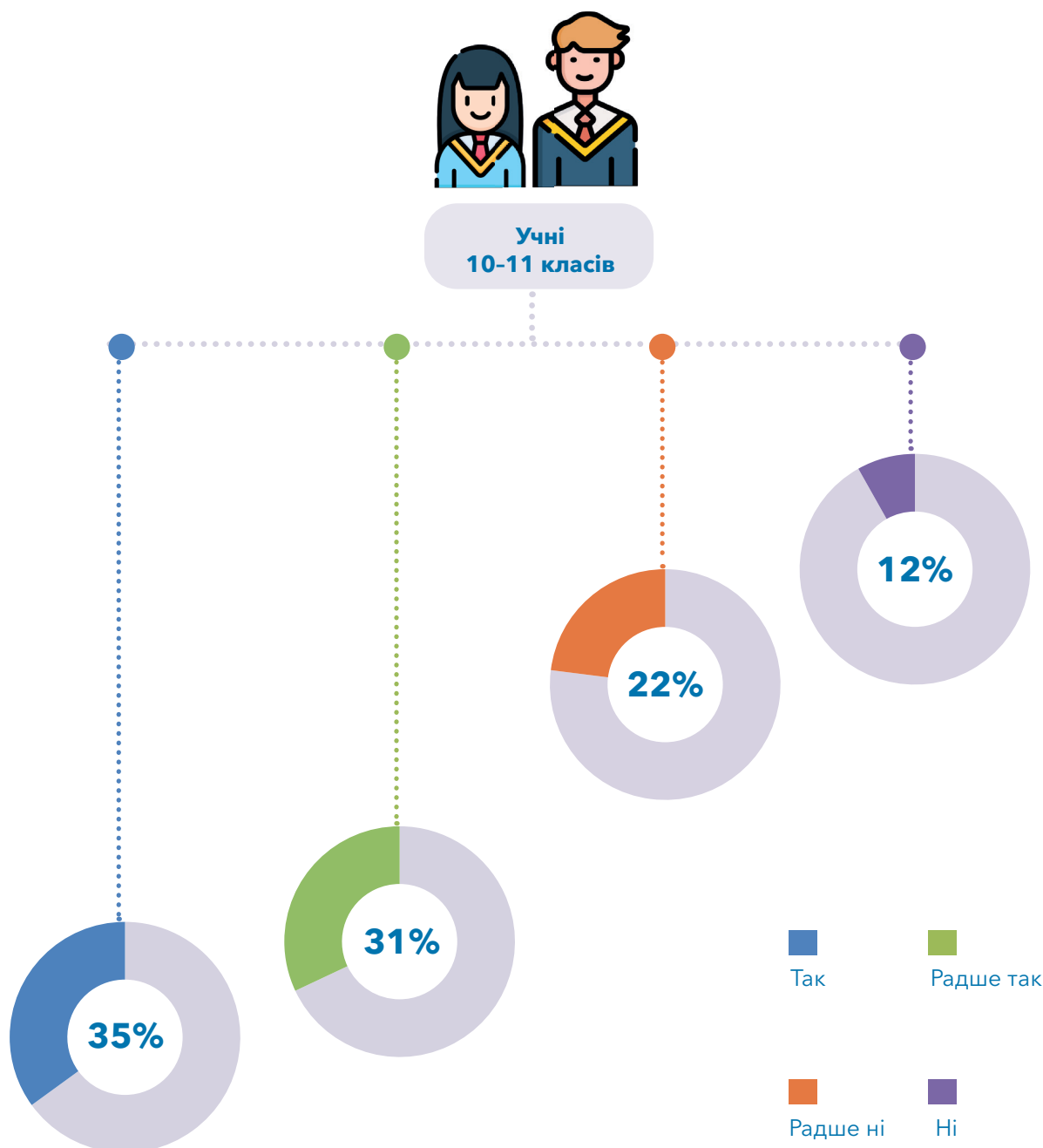
Таблиця 9.4.1.
Чи здійснюється, на думку батьків та учнів, у школі професійна орієнтація

Відповіді	Батьки учнів 10-11 класів, %	Батьки учнів 5-6 класів, %	Учні 10-11 класів, %
Так, про різні професії розповідають вчителі	46	43	41
Так, представники різних професій приходять до школи	31	16	39
Так, у школі організують екскурсії	22	19	20
Так, у школі відбуваються ярмарки професій	11	9	10
Інше	3	4	3
Ні, про професії дізнаються самостійно або від батьків/знайомих/родичів	21	20	22
Важко сказати	---	---	15

Третина учнів 10-11 класів – 35% – стверджують, що вони вже визначилися, яку професію хочуть опанувати. Ще 31% відповіли, що «радше» визначилися з майбутніми планами. Не визначилися – 34%.

Більш упевнені у власних планах учні, які зараз навчаються в 11 класі, але навіть серед них цілком визначилися – 45%, «радше» визначилися – 30% (не визначилися – 25%).

Графік 9.4.1.
Чи визначилися учні 10-11 класів з тим, яку професію хочуть опанувати



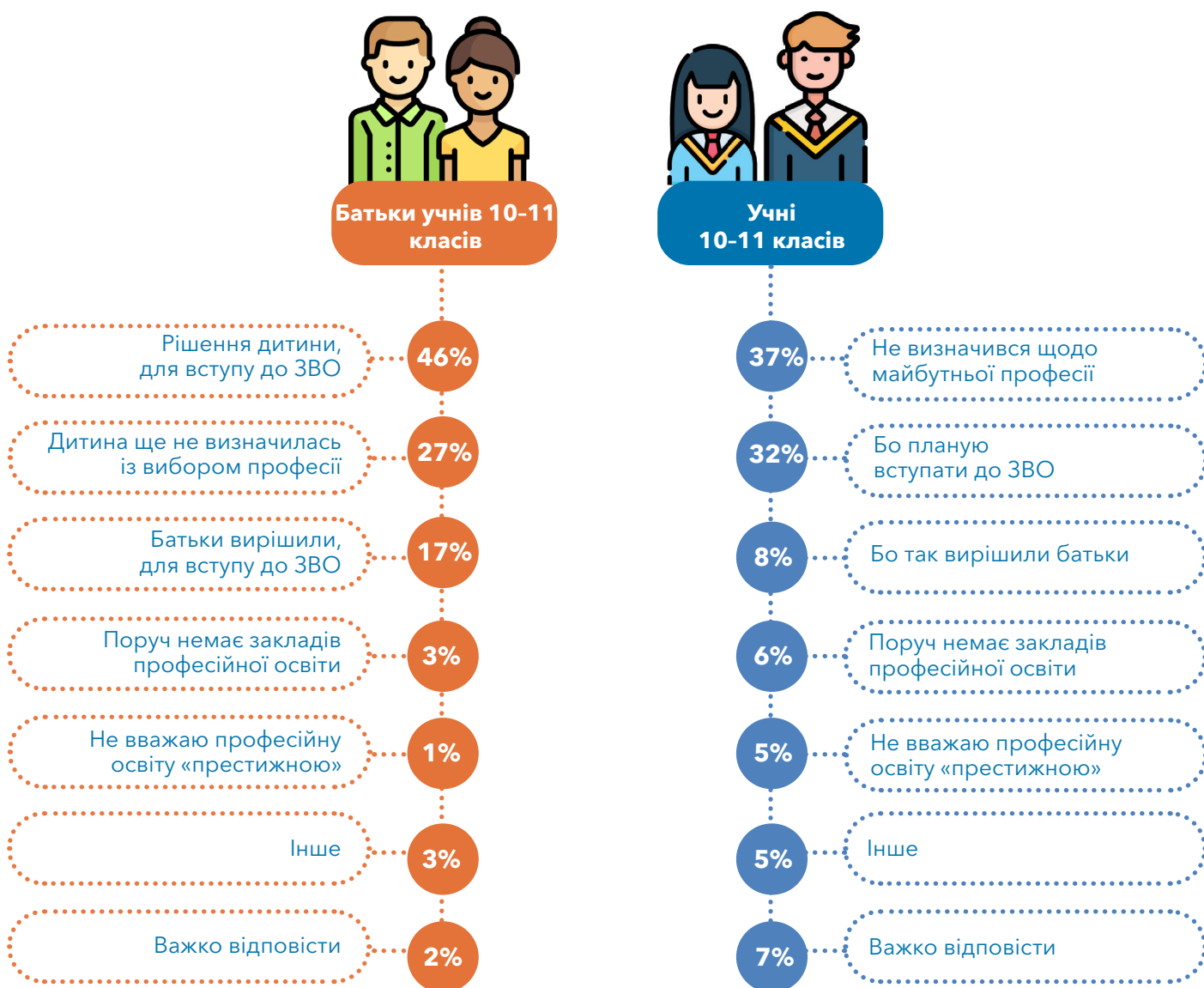
Чому учні 10-11 класів після 9-го класу не обрали професійну (професійно-технічну) освіту / чому студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО обрали навчання у відповідних закладах

І серед батьків учнів 10-11 класів, і серед самих учнів основні причини, чому вони продовжили навчання в школі, пов'язані з власним рішенням дитини для подальшого вступу до ЗВО та невизначеністю з професією. Батьки частіше говорять саме про рішення дитини (46% проти 27%, які зазначили невизначеність з професією). Серед учнів ці причини приблизно однаково часто згадуються: 37% гово-

рять про невизначеність із професією і 32% - про плани вступати до ЗВО.

Водночас 59% учнів говорять, що батьки впливали на рішення продовжити навчання в школі (з них 7% говорять, що батьки вирішили за них), а 29% говорять про вплив адміністрації / учителів (з них про їх значну допомогу в ухваленні рішення зазначають 10%).

Графік 9.5.1.
Чому учні 10-11 класів після 9-го класу не обрали професійну (професійно-технічну) освіту



Основні чинники, чому опитані студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО не продовжили навчання в школі - не хотіли «втрачати роки» (41%) та мали бажання отримати саме цю робітничу професію (39%). Інші причини називали значно рідше - рішення батьків (6%), відсутність фінансової можливості здобути вищу освіту (3%), сумніви щодо можливості вступити до ЗВО (3%).

Серед студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО 71% не змогли відзначити якусь роль школи в цьому виборі, причому з них 56% прямо зазначили, що школа не вплинула на

вибір професії або вступу до ЗП(ПТ)О після 9-го класу. Водночас 9% сказали, що вчителі розповідали про професії, 7% - що школа організувала екскурсії, 5% - що у школі відбувалися ярмарки професій.

Водночас 56% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО говорять, що батьки впливали на рішення щодо подальшого навчання (з них 6% говорять, що батьки вирішили за них). У випадку школи 20% студентів говорять про вплив адміністрації / учителів (з них про їх значну допомогу говорять 7%).

Графік 9.5.2.
Чому студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО після 9-го класу не продовжили навчання в школі



Плани батьків учнів 5-6 класів щодо подальшого навчання дитини

Щодо майбутніх планів на навчання серед батьків учнів 5-6 класів переважає невизначеність. Загалом, 59% не змогли визначитися із планами: 25% відповіли, що їх дитина не визначилася, 22% - що вони як батьки не визначилися, а 11% просто не змогли відповісти на запитання. Серед же тих, хто

має певні плани, 20% (серед усіх опитаних батьків) говорять про навчання до 12 класу і відтак вступ до ЗВО, 12% - про навчання до 9 класу і далі - опанування професії, 8% - навчання до 12 класу й далі ухвалення рішення, чи вступати до ЗВО, чи до ЗП(ПТ)О / ЗФПО.

Графік 9.6.1.
Плани батьків учнів 5-6 класів щодо подальшого навчання дитини



Сприйняття батьками, учнями та студентами ЗП(ПТ)О / ЗФПО професійної (професійно-технічної) освіти

Близько половини батьків, учнів та студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (41-52%) цілком переконані, що професійна освіта є конкурентоспроможною (і ще близько чверті «радше» так вважають). Водночас серед тих, хто переконаний у цьому, думки розділилися щодо престижності. Зокрема, 21% батьків учнів 10-11 класів, 19% батьків учнів 5-6

класів, 25% учнів 10-11 класів і 34% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО вважають робітничі професії затребуваними та гідно оплачуваними. Натомість 25% батьків учнів 10-11 класів, 21% батьків учнів 5-6 класів, 18% учнів 10-11 класів і 18% студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО хоч і вважають їх затребуваними, але водночас неперестижними.



Таблиця 9.7.1.

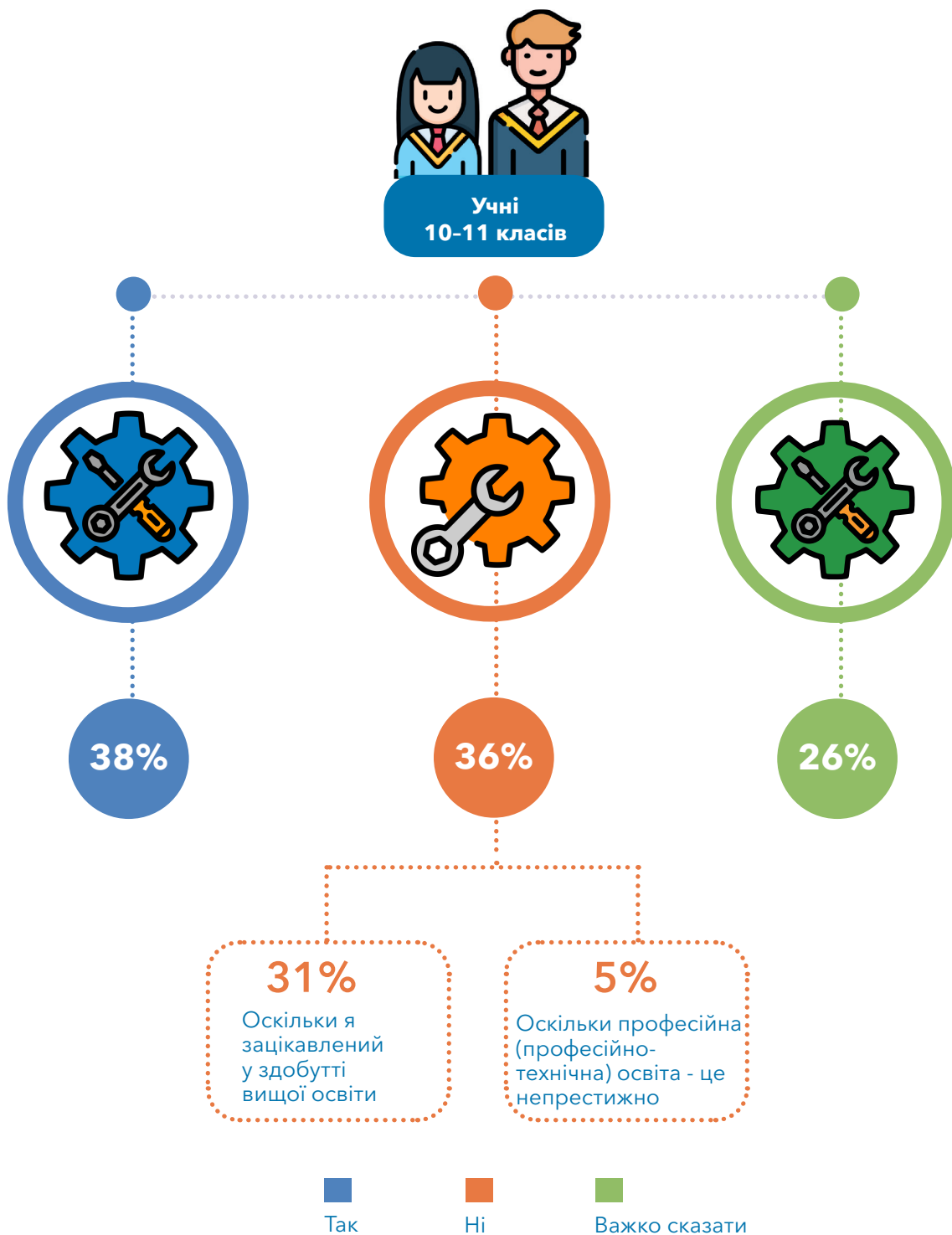
Чи вважають батьки, учні та студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО конкурентоспроможною професійну (професійно-технічну) освіту

Відповіді	Батьки учнів 10-11 класів, %	Батьки учнів 5-6 класів, %	Учні 10-11 класів, %	Студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО, %
Так	46	41	43	52
Так, цілком, адже робітничі професії є затребувані та гідно оплачувані	21	19	25	34
Так, робітничі професії затребувані, хоча й неперестижні	25	21	18	18
Радше так	24	28	21	22
Радше ні	11	11	10	7
Ні	4	4	5	4
Важко сказати	16	17	21	15

Водночас третина учнів 10-11 класів (38%) загалом готові були би обрати професійну (професійно-технічну) освіту, якби це дало можливість отримати високооплачувану роботу. Не обрали би все одно

36%, з яких 31% пояснюють це тим, що вони планують вступ до ЗВО (і решта 5% говорять про непрестижність). І 26% респондентів не змогли визначити своє бачення.

Графік 9.7.2.
Чи обрали би учні 10-11 класів професійну (професійно-технічну) освіту, якби це дало змогу отримати високооплачувану професію



Чи не шкодують студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО про власний вибір та чи планують працювати за фахом

Переважна більшість студентів ЗП(ПТ)О / ЗФПО (72%) не шкодують про власний вибір (і, крім цього, 13% не шкодують, хоча й обрали би іншу робітничу професію).

Водночас впевненість, що вони будуть працювати за фахом, помітно нижча. Зокрема, планують працювати за фахом 63%, і з них повністю впевнені в цьому 32%, а решта 31% «радше» вважають так.

Графік 9.8.1.
Чи не шкодують про власний вибір студенти ЗП(ПТ)О / ЗФПО та чи планують працювати за фахом

